

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: MOHÁCSY LAJOS SZÁZADOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal
BUDAPEST, I. KER.,
BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 21

Megjelenik
minden hó
1-én és 15-én

Előfizetési ára:
Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Telefon:
1-501-90

Postatakarékpénztári
csekk számla:
25.342

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Tétovázás az ágyúlövésig.

Nemrég történt. Tánmulatság volt a faluban, az ilyesminek pedig sokrendbeli tapasztalatok alapján elmaradhatatlan kísérője — miként az árnyék — a csendőrijárőr. Másik elmaradhatatlan kísérője pedig a tánmulatságnak jónéhány hatalmas berugás. Így találja magát szembe a csendőr az alkohollal, garázda részegséggel, mondjuk virtussal. A terhes, sivár, egyhangú robotban megsűrűsödött indulatok kirobbanása ez s a csendőrnek kell vele megbírkóznia.

Általában nem túlnagy feladat ez a csendőr számára. Ismeri a mulatásba került ember és az alkohol lélektanát, törvényeit, pontos egyformasággal ismétlődő szokásait s az első hangos szótól kezdve a bicskanyításig megtalálja mindennek az ellenszerét: szelíd szótól néha, sajnos, az elkerülhetetlen puskalövésig. Általában igazi mestere ennek a csendőr és nem utolsó sorban köszönheti éppen annak, hogy elismert ura és parancsolója, rövidszárrafogója a falu legényhadának és ezzel az egész falunak, az egész körletnek. Ebben a fékentartásban voltaképpen nem is olyan sok a közbiztonsági szolgálati elem s ha végső kihatásaiban mi annak is tekintjük, maga a falu más szemmel nézi. Nem a közbiztonság problémáját látja ebben a csendőri munkában, sőt nem is a munkát látja benne, hanem egyszerűen csak az erőt és helytállást. A falusi embertől ugyan jöhet-mehet a csendőr az őrijáratokban, teleírhat ezer szolgálati lapot és nyomozhat serlokholmesi zsenialitással, ebből az emberek vajmi keveset látnak. Azt ellenben látják és meg is jegyzik maguknak, ha egy verekedésbe fajult tánmulatságot két csendőr percek alatt rendberak. Ez már igen, ezek aztán csendőrök, ezek előtt le a süveggel, ezek erősebbek a részeg legények véres indulatainál is, erősebbek ezek a csendőrök mindennél, egybevéve az egész falunál. Ez a csendőr igazi vizsgálója s hiába tudja visszafelé is szószerint a Szutot, senki sem veszi csendőrszámba, ha egyszer ezen a vizsgán megbukott.

Ne nézzük hát lekicsinyelhető, sablonos, semmiházi feladatnak ezeket a tánmulatságokat,

ahová a két legfiatalabb is megteszi egy járőrbe, ahová a leggyengébb járőrvezető is nyugodt lélekkel kivезényelhető. Szó sincs róla! Java csendőrök kellene ezekhez a kemény erőpróbákhoz. Ha a számtalan közül egy-egy nyomozás gyengébben sikerül, azt még kibírja a látszatra amúgy is túlragyogó statisztikánk, de ha egy tánmulatságon nem bír a csendőr rendet teremteni, az az őrs csak sokára heveri ki a szégyent. Egy-egy lefegyvertett, vagy éppen netalán megvert csendőr pedig egész vidékeken hosszú időre bizonytalanná teszi a csendőrerőt, ami egyértelmű a csendőrbeesülettel s akkor pedig hiába a nyomozókules szorgos forgatása, hiába a sok remek feljelentés, azon a vidéken igazi közbiztonság nincs.

Ezért hangsúlyozzuk mi is unos-untalan, hogy az erő határozott, kétségtelen, fölényes megmutatása minden másnál fontosabb. Minden más szolgálati feladat csak ezen túl kezdődik, minden más tudásunk és eredményünk ezen az alapon: az erő alapján épül. Amelyik csendőr ennek az alapfeltételnek nem felel meg, nem való az őrsre. Ezért szívesenünk fel mindig hangosan, ha valamerre ennek az erőnek a fogytékosságait látjuk. Ezért állottunk meg most is a nemrég történt tánmulatságnál, ahol egy járőrünk részeg legényeket lelki gyakorlatokkal próbált kijózanítani, míg aztán azok megunták a kenetes rendreintéseket és „szétosztatásokat” s odavertek néhány követ a csendőrökhöz. Jó, hogy ágyúlövésre nem várt a járőr, míg végre nekifogott igazi rendet csinálni.

Persze, célszerűbb egy szolgálatból „fellelés” nélkül bevonulni. Így nem kell annyi kérdésre felelni és nem kell annyit firkálni. Ezért próbálják egyesek elkengetni, elsimítani a kezdeti mozzanatokat, ez azonban csak kilencvenkilenceszer sikerülhet, a századik már nem. Ekkor már odafajul a dolog, hogy vagy a csendőr puskája dördül el — ami az első hangos szó elnémitásával elmaradt volna —, vagy pedig a csendőrt verik meg. Mindkét eset elsőrendű anyag a kivizsgáláshoz és annak összes következményeihez.

Tánmulatságokon és hasonló virtuosos gyülekezeteken tehát ne várjunk az ágyúszóig, hanem fojtsuk csírájába a garázdaságot, amikor még kisebb, de határozott eréllyel, kezünkben a gyeplő. Ha ezeket a kezdeti pillanatokat elbáméskodjuk, vagy kényelemkeresésből eltaktikázzuk, nyakunkra jön a baj s a bajnál is nagyobb baj: a szégyen.

Csendőrerények.

Írta: CSEPI BÉLA százados.

A rendszeresség.

Annak az embernek, aki valamely munkát gyakran végez el és ez a munka több egymásután következő cselekménysorozatból áll, elengedhetetlenül szüksége van olyan segítőeszközre, amely egyrészt azt biztosítja, hogy a munkáját jól képes elvégezni, másrészt pedig biztosítja, hogy mindig egyformán jól végzi el. Továbbiakban pedig ez a segítőeszköz biztosítani fogja arról, hogy a mindig jól és egyformán jól elvégzett munka mind kevesebb és kevesebb fáradságba és kevesebb időbe is kerül majd.

Hol lenne nagyobb szükség erre a segítőeszközre, mint a csendőr szolgálatteljesítésében?... A csendőri munka, különösen a nyomozások lefolytatása lényegében ugyanaz a munka, de változataiban sohasem végezhető el az egyik korábbi munka kaptafájára, tehát csak az irány ugyanaz, de az út más és más. Magában véve ez a körülmény is ösztönzést ad a csendőrnek arra, hogy a lényegében ugyanolyan munka elvégzésének megkönnyítésére eszeljen ki, találjon ki valamely segítséget.

A csendőr a bűncselekmények esetében mindig nyomoz, tehát lényegileg ugyanazt cselekszi. A lopás, testisértés, izgatás, zsarolás, stb. esetében mindig csak nyomoz. A nyomozás azonban nem ugyanazon cselekvéssorozatból áll, mert mást kell elvégeznie a lopás és mást pl. az uzsora nyomozásánál. Ha lényegi tevékenység mindig ugyanaz, akkor erre a mindig ugyanazon tevékenységre meg kell találni azt a segítőeszközt, amellyel ezt és a később következő ugyanazt ugyanolyan jól, de most már kevesebb idő-

vel és fáradsággal képes legyen elvégezni. A különböző bűncselekmények, különböző részletteendőinek elvégzése már sokkal könnyebb lesz, ha a munka iránya ki van jelölve és ezt az irányt be is tartja a csendőr.

De elég legyen egyelőre ennyi az általános bevezetéshez és most ismerkedjünk meg közelebbről és alapjában azzal a segítőeszközzel, amely a folyton ismétlődő teendőink elvégzését könnyebbé és rövidebbé teszi.

Nézzük a valóságos élet egyszerű példáit.

A gyermek, amikor első ízben kísérli meg önállóan az öltözködést, mennyit csetlik-botlik, mennyit nyafog és sír és makacsodva követeli, hogy öltöztesse fel az anyja, mert a sok viszásság, a sok sikertelenség türelmetlenné teszi. Nézzünk csak végig egy ilyen kezdő gyermeket a reggeli öltözködés idején! Kilép az ágyból és keresi a harisnyáját. Az egyiket nem találja, mert az esti vetkőzésnél valahová elhányta. Kiabálni kezd, majd nyafog, hogy valaki elvitte. Az anyja megkeresi, vagy nagysokára maga megtalálja. Most felhúzza az egyiket helyesen, de a másikat viszájáról, mert este úgy húzta le a lábáról, hogy a lehúzás közben kifordult a harisnya. Anyja figyelmeztetésére lehúzza a lábáról, kifordítja és most már helyesen húzza fel. Ugyanígy vesződik a cipő felhúzással, befűzéssel, a fehérnemű, felsőruha felöltésével, a mosdással. Ugyanilyen ügyetlen még összetettebb játékaival is és hamar el is fogy a türelme ahhoz, hogy ilyesmikkel foglalkozzék.

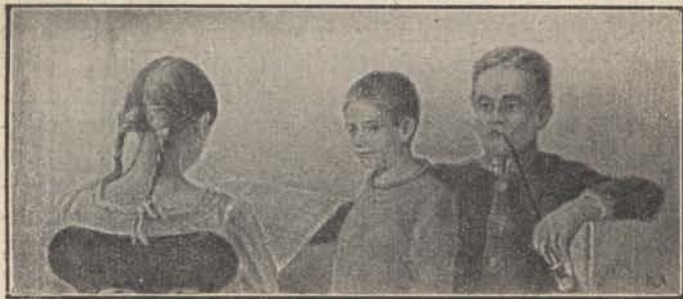
Ha most ezzel szemben végignézzük a felnőtt ember öltözködését, reggeli tisztálkodását, akkor azt látjuk, hogy ez akadályok, újrakezdések, keresgélés-

Szerelem.

Írta: ZSENAY TIBOR.

Mogyorós próbaesendőrnek az volt a szerencséje, hogy ezen az estén az őrsről egyedül ő volt a cirkusban, ennek köszönheti, mint fegyveres ember, a közönség körében nagy tetszést aratott, amikor a feldühösített oroszán ordításától megriadt embereket bátor viselkedésével megnyugtatta. Nem kell félni — kiáltotta, amikor a csupaesont öreg fenevad a vasrács tetején kapirgált és úgy tett, mintha kiugrana a közönség közé. Mogyorós felállott, kardja cápabőréhez kapott és kigyúlt arccal figyelt a porond felé. A mutatóvány jól sikerült, ami az állatszelistitő (Üristen, hol van már az, aki ezt az öreg megselezítette!) mosolygós arcán látszott is, így volt ez más faluban is, jól be volt tanítva a jószág, sikerült tekintélyt szerezni a falragaszokon fenevadnak hirdetett oroszlánnak, lám, még a csendőr úr is beugrott ordításainak, a közönség pedig már visított és ugrált fel a székekről pislogva a kijárat irányába. De Mogyorós próbaesendőr bátor ember volt, így a fenevad visszacsoszogott az ülőkére, felhúzza még egyszer hosszú, sárga foga felett a szája nyét. Mindenki úgy látta, hogy éppen a próbaesendőrré néz e pillanatban.

A próbaesendőr viszont e pillanatban a közönség ritkás soraiban nézett szét és amint balra tekintett, a szeme a Wallner Berta szemében akadt meg. A Berta szeme nagy volt és sötét. Arca gömbölyű,

Mohács.

Borongj, borongj, magyar sors temetője,
Az emlékezés sóhajtván köszönt,
Borongj, borongj! Setét gyászával szőjje
Be neved ma a tespedést s közönyt.

Hősvértől ázott gyászttered homályán
Új néven kísért magyar végzetünk,
Hogy földre vert a trianoni ármány
S fájó bilinesbe törték a kezünk.

Borongj, magyar gyász sötét, vemhes éje,
De égig nőjj te, magyar vér vetése,
Magyar bánatból sarjult nemzedék!

Ragyogj, magyar sors örök temetője,
Vér vetéséből kél e nép erőre
S jövődjö a szent új ezredév.

Palasovszky Béla.

sek, hosszú tanakodások és boszankodások nélkül, simán, célszerű sorrendben és gyorsan folyik le és fejeződik be a reggeli saját magára fordított munka. Nem szándékozom most a célszerű tisztálkodás és öltözködés menetét vázolni, mert azt minden csendőr jól begyakorolta és könnyedén, szinte ösztönszerűen el tudja végezni, anélkül, hogy sok ügyet kellene rá vetnie. Mégis gondolkozzunk csak rajta: mi a különbség a gyermek és a felnőtt ebbeli tevékenysége között?... A gyermek a kezdő, a felnőtt a begyakorolt öltözködő. A kezdő nem ismeri a célszerű módoakat, nem ismeri a célszerű sorrendet. Ha meg is mutatták neki és tanították vele, az első önálló öltözködésnél, nem tartja be a tanítást és vagy feledékenységéből vagy akaratosságából, okoskodásból másként próbálkozik elvégezni és csak pórul jár. Hosszú idő kell ahhoz, amíg a kevés értelmi erővel rendelkező gyermek azután lassan és fokozatosan mindinkább beletanul a célszerű módokba és a célszerű sorrendbe.

Igy van ez a gyermek és a felnőtt öltözködésével, de így van ez minden munka végzésénél a kezdő és gyakorlott embernél is. Minden embert, aki kezdő valamiben, a munka célszerű, helyes és gyors elvégzése tekintetében gyermeknek kell tekintenünk, akinek elmaradhatatlan szüksége van a tanításra, de ezt követőleg elmaradhatatlan szüksége van arra az erős elhatározásra, hogy a munkát mindig a tanult vagy begyakorolt célszerű módokon és a célszerű sorrendben végezze el.

Célszerű mód, célszerű sorrend... Ez a kettő együtt jelenti a rendszerességet.

Ha pedig már kimondtuk ezt a szót: rendszeresség, akkor most a következőkben igyekezzünk vele

apróra megismerkedni. Szedjük szét a szót, igyekezzünk részeivel is és összetett fogalmával is megismerkednünk, hogy a rendszeresség maga tényleg nagy segítségünk legyen a csendőri munka elvégzésénél.

Rendszeresség... röviden és képző nélkül: rendszer. Két szóból áll: rend és szer. Mindkét szó önmagában egy-egy fogalmat jelent. A „rend“ valami állandósult és helyes állapotot jelent. Nem ismeretlen a csendőr előtt, ha a következő összetételeiben hallja vagy olvassa: szobarend, laktanyarend, tanrend, menetrend, stb. Ezekben a szavakban jelenti a szobának, a laktanyának, a tanításnak vagy a tanulásnak, a menetnek vagy közlekedésnek az állandósult és helyes állapotát vagy folyamatát. De ezeken a megszokott szókon kívül sok más dolognak és körülménynek is megvan a rendje, de nem szoktuk így kifejezni. Ilyen rendje van az öltözködésnek, az étkezésnek, a cipőkészítésnek, a házépítésnek, a nyomozásnak is. Ezeknél a tevékenységeknél is megtanultuk vagy gyakorlat útján elsajátítottuk azokat a módokat és sorrendet amelyeket állandóan úgy végezzünk el, hogy azok mindig helyesek legyenek.

A „szer“ szó kétféle fogalmat is kifejez. Első fogalmában valamely hatóanyagot jelent, amelynek alkalmazásával elérhetjük azt a bizonyos hatást, amelyet akarunk. Pl. „lőszer“ összetételben a „szer“ a találat eléréséhez szükséges anyagokat: a puskaport, robbanóanyagot, a lövedéket értjük. A „vegyszer“ összetételben a „szer“ szó azt az anyagot jelöli meg, amelyet más anyaghoz keverve, azzal összesítve egy újabb anyagot nyerünk, amellyel más célt tudunk elérni, mint az eredeti két anyag külön-külön alkalmazásával. Második fogalmában a „szer“

piros és mosolygós. A szája elcsattant az egészségtől. Ahogy a két szempár találkozott, tulajdonosaik — ki kutatja: mért, de egymásra mosolyogtak. Berta a férfit csodálta, Mogyorós pedig a leányt, a szép leányt, akit nem látott eddig, az egyhónapos ittléte alatt. Nem lám csak...

A cirkusztulajdonos bolhákat ugrasztott a tenyérén, majd „hires“ lován bevágatott a négy méter átmérős porondra és ott büszkén, tollas kalappal lovagolt végig, miközben a lova olykor térdet hajtott. Szerinte és a közönség szerint kiváló tulajdonsága volt ez és az idomítás csodája, aki viszont értett hozzá, az tudta, hogy a ló a kimerültségtől botladozott.... Mindegy volt ez már két személynek, ott a porond mellett. A két személy mind gyakrabban tekintgetett egymás felé. A leány dolga a kilét megállapítását illetőleg könnyebb volt, de a próbacsendőrre sem nehezebb. Előbbi tudta, hogy az örs egyik jó termetű legényéről vette le előbb is a szemét, utóbbi viszont a személyi ismereteit gyarapította akkor, amikor kifelé menet a leányt megvárta, tiszteltgette neki s utána nyomban odafordult a kisbíróhoz, aki hivatalból volt jelen a világra szóló mutatványos estén:

— Imre bácsi, ki ez a leány?

— Ez e?... a Wallner hentesé, tán tetszik a próba úrnak?

A bemutatkozás a vasárnapi templom után történt, amikor Földes őrmester, az örs legöregebb

tagja, karonkapta Mogyoróst és két oldaltánc lépéssel ott állott a pirosarcú leány előtt:

— Bertuska, a legjobb barátomat bemutatom!

A leány részéről hanyag kéznyújtás, mosoly, aztán félrenézés. A fiúk ellenben oldalára ugrottak, — hej, jó volt a kardvívásban az ugrásokat gyakorolni — és megindult a beszélgetés egész a ház ajtajáig, ahol már tilos volt tovább menni.

— Apám nem szereti! — figyelmeztette Bertus.

— Sajnálom, — mondta Mogyorós — a viszontlátásig, kisztihand!

— Te, — mondta Földes őrmester — arra figyelmeztetlek, hogy az öreg malacvágó Wallner mérges ember, jó lesz nem legyeskedni a leány körül! Büszke ember is nagyon, nem igen fogad vejének akárkit. A borbélynál külön helye van és más nem borotválhatja, mint a mester, hát úgy vigyázz rá!

Mogyorós próbacsendőr vigyázott is annyira, hogy minden gondolata a körül forgott: miképpen lágyíthatná meg a szívét a hentesnek. Odáig ment ebben az igyekezetében, hogy az örsnek, azaz a közgazdálkodás tagjainak minduntalan több húsvásárlásra tett célzást és felajánlotta készségét, hogy ne az örsfőzőnő, hanem ő hozza el a vásárolt holmit, miután ő valamikor segédkezett a malacok és egyebek feldolgozásában, ő tehát megtudja jól mondani, hogy melyik a jó hús, melyikből lesz a jó leves és a legjobb sült. Az örsfőzőnő ez ellen élénken tiltakozott és sírt, mert — ő meg a henteslegényt szerette volna minél gyakrabban látni. Ezt Földes ör-

szó bizonyos ismétlődést jelent, vagy pedig ennek az ismétlődésnek állandó folyamatával bizonyos érten fenntartott állapotot. Pl. „egyszer“, „kétszer“ szók ismétlődést jelentenek és pedig meghatározott számú ismétlődést. A meghatározatlan számú ismétlődés mellett fenntartott állapotot jelenti a „szer“ szó a következő összetételekben: „kényszer“, „rendszer“.

Ha az előbbi bekezdésben ismertetett rend fogalmát a most ismertetett szer fogalmával összevetjük és ebben az összetételben kíséreljük meg a rendszer szó fogalmát meghatározni, akkor könnyen megérthetjük, hogy a rendszer alatt bizonyos cselekvéseknek a folytonos ismétlődését kell értenünk, amelynek célja egy állapotnak állandó fenntartása.

A nyomozásnak a célja nem a nyomozás! Nem azért nyomoz a csendőr, hogy kedvét töltsse más szórakozás hiányában, hanem azért nyomoz, hogy ennek eredményeivel a közbiztonságot fenntartsa, tehát egy állapotot állandósítsa. A nyomozás területére vonatkoztatott rendszer mit jelent tehát? Jelenti a közbiztonsági állapot állandó fenntartása végett végzett folytonosan ismétlődő cselekvéssorozatot. A cselekvéssorozat alatt itt mindazoknak a cselekvéseknek célszerű módon és célszerű sorrendben végrehajtott egymásutánját értjük, amelynek kitűzött végcélja a büncselekmény kiderítése.

Újból ott vagyunk tehát, ahol az első bekezdésekben általánosságban leszögeztük: a folytonosan ismétlődő munkánál meg kell találnunk azt a segítőeszközt, amellyel munkánkat mindig ugyanolyan eredményesen és mind kevesebb fáradsággal és ráfordított idővel tudjuk elvégezni. Ez a segítőeszköz a rendszer. A segítőeszköz alatt azonban ne értsen egyikünk sem kézzelfogható, megtapintható eszközt,

mint pl. a szerszám vagy könyv, mert ez a segítőeszköz nem olyan, mint pl. az asztalos gyalúja. A rendszer, mint segítőeszköz, bent a lélekben található fel, ahonnan erős akarattal, következetes rá gondolás mellett mindig elővehető és használatba vehető mindenfajta munkánk eredményes elvégzésének érdekében. Lelki szerszám tehát és éppen ezért a vele való dolgozás erőnné válik. A csendőr szolgálata végzésénél pedig csendőrerőnné.

*

A rendszer szerint való munkálkodást, az egyazon ütemben, egymásutánban és módon végzett megismétlődő tevékenységet nevezzük rendszerességgnek. A rendszeresség tehát az a lelki jó tulajdonság, amellyel a csendőr minden vonatkozású munkáját előre tudott módokon és sorrendben végzi. Előrelátja tennivalóit s ragaszkodik azoknak a rendszer szerint való elvégzéséhez. Ehhez a ragaszkodáshoz azonban lelkierő kell, amely nem engedi a csendőrt kapkodva, ötletszerűen dolgozni és nem ejti zavarba, tévedésbe a dolog látszólagos könnyebb vége és nem örül gyermekmódra az utólért pillangónak, amelyik valójában a szakadék szélére csalta. A rendszerességgel dolgozó csendőr nem enged a lépésről-lépésre előredolgozás sorrendjéből, mert tudja azt, hogy megakadás és a keserves újrakezdés a következménye a rendszertől való eltérésnek.

Ezek után lássuk a rendszerességet a csendőr gyakorlati életében!... A csendőr kétféle életet él: minden ember módjára éli a mindennapi életet s a csendőr módjára éli a szolgálati életét.

A mindennapi, magánakvaló élet zavartalan megélése éppúgy megkívánja a rendszerességet, mint a hivatást jelentő és másoknak teljesített, ma-

mester mind jól látta, ennél fogva igazságot tett, mint legidősebb: hacsak lehetett, együtt ment a két érdekelt a „szék“-be. A henteslegény nem nézett a főzőnőre, a pénztárnál lévő Bertike ellenben mindig a próbacsendőrt nézte...

Messze jutott már Mogyorós, annyi tény, mert egyszer azt bizonygatta Bertuskának:

— Új szabályzat van. Most már nem kell őrmesterségre várni, hogy családot lehessen alapítani, elég a harminc esztendő is, én meg a múlt nyáron már betöltöttem.

Ez a beszélgetés az üzletben történt, ahol ezúttal más nem volt, mint a két fiatal. Az őrsfőzőnőnek bogarasak lettek az apró csirkéi és már nagyon a végét járták, állítólag azért — s ezt Mogyorós terjesztette, — mert a bogarakat flitoksszal akarta az apróságokból kikergetni s az apróságok aranyárga, hárttyavékony kis bőre nem bírta ezt a kezelést, így hát mellettük gubbasztott. A henteslegény is a szomszéd faluban volt marháért, Wallner bácsi a kaszinóban biliárdozott, az öreg mama meg már nagyon öreg volt. Boldogság édes levegője volt tehát az üzletben, az bizony és nem a füstölt toka-szalonna drága jó illata. A boldogságé, amely körülölelte a két szép fiatal, a két ragyogó szempárt és a két dobogó szívet. Mogyorós próbacsendőr már néhányszor kinyújtózta a karját amúgy próbára a leány dereka mögött, hogy vajjon, hogy is esik majd jól magához szorítani és megcsókolni a bizonyára meleg száját. Megpróbálta és már újból azon

volt, hogy: na, most! — mikor az udvar felől nagyot kiáltott Wallner bá:

— Bertus!

Bertuskának nagy szeme volt, azt mindenki tudja már, de még egyszer megmondom: olyan forma, mint a szép sötét szilva. A Mogyorósé meg olyan, mint a cikória virág. Az is nagy, úgy-e? De erre a kiáltásra a két szempár megkétszereződött. Bertuska pirosarcú volt, úgy-e, tudjuk, de neve hallatára sápadt lett, mint a citrom.

Meg kell mondani, hogy Mogyorósnál fordítva állt az arcszín. Ő az átkarolás elméleti próbája alatt lett sápadt, a Bertuska szólítására viszont meggyipiros. Átlopta a leányról a színt...

Nem volt mit tanakodni. Bertuska izmos kis keze pillanat múlva már ott égett a Mogyorós karján, de jó meleg volt, Mogyorós úgy érezte az ujjakat, mint öt lángoló valamit és Bertuska vitte magával a próbacsendőrt, vitte, a jégszekerény ajtaját hirtelen felesapta, abba Mogyorós próbacsendőrt betuszkolta, rácsapta az ajtót s utána kigyulladt arc-cel, kimért lépéssel ment az üzlet egyetlen, az udvar felé nyíló ajtajához:

— Tessék, apám?

— Mit csinálsz itt? Van vevő?

— Nincs senki, de azt várom.

— Na, jó. Beülök, mert cudar meleg van!

Wallner bácsi belépett az üzletbe, kicsit szimatolt, de nem szólt. Leült — a jégszekerény mellé.

gasabb célt szolgáló szolgálati élet. Tulajdonképpen nem is élhet senki sem kétféle módon: a magánakvaló életben rendszertelenül és a szolgálati életben rendszeresen, mert a rendszeresség olyan szabályozó erő, amely rányomja bélyegét minden megnyilvánulására. Itt csak azért választom kétféle ezt a kétféle életet, hogy az ezekből hozott példákkal jobban megértessem a szolgálati életben elengedhetetlen rendszerességet. Meg azután a magánakvaló mindennapi életben ösztönösen folytatott rendszerességen nagyon könnyen érthető is. Ha majd azután összehasonlítást teszünk a kétféle élet rendszeressége között, akkor már ésszel is felfogjuk, megvilágosodik előttünk, hogy szolgálati életünkben milyen nagy és nehéz következményei lesznek a rendszeresség mellőzésének.

A csendőr magánakvaló mindennapi életében rengeteg példáját találhatjuk fel a rendszerességnek. Mert pl. rendszerességnek nevezzük azt is, ha zsebóráját mindennap ugyanabban az időpontban húzza fel és a felhúzásnál minden alkalommal ugyanannyit fordít a felhúzócsavaron. Rendszertelenség volna pl., ha óráját ötletszerűen: egyik nap délelőtt, másik nap délután vagy este húzná fel s a felhúzásnál is egyszer addig húzná, amíg a rugó teljesen megfeszül, máskor meg csak félig-meddig húzná fel. Az óra felhúzásánál elmellőzött rendszerességnek van-e káros következménye? Van bizony! Az óra élettartamát, használhatóságát, megbízhatóságát károsan befolyásolja pl. az, ha a rugóját nem pontosan ugyanazon helyzetéig engedjük lejártni. Ezt pedig csak akkor akadályozhatjuk meg, ha a fentebb leírt rendszert követjük. Ha az órától pontosságot követelünk meg, akkor a vele való bá-

násnál mi is legyünk pontosak. Ezt csak rendszerességgel érhetjük el. Az órának rendszer nélkül való kezelése lám anyagi károsodással bosszulja meg magát. Más példa: A borotválkozásnál mit csinál a csendőr?... Félig felöltözködve előkészíti a hozzávaló szereket: a langyos vizet, a borotvaszappant, a borotvakést, vagy borotvapengét, a fenőkövet vagy szíjat, a tükröt, a papirosdarabot, a mosdóvizet és úgy kezd hozzá a borotválkozáshoz. Mi történik akkor, ha a borotvát nem feni meg és úgy kezd bele a borotválkozásba?... A habbal bekent arcán megszárad a szappan, amíg a borotvát pótlólag megélesíti. Újból kell utána szappanozni. Időt és anyagot veszít az újrasszappanozással. De időt veszít akkor is, ha elfelejtette a papirosdarabot előkészíteni, amelyre rákeni borotvájáról az elhasznált habot. Arról nem is beszélek, hogy milyen hátránya származik abból, ha a borotválkozás célszerű sorrendjét nem tartja be. Pl., ha előbb mosdik meg s azután fog hozzá a borotválkozáshoz, — mert utána újra kell mosdania. Itt láthajtuk, hogy a rendszertelenség időt rabol el az embertől.

A csendőr magánakvaló életében rendszert kell követnie az illetekeivel való bánásban. Fel kell jegyezni bevételeit, kiadásait, hogy azután tapasztalatokat szerezhessen a könnyelműsködés és takarékoság okairól és következményeiről. A rendszertelenség e téren megakadályozza a kiegyensúlyozott anyagi életet. Rendszerességet kell követnie a csendőrnek pl. a lábbeli viselésében is. Bizonyos rendszert kell követnie a lábbeli célszerű váltásában, mert nem szabad pl. valamely lábbelit addig hordania, amíg az el nem szakad. A célszerű váltás mellett pihen a láb és hosszabb ideig tart a lábbeli.

— Itt a leghűvösebb, — mondta és szivart kotort a tárcájából.

Bertuska elsáppadt.

— Rossz bőrben vagy mostanában, te! Mi lelt? Bertuska nyomban elpirult. Nem szólt ellenben.

— Ne lófráljon utánad akárki, azt már mondtam, ha jóba akarsz lenni apáddal. Tudod, hogy első virilista vagyok, ahhoz tartsd magad! A részedre ott van a fiatal Hegyesi, szakember az üzletben, arra számíts!

Bertuska elsáppadt, bár egy szót sem értett, mert minduntalan a jégszekerény lakója járt az eszébe.

Az apja rászólt megint:

— Vedd ki a sörömet, meg egy falás kolbászt a jégről!

Bertuska körül táncolt a világ és minden sarokból vörösnyelvű ördögfiókák vigyorogtak, köztük — úgy látta — Mogyorós próbacsendőr akart volna rendet teremteni a kardjával. Ez a látomás visszadta Bertuska erejét, ez a kardvillanás, ezzel mentette meg Mogyorós a közönséget a cirkuszban, bátor legény, igen... Ő is az lesz...

Letörölte homlokáról a kinverejtéket, odalépett a jégszekerényhez, kinyitotta és mintha ott csak kolbász és szalonnaoldalak lógtak volna, benyúlt oda, motozott ott, nem látta senki, hogy közben szép szájjára tette a mutatóujját és annak, aki ott didergett, megsimogatta az arcát, nem látta Wallner bácsi sem, aki a vágótőkéhez ment akkor és ott a hosszú, vékony éles kést készítette elő falatozásra. A jégszekerény ajtaja nagy dobbanással bezáródott. A

kosztolást az öreg hentes és mészáros megkezdte. Beszélhetett Bertuska a belső szoba kényelméről és hűvös, jó levegőjéről, az édesanyja fehér, ragyogó tányérjáról és arról is, hogy nem illik, hátha valaki bejön az üzletbe... az öreg hentes és mészárosnak ott esett jól a falat a tőkén, amelyen a házát és a tekintélyét szerezte. Komótosan evett világéletében az öreg, azért is hizott meg bikaerős embernek, ennélfogva multak a percek egymásután.

Perceket senki se számolt, de órákat a két fiatal igen. Tudom ezt magától Mogyorós hentes- és mészáros mestertől, akinek a fiát tanítom az iskolában s aki maga mesélte el ezt nekem az üzletében, ahol a jégszekerény ma is megvan.

— Nem is a hideg volt a legkomiszabb ott, — mondja — hanem az az érzés, hogy minduntalan facsarta az orromat a tüsszentés és kétségbe voltam esve ilyenkor mindig és erre az ingerre sokkal jobban kilelt a hideg, mint a jégtől, amelyikből csak úgy sugárzott a fejem és nyakam körül le a hátamra a hideg. A megmentőm Bertuska volt, aki hirtelen kiszaladt az üzletből, aztán hirtelen vissza és azt mondta az öregnek:

— Apám, édesanyám nagyon rosszul van!

Az öreg dédelgette a feleségét, talán mert olyan törékeny és halkszavú asszony volt, ezért erre a hírre ész nélkül hagyta a tőkén a kolbászt és szaladt a házba. Bertuska meg hozzám szaladt és mikor párás hajammal kiléptem a jégszekerényből, magához ölelt. Soha, azután se éreztem annyira testelke melegét. Ott is hagytam érte a csendőrséget.

Az egészség rovására esik pl. az étkezésnél folytatott rendszertelenség. Elhízásra, elnehezedésre vezet az állandóan jóllakásig való evés. De káros az egyszer zabálásig menő jóllakás, máskor meg az éhkoppon maradás. Káros az össze-vissza időben való evés. Az étkezésnek állandó időpontjait be kell tartani. Rendszert kell folytatni a tisztálkodásban is. Attól kezdve, hogy az étkezéshez nem ülünk le kézmósás nélkül, rendszert kell tartanunk abban is, hogy szolgálatból bevonulva, nappal is megmosakozunk, minden reggel derékig lemosunk magunkat s télen egyszer, nyáron kétszer hetenként megfürdünk. Rendszert tartunk a szülőkkal való érintkezésben is, hogy ne kerüljünk a méltánytalanság és hálátlanság nagy bűnébe. Évente egyszer, kétszer meglátogatjuk őket, hetenként vagy kéthetenként levelet írunk nekik. És így tartunk rendszert magánéletünk minden más megnyilvánulásában is, hogy a helyes, jó, hasznos állapotokat fenntartsuk, hogy lelkiekben és anyagiakban gyarapodjunk, hogy megbecsülésben részesüljünk és önmagunkban is megnyugodott embereké váljunk.

Ha ezekután megértettük azt, hogy mi a rendszer a magánéletünkben, ha megértettük a rendszer hasznosságát és a rendszertelenség káros hatását, akkor most már térjünk át a szolgálati életünkben, a nagyszerű hivatásunk végzésében szükséges rendszeresség gyakorlati alkalmazására. Szolgálati életünk rendjét túlnyomórészt nem magunknak kell kieszelnünk, mert azok meg vannak írva a szabályzatokban, utasításokban s nekünk csak arra kell vigyáznunk, hogy azokat betartsuk s következetesen mindig előbb rá gondolván az ottani előírások szerint cselekedjünk. A Szut., Csüsz., Nyut. és a többi utasítások és szabályok mind-mind avégből íródtak, hogy a hivatásunk teljesítésére megadják azt a segítőeszközt, amelynek alkalmazásával és betartásával a folyton ismétlődő tevékenységünket mindig egyformán jól végezhetjük el és megszokássá válva, könnyebb és gyorsabbá teszik a feladatok teljesítését. A segítőeszközt tehát készen kapjuk, csak használnunk kell, élnünk kell vele. Ezen a téren a rendszeresség tehát nem jelent egyebet, mint a szabályokhoz ragaszkodva dolgozni. Maga a közbiztonsági szolgálat egy rendszer, amelynek minden egyes részleteendője szabályozva van. Megtalálhatja minden csendőr ezeket a Szut. VI—XI. fejezeteiben. Ha ezeket a részleteendőket mindig az előírt módon és a célszerű sorrendben végezzük, akkor rendszeresen dolgozunk.

Nem akarom itt a közbiztonsági szolgálat valamennyi részleteendőjét szétboncolgatva a rendszeresség kimutatása végett megvilágítani, mert erre helyes, meg idő sines. Válasszunk ki azokból csupán egyet, a legfontosabbat: a nyomozás megindítását (Szut. 65. §.) és nézzük meg ebben a rendszert, a követendő rendszerességet és vizsgáljuk meg ebben a rendszerességet, mint segítőeszközt, továbbá a rendszertelenséget, mint hátráltató, gátló és az eredményt megölő okot. Megjegyzem, hogy nem fogom a szakasz szövegének sorrendjét követni és nem fogom a szakasz kifejezéseit használni, csupán majd a végén mutatok rá, hogy fejtegetéseinkben a szakasz melyik megállapításához érkeztünk el.

Akár feljelentettek, akár csak közöltek velem egy bűncselekményt, vagy talán magam vettem

észre, első teendő lesz annak megállapítása, hogy bűncselekmény történt-e tényleg, vagy csak a látszat az. Ha bűncselekmény történt, akkor a következő teendő annak megállapítása, hogy milyen bűncselekmény történt. Ha ezt is megállapítottam, akkor azon kell gondolkoznom, hogy szabad-e ezt a bűncselekményt nyomoznom. Majd: forog-e fenn valamely sürgős szükség, amely szerint a késedelemből származható veszélyek és károk megelőzése végett azonnal kell cselekedni és mit. A nyomozandó ügyeknél ezután azt veszem fontolóra, hogy képes leszek-e magam a járőrtárssal kinyomozni az esetet, vagy segítséget kell kérnem az őrstől. Végül gondolkozom azon, hogy a bűncselekmény nyomozásának megindítása előtt kell-e jelentést tennem előljáróimnak, vagy a hatóságnak — bíróságnak —, esetleg értesítést küldenem valamely más szervnek. Mindezeknek az átgondolása és megállapítása után, na meg persze a tett intézkedések után, kezdek hozzá a nyomozáshoz. Ezt sem kezdem azonban ötletszerűen, megfontolás nélkül. Előszörban is felmondom magamban a bűncselekmény Btk-beli §-át, azután kijegyzem abból a tényálladási elemeket. Gondolkozom azon, hogy miként tudom a tényálladási elemekhez szükséges bizonyítékokat megszerezni. Ennek eldöntése után a bizonyítékok megszerzésének sorrendjét határozom meg a sürgősség szempontjából. És csak most fogok bele a tulajdonképpeni nyomozásba ilyen előkészítés, ilyen eltervezés után és cselekszem magam, ha egyedül vagyok, vagy pedig intézkedem a rendelkezéseimre álló járőrökkel.

A jobb és könnyebb áttekintés végett vázoljuk le a nyomozás megindításához szükséges rendszeresség követelményeit:

A nyomozás megindításához tartozó tevékenységek rendszere:

I. Előzetes megfontolások és elvégeznivalók:

1. A bűncselekmény tudomásulvétele.
2. Tényleg bűncselekmény-e az eset?
3. Milyen bűncselekmény az eset?
4. Szabad-e a csendőrnek ezt nyomozni?
5. A késedelemből származható veszélyek és károk megelőzése végett mi az azonnali teendő?
6. Elegendő a nyomozáshoz egy járőr, vagy segítséget kell kérni vagy adni?
7. Kell-e és hová jelentéseket, értesítéseket küldeni a nyomozás megindítása előtt?

II. A nyomozás tulajdonképpeni megindítása:

8. A tényálladási elemek rögzítése.
9. Ezekhez tartozó bizonyítékok megszerzésének módja.
10. A bizonyítékok megszerzésének sorrendje.
11. Intézkedés a bizonyítékok megszerzésére.

Most ismét nem veszem sorra az egyes megfontolásokat és tevékenységeket és nem részletezem azok elvégzésének módját, mert ez a rendszeresség tárgyalásánál nem lehet célokom. Megjegyzem, hogy a 11 pontban felsorolt tevékenység mindegyike önmagában is kidolgozásra alkalmas és kínáló tárgy lehet és azok egyenkénti megvilágítása és megmagyarázása nagymértékben hozzájárulna a nyomozási cselekmények jobb, helyesebb és tisztább megértéséhez és megvilágításához. Én itt

A Szent István-napi körmeneten *Kormányzó Úr Ó Főméltósága* képviselőjében *Röder Vilmos* gy. tábornok vett részt.

csak a nyomozás rendszeres megindítására példa gyanánt állítottam össze és ösztönzést szerettem volna adni az egyedül helyes rendszeres munkára.

A Szut. 65. és 66. §-aiban ezek a tevékenységek mind fellelhetők, akár mint határozott rendelkezések, akár mint ajánlott, megszívlelendő tennivalók. A sorrendet a célszerűség szempontjainak megfelelően állítottam össze úgy, ahogy az a valóságos tevékenységnél egymásután kell, hogy következzen. Hasonlítsa össze az érdeklődő csendőr ezeket a pontokat a Szut. szövegével és ott találja a fentebb felsorolt és a rendszerbe tartozó tevékenységeket.

Gondoljon csak a nyomozással régebben foglalkozó csendőr vissza a múltba és jusson eszébe egy-egy eset, amikor fellökte kalapját a homlokáról és így kiáltott fel: „Tyűh a kutyafáját, ezt meg elfelejtettem!”, vagy: „Ezt meg nem így kellett volna csinálnom!” Ha azután meg azon gondolkozunk, hogy honnan erednek ezek a későn észrevett hibák, ezek a keserves felsőhajtások, akkor könnyen rájövünk arra, hogy csak annál a csendőrnél fordulhatnak elő, aki a nyomozás megindításánál nem látta előre a mindenképpen elengedhetetlen tennivalók sorozatát, azok célszerű módját. Ha rágondolva, előre látta volna, ha a rendszerességre törekedve talán még le is írta volna egy papirosra, akkor a végén is nem panaszkodott volna, hanem jóleső érzéssel tett volna pontot a feljelentés végére. Képzeljük el csak pl., hogy órák hosszan vesződik a csendőr a „nyomozással”, összeterel egy csomó em-

bert, futtatja a kisbírót jobbra-balra, összeírkál egy csomó árkuspapirost és a végén kiderül, hogy nem is szabad lett volna hozzáfogni a nyomozáshoz, mert mondjuk: polgári peres eljárás alá tartozó cselekményről van szó. Vagy főmagánvádra üldözendő a cselekmény, de a sértettnek esze ágában sincs aláírni a nyilatkozatot. Hiábavalóan dolgozott és elvesztett egy csomó időt. De ez még a kisebbik hiba! Nagyobb lesz a hiba akkor, ha a súlyos büncselekmény esetében a nyomozás apróbb részleteivel foglalkozva, későn jut eszébe, hogy a tettest el kell fognia vagy őrizetbe vennie, de hiába megy utána, mert az már elszökött. Nem gondolt a késedelemből származható veszélyek és károk megelőzésére. Vagy más esetben uszorában nyomozva, mindenekelőtt is a sértett nyilatkozatát akarja megszerezni, de mert az a következményektől a bosszútól félve, nem írja alá, hát abbahagyja a nyomozást, illetőleg bele sem kezd. Nem fontolta meg, hogy magánindítvány nélkül is, hivatalból lett volna kötelessége nyomozni. Vagy a tényálladási elemek rögzítése nélkül a vagyonrongálást nyomozva, éppen a talán legfontosabb követelményre: a szándékosságra nem szerez bizonyítékokat. Következmény: az ügyész vádat sem emel, vagy ha emelt is, sok hiábavaló munka- és költségokozás; be kellett szüntetni az eljárást, mert szándékosság nem is fordult elő. De lehet ennél súlyosabb következménye is ennek az esetnek. Pl. a gyanúsítottat megidézteti a községházára, de nem megy el. Elővezetteti, de az elővezetés ellen tiltako-

zik; erre elfogja és úgy kíséri a község házára. Mi lesz akkor, ha a vélt gyanúsított panaszt emel?... Hivatalos hatalommal való visszaélés a jogtalan elfogás miatt.

Ebből a néhány példából is jól kiviláglik, hogy mennyi bajjal, bosszankodással, időrablással és más súlyosabb következményekkel jár az, ha a nyomozás megindításánál rendszertelenül járunk el.

Belátjuk most már, hogy magánéletünkben, de különösen a szolgálati életünkben minden tevékenységünket bizonyos előre eltervezett célszerű sorrendben és előre megfontolt célszerű módon kell elvégeznünk, hogy munkánk helyes, jó legyen és hogy minél kevesebb idővel és fáradsággal végezhessük azokat.

Ez a rendszeresség!

ÓVAKODJUNK A KÉMEKTŐL!

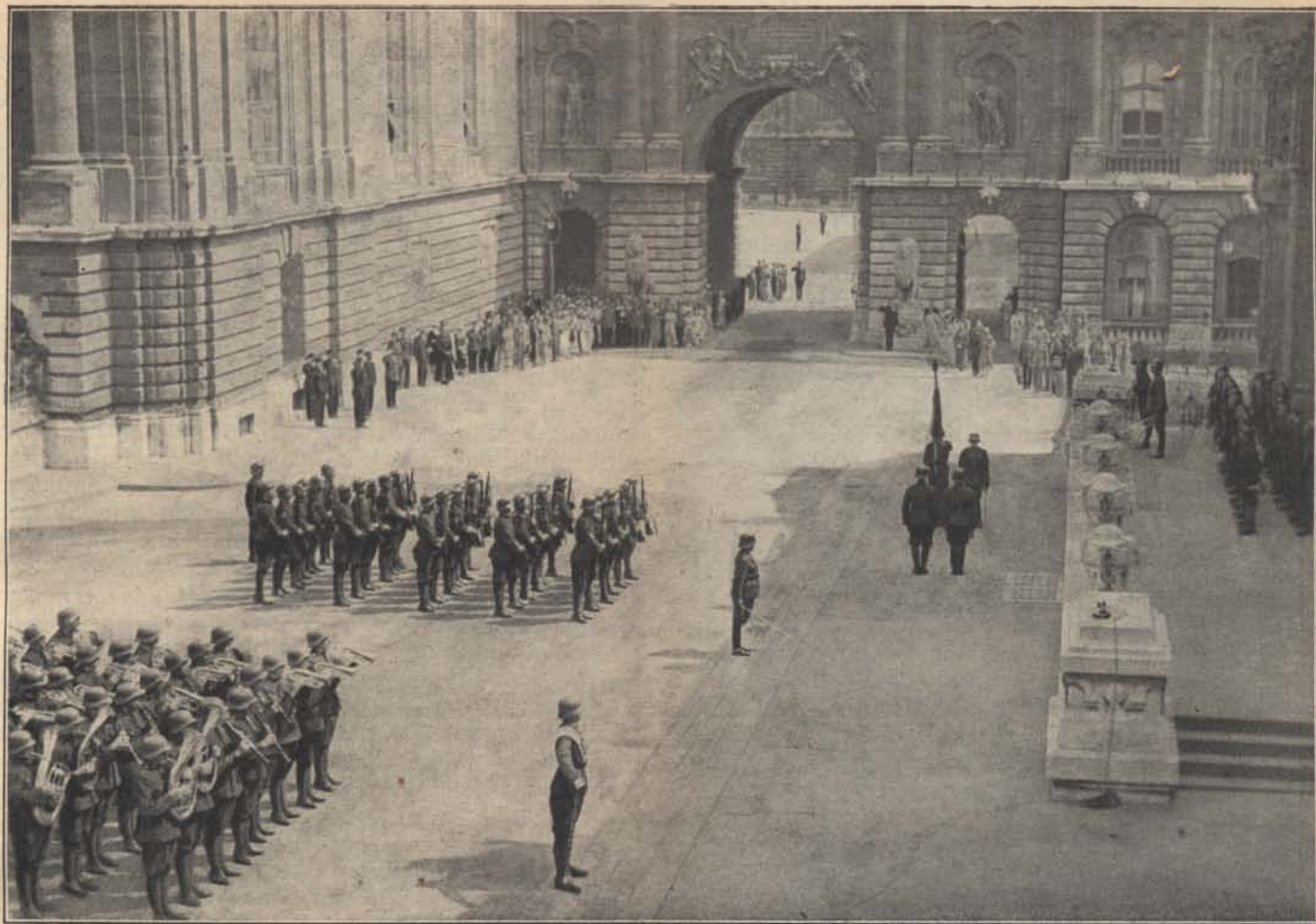
A levágott fül.

A Domenica del Corriere engedélyével fordította:
néhai AMBRÓZY GYULA-ny. tbk.

1918 január 12-ének reggelén nagy zürzavart idézett elő a kémelhárító központ irodájában Hurt Benjamin ügyvédnek egy távmondata. Jóllehet ott nagyon is hozzá voltak szokva a legváratlanabb és legszenzációsabb hírekhez is. Hurt Benjamin ügyvéd már idősebb és igen nagy intelligenciájú egyén volt, kiről el lehet mondani, hogy a természet azon adományával rendelkezett, hogy képes volt megállapítani a rejtjelezett közlemények kulcsát. A szövetséges hatalmak kémelhárító osztályánál működött és pedig igen kiváló eredménnyel, mert sikerült neki azon számos rejtjelezett hír szövegét megfejteni, melyet az ellenség elől el tudtunk fogni. Ezen értelmes munkatárs alkalmazásának még az a fontos előnye is megvolt, hogy a németek előtt teljesen gyanútlan volt, úgy, hogy a legnagyobb nyugalommal dolgozhatott. Másrészt pedig ugyan ki is gondolhatott volna arra, hogy ez az előkelő és nagy mértékben embergyűlölő öregúr egyike legyen a mi leghasználhatóbb segítőtársainknak.

Egy kis lakásban lakott, egy nálánál sokkal öregebb szolgájánál és nagyon visszavonult életmódot folytatott. Ily körülmények között a legnagyobb bizalommal hagyhattuk nála akár több napon át is és több alkalommal is a legfontosabb okmányokat arra az időre, melyre munkájához szüksége volt. Ezért ért bennünket az említett napon távbeszélőn érkezett üzenet úgy, mint a villámcsapás.

Szaggatott hangon közölte velünk az ügyvéd, hogy az éj folyamán egy olyan köteg tűnt el szobájából, mely igen-igen becses okmányokat tartalmazott, melyeket már nagyrésztben megfejtett s ami még ennél is nagyobb baj: eltűntek ezekkel az iratokkal együtt azok a legtitkosabb jelentések is, amelyek az Egyesült-Államok részére voltak szánva és amelyek megfejtése céljából az ügyvéd éppen a legbonyolultabb betűzeten (ciffratura) dolgozott. Éppen én lettem megbízva azzal, hogy ezen ügyet tanulmányozzam. Ki kell jelentenem, hogy sohasem találtam magamat egy ennél megmagyarázhatatlanabb esettel szemben. Hiába volt egyelőre minden fáradozásom... A legcsekélyebb nyomra sem sikerült a lopás után bukkanni. Hurt ügyvéd teljesen bezárkózva szobájába, egészen a késő éjjeli órákig dolgozott. Munkája végeztével az okmányokat íróasztalán hagyva, hálószobájába vonult vissza, mely dolgozószobájával közvetlen összeköttetésben állott. Másnap reggel 9 órakor felkelt s midőn félig-meddig felöltözködve dolgozószobájába visszatért, majdnem elájult, amikor felfedezte, hogy azok az iratok, amelyeket lefekvés előtt íróasztalán hagyott, nyomtalanul eltűntek. Bár teljesen feleslegesnek látszott előtte, mégis természetesen lázasan kutatót mindenfelé az eltűnt okmányok után, de persze minden eredmény nélkül. A legkisebb eredmény nélkül. A legkisebb nyom sem volt arra nézve, hogy valaki a lakásba jött volna. Akkor, amikor Hurt Benjamin lefekvés céljából visszavonult szobájába, a lakás ajtaja be volt zárva, sőt el is volt reteszelve belülről s az öreg szolga is feküdt már. Amikor reggel megtörtént a kellemetlen felfedezés, a ház kapuja még teljesen be volt zárva és a szolga éppen a szokásos reggeli elkészítésével foglalkozkodott. Se az ajtó, se az ablakok a legcsekélyebb nyomát sem mutatták a betörésnek és így kizártak kellett tekinteni azt, hogy az ajtón keresztül, melynek kitűnő zárja volt s ezenkívül belülről még egy hatalmas keresztrúddal is védve volt, valaki bejuthatott volna a lakásba. Ami az ablakokat illeti, legyen elég annyit mondani, hogy a lakás a 4. emeleten volt s így abba tekintettel arra, hogy sem csövezetékek, sem különleges kiugrások a falon nem voltak, lehetetlen volt bejutni. Másrészt január és a legnagyobb tél volt s így az az évszak, amikor az ablakok mindig zárva szoktak lenni, különösen két öregembernél. Most két olyan rendkívüli fontosságú feladat merült fel, amely sürgős intézkedéseket követelt. Miután sajnos, azt kellett feltételeznünk, hogy abban az órában a becses iratok már az ellenség kezei közé jutottak: most már teljesen hiábavaló dolog lett volna olyan irányban tenni erőfeszítéseket, hogy azt a veszélyt, amely az iratok elkallódásából reánk háramolhatott, ellensúlyozzuk. Erről gondoskodtunk is. Ezek után azt kellett felderítenünk, hogy miképpen lett a lopás végrehajtva, miután ennek a körülménynek az ismerete igen fontos adatok birtokába juttatható volt bennünket. Már az ú. n. „spanyol futár“ esetében megtörtént pl. az, hogy akkor nem sikerült visszaszerelni a rejtjelkulcsokat, mindazonáltal fel tudtuk fedezni egy félelmetes kémiszolgálat fészket, amely több mint 3 hónapon keresztül összeállta a tengeralattjáróknak a szükségesekkel való ellátását. A felmerült feladat majdnem megoldhatatlannak látszott, miután a legcsekélyebb nyom sem maradt

A Szent István-napi ünnepségekről: Zenés őrsváltás a Várban.

hátra, amely alkalmas lehetett volna arra, hogy a további nyomozáshoz valamelyes támpontot nyújthatt volna. Hozzá kell ehhez azt is fűznöm, hogy egyáltalában semmiféle gyanút sem táplálhattunk Hurt ügyvéddel szemben, de öreg szolgájával szemben sem. Az előbbi ugyanis teljesen megbízható egyén volt, ki már több, mint 3 év óta szolgált bennünket hűségesen, ami pedig a szolgát illeti, az egy olyan öregember volt, aki már több, mint 20 év óta lakott az ügyvédnél, 100%-os hazafi volt s két fia 1870-ben a német-francia háborúban esett el, amelyben egyébként ő is teljesen elvesztette jobb fülét.

Újból eltelt tíz nap anélkül, hogy bármit is ki tudtunk volna deríteni és be kell vallanom, hogy ez az eset örök rejtély maradt volna, ha hirtelen két esemény nem jön segítségemre. A maga tapasztalataival a rendőrség több esetben segítette elő a kémelhárító osztályunk szolgálatát különösen olyan esetekben, amikor arról volt szó, hogy valamely gyanús egyén felkutatása vált szükségessé. A jelen esetben nem tartottuk célszerűnek a rendőrséghez fordulni és így azon körülmény, hogy az első becses nyomra bukkantam, csupán annak volt tulajdonítható, hogy egy alkalommal Warner rendőrfelügyelővel beszélgetésbe elegyedtem. Ez a kitűnő felügyelő ekkor a szolgálatának ideje alatt előfordult különösebb esetekről beszélgetve azt is felemlítette, hogy éppen azon a napon volt nála egy öregasszony, aki egyik szobáját szokta albérletbe

kiadni s aki neki egy nagyon különös dolgot beszélt el. Mint neki elmondá, 3 hónappal ezelőtt egy körülbelül 36 éves kifogástalan magatartású úriembernek egy szobát adott bérbe. Egy délután albérlőjét egy meglehetősen rosszul öltözött idős férfiú látogatta meg. Ezen látogatás ideje alatt az öregasszonynak valamely okból kifolyólag történetesen el kellett mennie otthonról és amikor néhány óra múlva hazatért, nem talált már a lakásban többé senkit. Kétségtelen dolog, hogy a két egyén az ő távolléte alatt távozott el, ami miatt valóban nem volt semmi oka a nyugtalankodásra. A különös dolog azonban csak ezután történt és ez abban állott, hogy az asszony még jó 3 hét után sem látta többé visszatérni lakóját. Ekkor arra gondolt, hogy célszerű lesz a szobát rendbehozni és miközben ezzel foglalatoskodott, a szennyes ágynemű össze-szedése közben egy felette izgatató felfedezést tett. Ugyanis egy véres zsebkendőkből állott tekercset talált, amelyekbe egy emberi fül volt nagyon szorosan begöngyölítve. Egy, a rendőrség által nyomban megejtett házkutatás a legesekélyebb eredménnyel sem járt. A jó Warner felügyelő által nekem mosolyogva elbeszélte eset nem lett volna támogatásomra az engem érdekelt eset nyomozásában, ha a következő nap nem történt volna valami más olyan dolog, amelynek alapján agyamban azonnal egy világos következtetést vonhattam le. Hurt ügyvéd ugyanis újból felszólított bennünket távbeszélőn, közölve velünk, hogy öreg szolgája

eltűnt, pénzt és néhány becses értéktárgyat is elvitt magával. Ha tekintetbe vesszük a szolga ismert, igen kipróbált erejét, a dolgok valóban igen meglepőnek látszottak. Annyira meglepő volt az, hogy azonnal azt a következtetést vontam le, hogy az öreg szolga, aki eltűnt, nem azonos azzal, aki több, mint 20 éve szolgált hűségesen az ügyvédnél és végeredményben az a meggyőződés alakult ki bennem, hogy a kitűnő polgári és hazafias érelyektől tündöklő szolga az utóbbi időben valamilyen képmása által lett helyettesítve. Így sikerült megmagyaráznom és pedig elég könnyen az okmányok rejtélyes ellopását is. Nagyon könnyű lehetett ennek a képmásnak az ügyvéd íróasztalán volt okmányokat éjjeli időben birtokába venni, azokból egy köteget készíteni s ezt az ablakon át valamilyen einkostársának kidobni, ki az utcán tartózkodott. Ezt a bár merész feltevésemet alaposan alátámasztotta a szobát albérlő kiadott öregasszony által elbeszélte eset. Azt gondoltam, hogy elég könnyű dolog is volt egy olyan öregembert találni, aki nagyon hasonlított Hurt szolgájához, mégis fennforgott az a körülmény is, hogy az ügyvéd szolgájának egyik füle csonka volt, ami egy olyan ismertetőjel volt, amelyet feltétlenül alkalmazni kellett a képmáson is, hogy a szolga helyettesítése tökéletesen sikerüljön. A fül levágásának művelete minden bizonyára a bútorozott szobában ment végbe. Tekintetbe véve az álszolgán mesterséges úton véghezvitt csonkítás beheggedéséhez szükséges időt, az időadatok tökéletesen egybevágóak voltak. A bérbeadó asszony szobájában talált fül a szakértők megítélése szerint minden kétséget kizárólag egy öregember füle volt. Tegyük még hozzá, hogy a szolgára nem fordítottam semmi figyelmet csak azért, mert Hurt ügyvéd az utóbbira vonatkozólag bennünket teljesen megnyugtató véleményt nyilvánított; ez tehát nem zárta ki azt, hogy a szolga a fülmanipuláción kívül még másképpen is nem volt elkendőzve, hogy így az igazi szolgáló még hasonlóbb legyen s hogy így Hurt Benjaminget még inkább tévedésbe ejtette, ki koros, emberkerülő, kevésszavú és kissé rövidlátó ember is volt. Még két nap sem múlt el, én feltevésemet máris a legalaposabban megerősítve láttam. A környék egy községében ugyanis megtalálták az igazi szolgát. Ki kérdezték, de nem sikerült belőle semmi fontosabb tájékoztató adatot kivenni. Teljesen megzavarodottnak látszott s mindössze valami autón történt elrablásra tett célzást, valamint arra, hogy több, mint egy hónapon át egy távoleső és ismeretlen házban száműzetésben volt. Csak egyetlenegy lényeges dolgot tudott nekünk mondani és pedig azt, hogy egy napon rendkívüli meglepetésére egy embert látott közvetlenül maga mellett, ki csodálatosan meglepően hasonlított hozzá. Bár a szegény öreg ugyancsak erőlködött, mégsem volt képes egyéb hasznos támpontot szolgáltatni nyomozásainkhoz, sőt tekintettel arra, hogy már igen magas korú volt, súlyos idegcsók kerítette őt hatalmába: egy klinikán kellett elhelyezni.

Jóllehet könnyen jutottam azon adatoknak a birtokába, amelyek a lopást megmagyarázzák, mindazonáltal teljesen ismeretlenek voltak azok a személyek, akik ezt a rendkívüli bűncselekményt kieszelték. Ezen a téren a rendőrség bizonyos fokú támogatásban részesített, amennyiben az öregasz-

szony által annakidején feljelentett ügyben nyomozást folytatott, amikor is sikerült a különös lakóra vonatkozólag bizonyos megállapításokat tennie. Kiderült ugyanis, hogy ez a fickó német kém volt s otthagynván az asszonytól bérelt bútorozott szobát, egy rövid időre egy központi fekvésű szállodába költözött át, hol Backvater Donát néven jelentette be magát. Ez a név természetesen hamis volt; meg is állapítottuk, hogy ez a név a H. 28. jelzésű német ügynök által használt sok név egyike. Ez az egyén elsőrangú kém volt s ezért nagyon félelmetes. Sajnos, hogy H. 28. nyomai a vendéglőben megszűntek. Azután, hogy ezt az utolsó tartózkodási helyét is elhagyta, eltűnt. Összes — elfogatására irányult — erőlködéseink pillanatnyilag hiábavalók maradtak. Csupán 3 hó múlva és pedig 1918 április első napjaiban fedeztük fel újból működési területünkön való jelenlétét. Eppen engem és az amerikai kémelhárító osztálynál alkalmazásban volt Dorant nevű kartársamat ért az az öröm, hogy elfoghattuk ezt a fickót, ki akkor egy drámai erejű és felejtetetlen küzdelemben életét vesztette.

Cigányfurfangok.

(A f. évi 11. számunkban hirdetett pályázatunkra beküldött legjobb munka.)

Írta: KISS MIKLÓS tiszthelyettes (Debrecen).

II.

1936 május havában a szegedi rendőrség őrizetében levő két cigány kilétének megállapítása céljából Szegedre kellett utaznom. A cigányok kilétének megállapítása nem volt nehéz, mert régi ismerőseim közé tartoztak. Őrizetbevételük előtt pár hónappal még debreceniek voltak. Ott azonban a talaj ingadozni kezdett alattuk, ezért jónak látták lakóhelyüket megváltoztatni. A cigányok azonban nemcsak lakóhelyüket változtatták meg, hanem a nevüket is. Hamis neveikre születési anyakönyvi kivonatokat szereztek és Szegeden úgy telepedtek le. Miután az illetők szerepe tisztázódott, az egyik cigánytól érdeklődni kezdtem — csak úgy szokásból — Sárközi Farkas Gusztáv orosházi, közös ismerősünk hogyléte felől.

Most pedig elbeszélem, hogy Sárközivel mikor, hol és milyen körülmények között ismerkedtem meg. Sárközi Farkas Gusztáv orosházi cigány és több társa 1933 január hóban a debreceni nyomozó alosztály területén elkövetett lólopásokkal, továbbá szekér- és lószerszámlopással volt gyanúsítva. Sárközi és társai ellen a több napon át tartó nyomozás eredményes volt, mert a nyomozás során 2 ló és egy szekér előkerült. Az illető cigányt és társait a nyomozás befejezése után a gyulai kir. ügyészségnek adtuk át. Később arról értesültem, hogy Sárközi a lólopások ügyében tisztára mosta magát s így az ügyet büntetlenül sikerült megúsznia. Ezért voltam én nagyon kíváncsi a ravasz és minden hájjal megkent Sárközire. Szerettem volna tudni, hol lakik és milyen anyagi viszonyok között él? Mert bizony, amikor Orosházán találkoztunk, akkor nagy nyomorban élt. A lakása teljesen üres volt, egyetlen bútordarab sem volt benne.

Érdeklődésemre a rendőrség őrizetében levő cigány Sárközi Farkas Gusztávval kapcsolatban bizalmasan a következőket közölte velem:

Sárközi Farkas Gusztáv és Szeka gúnynevű vadházastársa Kecskeméten, vagy annak környékén, besurranás útján 4500 vagy 12.000 pengőt lopott. A lopás elkövetése után Jászkarajenőre mentek, ahol cserepes házat vettek és hamis neveken letelepedtek. Ezenkívül vásároltak 260 pengős sárga kocsit, 2 ágyat, 3 széket, üveges szekrényt, tollat, különböző ruhaneműket és két kövér sertést is. Sárközi a sertések leölésekor házfelavató ünnepélyt rendezett, amelyen olyan nagyszámmal jelentek meg, hogy 2 hektóliter bort fogyasztottak el.

Sárközivel kapcsolatban a másik cigány nagyjából ugyazezen adatokat közölte velem. Ez alkalommal a szegedi Csillagbörtönben meglátogattam egyik — büntetését töltő — volt cigány besugómat, aki szintén ismerőse volt Sárközinek. Börtönben ez a cigány mégis majdnem szószerint egyezően beszélt el a Sárköziékre vonatkozó adatokat.

Mindent tudnak a cigányok egymásról és majdnem mindent a csendőrökről.

A három cigánytól külön-külön kikérdezés útján nyert bizalmas adatok eszembe juttatták Sárközi 3 évvel ezelőtti rossz anyagi helyzetét, nagy szegénységét. S úgy gondoltam, hogy ha a felsorolt vásárlásai Sárközinek valóban megtörténtek, akkor a pénzhez csakis bűnös uton juthatott. Ezért a megtudott adatokat, az alosztályparancsnoksághoz történt bevonulásomkor, írásba foglalva jelentettem.

Tekintettel arra, hogy Jászkarajenő a budapesti 1. nyomozó alosztályhoz tartozik, Sárközi ügyét a debreceni nyomozó alosztály illetékességéből a budapesti nyomozó alosztályhoz tette át. A megkeresés alapján kivezényelt nyomozó a következőket állapította meg:

1936 november 6-án, Baranyi Ferenc jászkarajenői lakostól egy Lakatos János nevű cigány 1200 pengőért cserepes házat vásárolt. A cigány 665 pengőt kifizetett, 535 pengő adósság fennmaradt.

Továbbá vásárolt 2 ágyat, 1 asztalt, 4 széket és konyhaszekrényt 68 pengőért. Kiskundorozmán egy ismeretlen cigánytól kocsit cserélt 210 pengő ráfizetéssel. Ezenkívül vásárolt egy 32 és egy 55 pengős kövér sertést, amelynek leölésekor 7 liter bort fogyasztottak el.

Lakatos Jánosról ez alkalommal a jászkarajenői örs újjelenyomatot vett fel és annak alapján prioráltatta. A következő válasz érkezett: Lakatos János azonos Sárközi Gusztáv regőcei születésű cigánnyal, aki azonkívül a Sárközi Gusztáv dunapataji 1902 születésű nevet is szokta használni. Nevezett a gyulai kir. törvényszék a Bűnügyi Körözések Lapja 45—1933—6685. tételszáma alatt közokíráthamisítás miatt körözi és elfogását kéri. Az örs Lakatos Jánost ez alapon elfogta, de a gyulai kir. törvényszék három nap múlva — mert nem találta azonosnak — szabadon bocsátotta.

A nyomozás során Lakatos János tagadta a Sárközi Gusztávval való azonosságát. Ezért a budapesti nyomozó alosztály a debreceni nyomozó alosztálytól kérte annak a nyomozónak a kivezénylését, aki a lopás ügyében nyomozott. Hogy annak felismerése

A Szent István-napi ünnepségekről:
Tűzijáték a Gellérthegyen.

alapján az azonosság minden kétséget kizáróan megállapítható és a nyomozás ellene folytatatható legyen. Miután a cigány ellen én folytattam nyomozást, így nekem kellett 1936 június 4-én Jászkarajenő községben megjelenni és Lakatos Jánossal felismerés céljából szembenézni. A budapesti nyomozó alosztálytól kivezényelt Kalocsai János tiszthelyettesével egyszerre érkezünk meg Jászkarajenő községbe. A cigány felismerése azonban nem történhetett meg, mert pár nappal azelőtt ismeretlen helyre távozott. A cigány távollétét feltűnésnélküli adatgyűjtésre használtuk fel. Egyik Jászkarajenői cigánytól a következőket tudtuk meg:

1. Lakatos Jánost a többi cigányok Guszti, feleségét pedig Szeka néven szólítják.

2. Szeka igen furfangos és ravasz cigánynő. Ha észreveszi, hogy csendőrök mennek a lakására, azonnal betegséget színlel.

3. Lakatos János és Rafael István 1936 áprilisában Jászkarajenőn összeszólalkoztak egymással. Lakatos nem akarta Rafaelnek a 8 pengőjét megadni. Rafael ekkor azt kiabálta Lakatosnak, hogy „oda vitetlek, ahonnan a 4000 pengőt elloptad”. Lakatos megijedt és Rafaelnek a 8 pengőt azonnal kifizette.

4. Lakatos János 1936 husvétján összeveszett a vadházastársával is. Szeka ez alkalommal azt kiabálta Lakatosnak: „oda vitetlek, ahonnan a 4000 pen-

Ki tudta?

A véres spanyol földről: Szétrombolt oltár...

gőt elloptam neked. Te künn vártál, amíg én a pénzt kihoztam“.

5. Lakatos János újkécskeinek tartja magát, de valóban nem az. A Lakatos János nevet is csak 1935 ősz óta használja. A valódi Lakatos János jelenleg is Újkécskén lakik. Attól és annak anyjától vett 100 pengőért egy születési anyakönyvi kivonatot, annak alapján vette fel és használja a Lakatos János hamis nevet.

6. Hogy a Jászkarajenőn lakó Lakatos János valóban az újkécskei Lakatos János nevet használja, bizonyítja a következő eset: Az újkécskei Lakatos János körülbelül 31 éves, csipás szemű, feltűnő csúnya arcú cigány. 1935 őszén besorozták katonának, Kiskunfélegyházára be is vonult. Azonban testi fogyatékoság miatt hazaengedték. Lakatos János 1936 tavaszán Újkécske községből, munkakeresés céljából a Tiszántúlra távozott. Távolléte alatt Kiskunfélegyházáról idézés érkezett a részére. Az idézés szerint október hóban Kiskunfélegyházán felülvizsgálatra kellett volna állnia. Lakatos az idézést távolléte miatt nem vehette át. Lakatos anyja a kézbesítőnek azt mondta, hogy fia Jászkarajenőn lakik. Az idézés ennek alapján a jászkarajenői községi előjárósághoz került. Így az abban foglaltakról az ál Lakatos Jánost értesítették.

7. Egyik nagykörösi cigánytól a jászkarajenői őr egyik tagja arról értesült, hogy Lakatos János és felesége 1935 őszén Alpár községből 4000 pengőn felüli összeget lopott. Vásárlásaikat a lopott pénzen eszközlik.

Szegedi értesüléseimet a Jászkarajenőn szerzett 1—7. alatt tárgyalt adatok megerősítették. Most már első teendőnek annak megállapítását tartottam, hogy Alpár községben 1935 őszén történt-e valóban pénzlopás. A pénzlopási esetet a Nyomozati Értesítő „Kiderítetlen bűncselekmények“ fejezete alatt kerestük, de nem találtuk. Ennek megállapítását pedig még a Lakatos János hazatérése előtt fontosnak tartottuk. Ezért Várnagy jászkarajenői őrbeli őrmesterrel kerékpáron Alpár községbe mentünk, ahol a következőket tudtuk meg:

1935 október 23—26 közötti időben Kátai Mihály alpári hentes és mészáros lakásából 4300 pengőt ismeretlen tettes elloptott.

A lopási ügyben az alpári őr a nyomozást lefolytatta. A nyomozás során a járőr olyan adatok birtokába jutott, amelyek azt látszottak igazolni, hogy a pénzhez idegen személy nem juthatott, tehát a lopást csakis a sértett felesége követhette el. Ezért az esetet ilyen módon jelentették a kecskeméti kir. ügyészségnek.

Az általunk beszerzett adatok a Lakatos János és vadházastársa tettessége mellett tanuskodtak. Ezt a feltevést bizonyította az a körülmény is, hogy Lakatos a házvételt és egyéb vásárlásait is mindjárt a lopás megtörténte utáni időben bonyolította le. Ezért fontosnak tartottuk az illetők mielőbbi kézrekerítését. Úgy gondoltam, hogy Lakatos János, amikor engem meglát és eszébe juttatom az ellene lefolytatott lólopás nyomozását, azonnal befogja ismerni a Sárközi Farkas Gusztáv orosházi cigánnyal való azonosságát. Ha ez megtörténik, jön a többi majd magától.

Lakatos János és vadházastársa 1936 június 8-án Jászkarajenőre visszatértek. Az őr járőre azonnal őrizetbevette s a község házához kísérte őket. A cigányt ott megtekintettem és benne Sárközi Farkas Gusztáv orosházi cigányt határozottan felismertem. Kíváncsi voltam, hogy az én kérdéseimre kinek mondja be magát és életviszonyaira vonatkozólag mit ad elő. Ezért, még mielőtt eszébe juttattam volna orosházi találkozásunkat, megkezdttem rövid kikérdezését.

Lakatos János 1905. évi csépai születésének mondta magát. Elmondta, hogy 1935 novembere óta lakik Jászkarajenő községben, hol akkor házat is vásárolt. Ezt megelőzőleg 6—7 éven át megszakítás nélkül Újkécskén lakott. Jászkarajenőn eszközölt vásárlásait előtte ugyanúgy adta elő, mint ahogyan azt előzőleg a budapesti nyomozó alosztály nyomozója megállapította. Azt állította, hogy az elvásárolt pénzüsségeket mint lóalkusz kehes lovak eladása útján kereste és gyűjtötte össze.

A továbbiak során elmondta, hogy amikor 1935 nyarán Újkécskén lakott, katonának besorozták. Október hóban be is vonult Kiskunfélegyházára, de onnan másnap, mint alkalmatlant, hazaküldték. Most azonban 1936 április hóban a jászkarajenői községi előjáróság útján ismét idézést kapott. A községi főjegyző közölte vele, hogy október 5-én újra be kell vonulnia. Amint jelezte, neki sem árt egy kis katonalelet. Legalább egy kissé kiművelődik.

Ki tudja?

Mit értünk „schisma“ alatt?

Osztrák esendőrrjárőr a Dunán. — (Reviczky szds. felvétele.)

Amíg a cigány ezeket elmondta, abban a hitben ringattam magam, hogy nem ismert fel, azért beszél így előttem. Ezért elérkezettnek láttam az időt, hogy a 3 év előtti orosházi, 5–6 napon át tartó nyomozás emlékeit felidézzem előtte. Ettől vártam a nagy pálfordulást, ami azonban a legnagyobb ámulatomra nem következett be. A cigány nyugodt maradt és a leghatározottabban tagadta, hogy valaha Orosházán lakott volna. Letagadta, hogy ellene nyomozást folytattam, de azt is letagadta, hogy mi valaha az életben bárhol is találkoztunk volna. Hiába soroltam fel előtte a lólopásokban tettestársait, azokat sem ismerte, nevüket sem hallotta soha. Hiába helyeztem kilátásba, hogy Orosházára kísérem, hol Sárközi Farkas Gusztáv néven fel fogják ismerni. Minden fáradozás hiábavalónak bizonyult. A cigány továbbra is megmaradt előbbi előadása mellett.

Ezután a cigány vadházastársához, a Szeka gúnynevű cigánynőhöz intéztem néhány kérdést. Őt csak hírből ismertem, személyesen nem. Vele a lólopások nyomozásakor nem találkoztam, mert akkor Orosházáról távol volt. Amikor a cigánynőtől nevét kérdeztem, azt felelte, hogy Annusnak hívják. Utána nyomban Erzsinek mondta magát. Majd mintegy 5 pernyi gondolkodás után azt válaszolta, hogy Jakab Anna a valódi neve. Ezután önmagától azt kezdte beszélni, hogy a sárga kocsit és lovat a körösi tanyákról lopta. Majd arra hívatkozott, hogy meg van tébolyodva, nem tud okosan beszélni, mert a vadházastársa megbolondította. Egyszerűen bolondságot színlelt, hogy foglalkozni ne lehessen vele. Hogy épeszű volt és nem volt semmi baja, azt az éppen jelen volt és megvizsgálásra felkért községi orvos azonnal megállapította.

Az összegyűjtött adatokból és a cigányok magatartásából következtetve, kétségtelennek látszott,

hogy ők az alpári pénzlopás tettesei. Ebben a reményben hagytam őket Jászkarajenőn az ottani és alpári őrök járőrei, valamint a budapesti nyomozó alosztály állományába tartozó Kalocsai János tiszthelyettes őrizetében, mert nekem a debreceni nyomozó alosztályhoz kellett bevonulnom. Az én feladatomban ugyanis az volt, hogy a Jászkarajenőn letelepedett Lakatos Jánossal szembesítve, kilétét megállapítsam. A cigány elleni további nyomozás attól volt függővé téve, hogy az illetőben Sárközi Farkas Gusztávot felismerem-e vagy sem. Részemről a felismerés sikerült, csak ő nem akart engem ismerni. A cigány tagadását örömmel fogadtam, mert ha nem lett volna takargatni valója, akkor megmondta volna az igazat, nem hazudozott volna. Tehát a tagadás és a hazudozás is a bűnösségét bizonyította. Hogy az összegyűjtött gyanúkok alapján sikerült-e azután a pénzlopást a cigányra rábizonyítani, azt nem tudom.

Amikor Sárközi Farkas Gusztáv orosházi cigánnyal 1933 február hóban a lólopások ügyében nyomoztam, az illetőről ujjlenyomatot vettem fel. Az ujjlenyomatlap a lólopási ügy iratai mellett volt a debreceni nyomozó alosztálynál. Most, amikor Jászkarajenőn, „Lakatos Jánossal” találkoztam, az illetőről szintén ujjlenyomatot vettem fel. Az orosházi Sárköziről és a jászkarajenői Lakatosról felvett ujjnyomatlapokat a debreceni nyomozó alosztályparancsnokság priorálás és annak megállapítása végett, hogy a felvett ujjnyomatok egy ember kezétől származnak-e, megküldte. Az értesítés szerint: a két különböző helyen és különböző nevű egyénekről felvett ujjnyomatok egy és ugyanazon személytől származnak. Ez a megállapítás alátámasztja és megerősíti azt, hogy a Sárközi Farkas Gusztáv felismerésében nem tévedtem.

Portyázás.

A külföldet sokan imádják nálunk, mintaképül dicsérve fel mindent, ami nem magyar. Dicsérik a külföldben a kultúra és civilizáció magasabb színvonalát, az emberek és intézmények magasabbrendűségét.

Hát Isten tudja! E sorok írója trianoni keserűségében valamikor örök-ketrecéltre ítélte magát, megfogadván, hogy ezeken a mostani határainkon útlevéllel soha át nem teszi a lábát. A muszájazonban mindennél nagyobb úr, a kényszerűség portyázonkat is útlevéllel dobta át a határon idegen földre s ha már itt van, személyes tapasztalatok tükrében nézheti meg közelebbről: mi jogos és helytálló a külföldimádatból?

Bocsássuk előre, hogy minden nép egyéni sajátosságait tiszteletben tartjuk s különösen vendég a vendéglátónak ennél kevesebbet nem adhat. De hát azért itt is csak emberek az emberek. Sok értékes vonást találunk bennük, amit otthon hiába keresnénk, de sok hibát is, ami otthon nem található. Tanulhatnánk tőlük, de ők is tanulhatnának tőlünk. Hogy melyik többet, azt patikamérleggel talán el lehetne dönteni, de a néhány gramm ide, vagy oda: nem változtatna a lényegen. Felemelő, megerősítő érzés idegenben az összehasonlítások útján mind világosabban látni a mi fajtánk értékeit, nem egy tekintetben határozott nagyszerűségét. Kinyílik itt az ember szeme és világosan beelát a történelem csodáiba: hogyan lehetett maroknyi rokontalan népnek ennyire körülzártan és szorongatva is annyi évszázadon át életben maradnia. Itt érzi az ember világosan, hogy a kultúra, civilizálódás igen hasznos nemzetközi létra minden nép számára föl, a mind magasabbrendű emberideál felé, de a sorsát mégis minden nép a maga született, egyéni tulajdonságaihoz hordozza s nekünk nincs okunk panaszkodni, hogy számunkra a sors puha kézzel és fukaron osztogatta volna a létfenntartó nemzeti ösztönöket és tulajdonságokat. Nem elemezzük itt részleteiben, mi az, ami a magyart minden más néptől különbözővé teszi, csak magát azt a tényt érezzük meggyőző erővel itt az idegenben, hogy a magyar más és éppen ezt a más nem szabad külföldimádatlallal gyengíteni benne, mert ebben a másban él az ereje és egész nemzeti léte.

Erre az öntudatra és önértékelésre nemcsak szükségünk, hanem határozott jogunk is van. Kultúra, civilizáció, nyugatosodás, mind nagyon szép és a maguk részletcéljaira hasznos törekvések, de abban a pillanatban károsak és bűnösök, amint a magyart a világon egyedülálló és senkinél sem hitványabb lényegéből: a magyarságából akarják kivetkőztetni. Kezeljük hát csak kellő bizalmatlansággal és fenntartással a külföldharangozókat s bízunk magunkat

nyugodtan az akácból, búzatáblából, a magyar falu csendes, de elpusztíthatatlan életéből kisugárzó erőre. Idegen föld királyi hegyei és fenyvesei között napnál tisztábban lehet ezt érezni, bármennyire ráteesszük is a hangfogót a honvágy szavára. Aki más mond: vagy ostoba, vagy tudatosan akar ártani a nemzetének.

A honvágy természetesen ugyancsak elvégzi itt a maga dolgát és kelt az utasban olyan érzéseket, amelyeken egyszer életében minden magyarnak át kellene esnie, hogy megtanulja igazán becsülni és értékelni otthonát s megismerje ennek a szónak jelentőségét: haza. Pénz, hírnév, hatalom, semmi földi jó pótolni ezt nem tudja. Magyar földön, magyar levegőn, magyar szót hallani több és jobbízű, mint a kenyér. Idegenben egyedüli jogcím a létezéshez: a pénz s csak ahhoz jutunk, ami pénzzel mérhető. A szülőföld és nyelv közössége, annak számtalan öröme, zamatja, szépsége, sorsazonossága és biztonsága pedig pénzen nem vásárolható. Idegenben valutacérnaszálon függ az ember órája-napja s amint ez az aranycérna vékonyodik, gyengülnek azok a vékonyka fonalak is, amelyek a külföldjárót az idegenekhez kötik, akik hiszen ugyancsak emberek s vannak köztük jók-derekak éppúgy, mint otthon nálunk, de — mégsem magyarok. Itt még a kakas is más nyelven kukorékol, a napsütés is csak valami udvariasságfélenek hat és a fák is, mintha fejcsóválva néznék a lábuk alatt botorkáló idegent s majd, hogy az útlevelet nem kéri tőle. Minden lépés, minden szó, ezer apróság figyelmeztet szakadatlanul: nem vagy otthon! Vigyázz erre, vigyázz arra, idegenben vagy! Semmiféle idegenforgalmi előzékenység ezt feledtetni nem tudja.

S hát ne gondoljuk, hogy itt az emberek törlik magukat össze az idegen körül. Ellátják, ami a pénzért dukál, ezt felöntik megfelelő adag kötelező udvariassággal, de aztán nincs tovább! Nemrégiben írtunk egy angolról, aki vadászat közben egyik járőrünk apró udvariasságait szolgálai tevékenységnek tekintette. Megírtuk akkor azt a szerény nézetünket, hogy nálunk az idegent sokszor túlságos szolgálatkészséggel veszik körül. E sorok írója most olyan országban tartózkodik, amelyiknek valósággal létalapja az idegenforgalom, de az idegenből mégse csinálnak tabut, nem kenetik illatos olajjal és nem füstölik körül tömjénnel. Itt az idegenforgalom száraz gazdasági tevékenység, nyugodtan nevezhetjük üzletnek. Én adom a hegyet, meg a fenyőt, te adod érte a pénzt. S az udvariasság sem több ehhez, mint amikor kanavászt vásárol az ember a rőfös-nél. Itt ügyelnek rá az emberek, hogy a pénzt kellő méltósággal és önérzettel vágják zsebre s hát ebben igazuk is van. Mi viszont az idegenforgalomban is belevisszük a magyar vendéglátást, amit aztán az idegen szolgáltságnak néz. Itt egy autóbusszofőr olyan fölényes önérzettel beszél az idegennel, mintha legalább a miniszterelnök volna s külön meg kell neki köszönni, hogy a borralalót méltóztatik elfogadni. Mi viszont kézesókra járulunk az idegenhez, hogy el méltóztatott hozzánk fáradni.

Tudjuk mi azt, hogy az idegenforgalom mindenképpen nagy érték számunkra, ostobaság volna egy szóval is ártani neki. Örülünk, hogy országunk is

bekapcsolódott ebbe a nemzetközi ismerkedésbe és valutacserébe és büszkéek vagyunk arra, hogy az idegen nálunk az üzleties napiellátáson felül is kap valamit, amit másutt hiába keres: a vendéglátó lelket, de a nemzeti méltóságunkat azért senkinek oda ne adjuk. Legyen az idegen a vendégünk, de érezze azt is, hogy nem lakájok, hanem a vendéglátó föld urai, gazdái vagyunk. Ahhoz persze idő kell, amíg ezt a nemzet apraja-nagyja megtanulja, célszerű azonban, ha a csendőr ebben is elől jár. Legyünk az idegenhez udvariasak, előzékenyek, legyünk a segítségére minden ránk tartozó komoly dolgában, de azon túl már csak megközelíthetetlen, önérzetes csendőrök legyünk az idegennek éppen úgy, mint bárki másnak. Adjunk meg a vendégnek mindent, ami a vendégnek dukál, de a hajbókolást, körülugrálást kerüljük, mert nem méltó hozzánk semmiképpen sem.

Ami aztán az itteni csendőrséget illeti, az egészen más valami, mint mi vagyunk. A szakszerű részlet-különbsége ismertetésére itt nincs helyünk, most csak magát a tényt akarjuk hangosan kiemelni: mások ők és mások vagyunk mi. Ők itt csakis így jók, mi pedig otthon csakis úgy vagyunk jók, ahogyan vagyunk. Akik tehát mindent válogatás nélkül a külföldről akarnak mintázni, gyökerében téves úton haladnak. Azok a bizonyos sokat emlegetett nemzeti sajátosságok otthon sokak fülében talán közhelyként hatnak, idegen földön azonban látja az ember, hogy a nemzeti sajátosság mennyire élő és döntő tényező. Tanulni persze egyes dolgokat innen is, onnan is lehet, de szűrő nélkül átvenni semmit sem szabad, kivéve a kifejezetten élettelen technikai dolgokat. De még, ha valami közös nevezőt találunk is a magyar és az idegen csendőrség összehasonlítására, nekünk akkor sem kell máshova iskolába járni. Nálunk már csak arra kell vigyázni, hogy megmaradjunk annak és úgy, amik és ahogyan vagyunk. A tökéletesedés már kizárólag csak technikai és egynéhány speciális részletkérdés terén lehetséges. Innen idegenből a magyar csendőrség tökéletes művére hazagondolni csodálatosan jó és büszke érzés. Csakugyan joggal domboríthatja ki a mellét, aki ennek a testületnek tagja lehet.

A magyar nyomtatványkiállításon bemutatták, hogy az adófizető polgárnak milyen igazolvány-tömegre van szüksége ahhoz, hogy a mai életben ne érje sehol kellemetlenség, hogy előre tudjon haladni a maga szerény céljai felé és ne bukják el legalább az igazolványok miatt. Általános ámulatot és csodálkozást váltott ki ez az ötletes és sok tekintetben mulatságos bemutatás. Mindenki azt a tanulságot meríti belőle, amire éppen kedre vagy hajlama van, mi, akik a rend fenntartására áldozzuk időnket és erőnket, mi a rend egyik tartozékának tekintjük a polgár ilyen megterhelését, s ebből a szempontból foglalkoznánk vele, ha nem volna ez a minden országból fellelhető rendszer itt-ott megcsúfolása mindennek, ami rend. Nem tehetünk róla, hogy ezért aztán elsősorban nem a csendőr, hanem a magyar ember beszél belőlünk, akiknek a határon túl is vannak némi érdekeltsegeink. Mi a ki-

Részlet a hévízi parkról.

(vitéz Baldzs-Piri Gyula örgy. felv.)

állításnak ennél a részénél érdekesebbet tudtunk volna bemutatni. Ha nem is ilyen mulatságosat. Kimutattuk volna, hogy semmit se ér az igazolvány, akár egy darab, akár mázsányi, ha az magyar ember kezében van — a határon túl. Száz ezreket tudnánk megszólaltatni erről a keserves kérdésről, akik elmondanák, hogy ükapjuk ükapja is ott élt, ahol most ők verekednek az élettél, a temetők dombjai felett a fejfák és keresztek a hozzátartozók nevét viselik újonnan rajzolva és elkorhadtan is, akik elmondanák és megmutatnák, hogy a templomot a dombon és az iskolákat az ő búzájuk és gyümölcsseikből, izmaik és szívük melegéből építették, írás is tanuskodik róla kövekbemetszetten elmondanák, hogy vagyunkkájuk — és nem: vagyunk — volt csupán mindig, de az egy évezrede az övéké volt, mert belenőtt a szívük vértívő ere azokba és az apró vagyunkkákból mindig jutott azok őseinek istápolására is, akiknek fiai és unokái az urak ma és elmondanák, hogy hiába minden, keresztelő levél és fejfa, hiába volnának a televény-földből kiásott csontok és felkapart vértavak, nem ér semmit, nem igaz semmi. Ott élnek és remegnek, hiába e tanuskodások. Remegnek és nem tudják, mikor ébrednek fel — hontalanul. Mert nem kapják meg az új állampolgárság igazolványát. Beszélhet Trianon a kisebbségi szerződésről, beszélhet Genf és beszélhet bárki, annyi, mintha falusi kisbírók pipáznának a kérdés felett. A trianoni szerződés 63. és 64. szakaszai ott fekszenek a pergament-papíron és a törvénykönyvekben. Fekszenek élettelenül. Az állampolgársági hovatartozandóság kérdése ma is nyitva itt is — ott is... és az őslakók százezrei hiába őrzik ládájukban a keresztlevelet meg egyebeket... Igazolványaik nincsenek rendben, reszketniük kell...

Mi, mert a kérdést magyar szemmel néztük elsősorban, ilyen kiállítást szerettünk volna bemutatni azoknak, akiket illet.

Problémák a Távolkeleten.

Írta: RÁSY BARNA ny. százados.

Észak-Kínában a peking—tienesini vasútvonaltól délre és délnyugatra kemény, heves csaták tombolnak reguláris japán és reguláris kínai csapatok között. Shang-Hai erődeit japán csatahajók lövik, a három és fél milliós város felett japán és kínai repülőgépek viaskodnak egymással és az idegenek által lakott koncessziós területre is sűrűn hullanak eltévedt (vagy éppen odairányzott) bombák. Háború nincs, mert hadüzenet egyik fél részéről sem történt. De a háború folyik. És ennek a háborúnak — a jelek szerint — egyhamar nem is lesz vége. Mint egy közmondás szerint semmi a nap alatt, a hadüzenet nélküli háború sem új. Togo admirális nem jelentette be Stösselnek, amikor 1904 februárjában hajórajával Port-Arthur megrohanta és Badoglio marsall is hadüzenet nélkül vívta meg az abesszínekkel amba—aradami döntő csatáját. A hadüzenet még akkor sem érkezett meg, amikor a könnyű olasz Zwei-Mann tankok végigdübörögtek a meghódított Addisz-Abbeba utcáin és a háború befejezést nyert. Hasonló a helyzet most is. A mai idők modern harci gépe ontja és okádja Kínában a sokféle halált, s ha Tokió Nanking nem is üzenetek egymásnak hadat, tudomásul kell vennünk a tényt: Japán és Kína között háború folyik.

Lapunk f. évi augusztus 1-i számában megkíséreltem összefoglalni azokat az okokat, amelyek Japánt hódító háborúra kényszerítik, vázoltam a japán külpolitika célkitűzéseit és ismertettem azokat az előzményeket, amelyek a jelenlegi, mind nagyobb méreteket öltő fegyveres összetűzést ki-robbantották.

Mint főszereplővel e cikkben is főleg Japánnal foglalkozom, de természetesen meg kell ismerkednünk Kínával is, legalább olyan mértékben, amennyire azt a jelenlegi helyzet megkívánja. És foglalkoznunk kell Szovjetországgal is, mint azzal az állammal, amely Kínán és Japánon kívül a Távol-Kelet kérdéseiben leginkább érdekelve van.

Kína.

A négyszázötven milliós nagy katlanból az utolsó két évtizedben félelmetes lobogással törnek elő sárga és vörös lángok. Egyszer a sárga, egyszer a vörös lángnyelvek csapnak magasabbra.

Kína hosszú évtizedeken át szabad prédája volt a nagyhatalmak hódító és gyarmatosító törekvéseinek. Hol darabokat téptek ki, hol pedig olyan gazdasági és politikai kedvezményeket csikartak ki belőle, amelyek a politikai és gazdasági függetlenségnek csak látszatát, sokszor még azt sem hagyták meg. Sokáig hevert aléltan és teljes passzivitásban tűrte ezt a helyzetet. Körülbelül tíz esztendővel ezelőtt, 1928-ban mutatkoztak a nemzeti öntudatra ébredésnek első jelei. Csaknem pontosan ugyanakkor mutatkozott azonban a moszkvai propaganda hatása is, amely Kínában mindjárt a bolsevik győzelem után még 1921-ben működésbe lépett és a sok millió, marék rizsből élő nincstelen között letagadhatatlanul nagy eredményeket ért el. Ezt a két irányzatot, — a nemzeti és nemzetközi beállított-

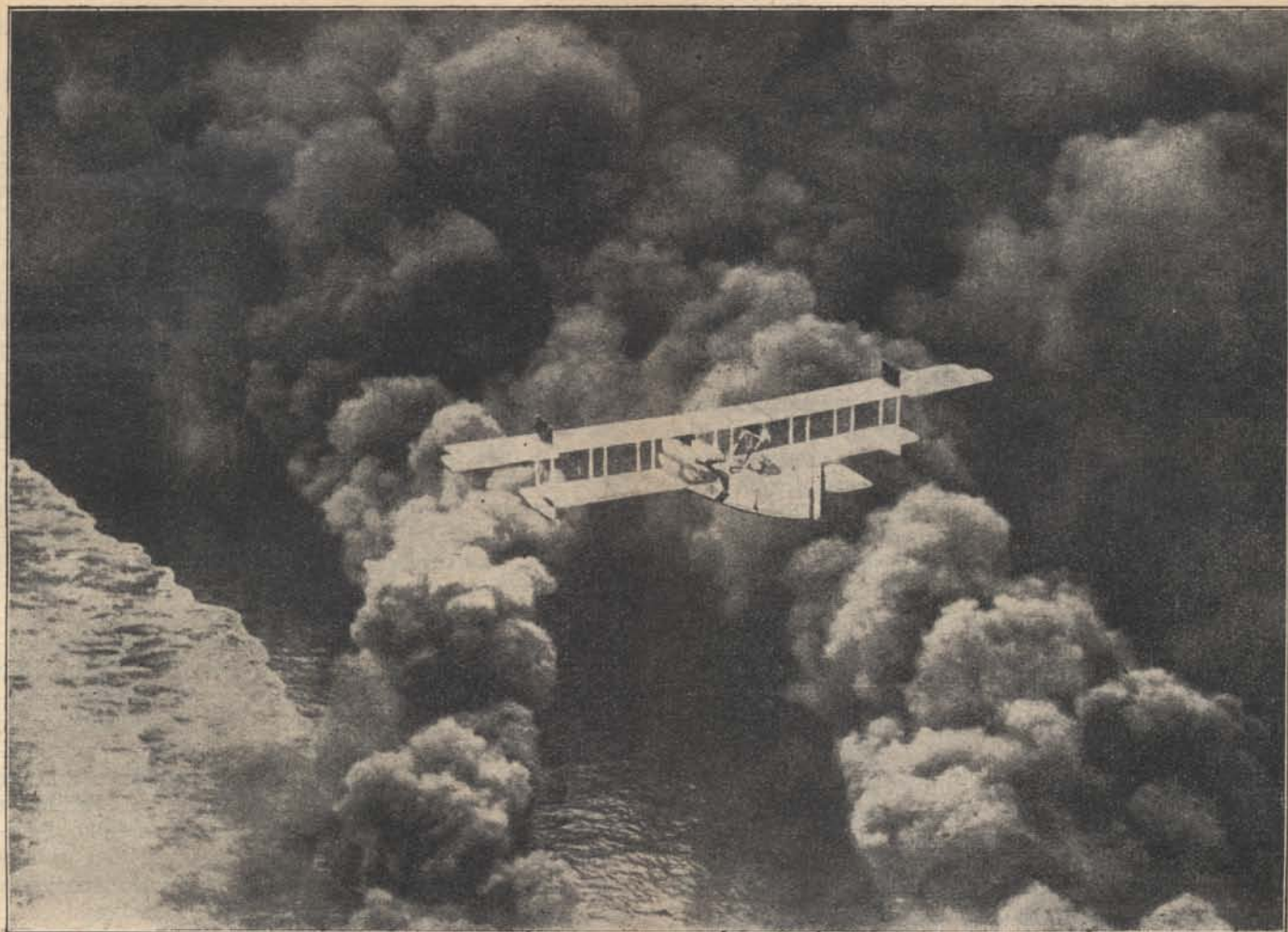
ságot jelzik és jelképezik a sárga és vörös lángok. Ez a két tábor — bár egymás között ellenség — 1928-ban kezdet fogott a közös ellenség ellen, amelynek gyűjtőneve alá tartoztak: a népet kiszípolozó mandarinok, a korlát és felelőség nélkül basáskodó tartományfőnökök, az egymás között állandóan rablóhadjáratot viselő „tábornokok“, a koncessziókat élvező idegenek és főleg az Észak-Kínában mindjobban terjeszkedő és berendezkedő japánok.

Ennek a vörössel aláfestett, azaz helyesebben: vörösektől támogatott nemzeti mozgalomnak élére Csang-Kai-Csek tábornok került, aki ma a nankingi kormány feje, Kínának — burkolt formában — teljhatalmú diktátora. Tekintélyes erők indultak Nanking és Kanton irányából Észak-Kína felé, amelynek akkori kormányzója és legfőbb katonai parancsnoka a japán zsoldban álló Csang-Cso-Lin marsall volt.

Csang-Cso-Lin több ízben csatát vesztett Csang-Kai-Csekkal szemben, őt magát egy, a vasúti szalonkocsijában elhelyezett bomba tépte szét. Katonai sikerei révén sikerült Csang-Kai-Cseknek Kína nagy részét egységállammá átszerveznie, megszüntette az önkényes és anarchisztikus állapotokat és bár Észak-Kínát a japán befolyás alól nem tudta teljesen felszabadítani, mégis elért Csang-Kai-Csek legalább annyit, hogy Japán ezen idő óta kénytelen Kínával, mint komoly katonai tényezővel számolni. Az Észak-Kína ellen folytatott háborúban a Szovjetunió — nem nyílt szövetségesként ugyan — de burkoltan hatékony módon és eszközökkel támogatta Csang-Kai-Csek tábornokot.

A támogatással kettős cél lebegett a moszkvai irányító körök szeme előtt. Egy közelebbi és egy távolabbi cél. A közelebbi: Csang-Kai-Csek *nemzeti* kardjával érzékeny sebet ütni a keletázsiai partvidéken érdekelt nagyhatalmakon, elsősorban Japánon, amelyben a Szovjetunió fennállása óta legveszedelmesebb és legeléször szembekerülő ellenfelét látja. A távolabbi: a kínaiak nemzeti forradalmát fokozatosan átváltoztatni nemzetközi, szocialista forradalomná. Más szavakkal: Moszkva támogatta ugyan Csang-Kai-Cseket, de már eleve megvolt az elhatározás, hogy ez a támogatás csak addig fog tartani, amíg átmenetileg Csang-Kai-Csekre szükség van. Azután őt félretolni az útból és Kínából a Szovjetunió mintájára tanácsköztársaságot alakítani.

Nem számoltak azonban Moszkvában azzal, hogy a sárgákban lakozik elég ravaszság, ha meg alaptermészetükből ez hiányoznék, már eléggé eltanulhatták az európaiaktól. Csang-Kai-Csek ugyanis nemcsak jó hadvezérnek, de finomszimatú és még moszkvai barátainál is előbbregondolkodó éleseszű diplomatának bizonyult. Miként Moszkvának a támogatásnyújtással, neki viszont a támogatás elfogadásával volt kettős célja. Egy közelebbi és egy távolabbi. A közelebbi: a szovjetorosz specialisták, vezérkari tisztek, páncélvonatok és egyebek segítségével legyűrni Észak-Kínát és megszüntetni, vagy legalább is megnyirbálni az idegenek politikai és gazdasági kiváltságait a kínai birodalomban. A távolabbi: moszkvai barátait, — ha már nincs szükség rájuk, — kitéssékelni Kínából.

Hadihajó átláthatatlan füstfelhővel leplezi hollétét.

Amikor ezzel az orosz segítséggel Csang-Kai-Csek szétverte Csang-Cso-Liu, Wu-Pei-Fu és a többi északkeleti tábornokok hadait, amikor győzelmes hadserege élén bevonult Shanghaiba, Borodin, a szovjetdelegáció feje késlekedett, tétovázott, ő viszont haladéktalanul hozzálátott a *távolabbi* cél megvalósításához. A szovjetorosz katonai és politikai tanácsadó barátainak huszonnégy órán belül össze kellett csomagolniuk és mielőtt ezek a meglepetéstől magukhoz térhetek volna, már túl voltak Kína határain.

Ez röviden és a helyszűke miatt természetesen csak döcögő hézagosságban összefoglalt története Nanking és Moszkva együttműködésének az 1927—1928-as években. Csang-Kai-Cseket, mint nemzeti hőst örömmámorban ünnepelte Kína és mert forradalmi multja, majd későbbi útja igen sok közös vonást mutat fel Napoleonéval, elnevezték „a sárga Napoleon”-nak.

A rosszul végződött „kínai kaland” keserű pilulát jelentett a Szovjetnek. Le kellett nyelniük, hogy Borodin és Blücher — ez utóbbi volt a szovjetorosz katonai delegáció feje és a hadműveletek fő irányítója — a vörös Kína helyett csak egy számlát tudtak prezentálni a Kremlben, amelynek végösszege a Kínának szállított hadianyag és ott „befektetett” cservonecmilliók révén igen tekintélyesre rúgott. Talán ezen a helyen érdemes a megemlítésre, hogy a szovjetdiplomácia kínai balsikerét a már akkor ellenzékbe ment Trockij alaposan kihasználta Sztalin

ellen folytatott ma is tartó, életre-halálra menő harcában. Azt igyekezett bizonyítani, hogy a kínai kudarc egyesegyedül Sztalin elhibázott politikájának tudható be. Bizonyító érvelésének taglalására itt most sem idő, sem hely, de megjegyezhetünk annyit, hogy a kínai balsiker időpontja pontosan egybeesik azzal az időponttal, amikor Trockij híveinek tábora úgy Szovjetországon belül, mint kívül rohamosan nőni kezd. A „kínai kaland” hatalmas propagandaeszköznek bizonyult Trockij kezében s hogy a GPU puskacsőve elé az utolsó évben annyi orosz diplomata került, annak magyarázata — legalább is részben —, hogy Trockij ezzel az ütőkártyával kezében értette a módját, hogyan kell a szovjetkülügyek magasállású hivatalnokait meggyőznie a Sztalin-politika hamis irányvonaláról és sorozatos sikertelenségéről.

Moszkva és Nanking között tehát megszakadt minden összeköttetés, a kínai kommunistaszervezetek megmozdulását pedig — több helyen egész helységeket rommá lövetve — kiméltlenül vérbe és tűzbe fojtotta a sárga Napoleon.

Most, amikor tudjuk, hogy Nanking irányából egymásután csattognak a katonavonatok jól felszerelt katonasággal Shanghai, Peking, Tienecin felé, most, amikor naponta olvashatjuk az ujságokban, hogy a kínaiak milyen sikeresen és milyen keményen állnak ellen a japánok előnyomulási kísérletezéseinek, szinte magától vetődik fel a kérdés: tart

még a harag Csang-Kai-Csek és Blücher között? Nanking és Moszkva nem közelednek-e újból egymáshoz?

Tíz év nagy idő.

Különösen akkor nagy és alkalmas bizonyos dolgok felejtésére, ha a világtörténelem kereke a felszínen tartott problémákat lefelé görgeti és helyettük másokat — fontosabbakat — emel a magasba.

Amióta Csang-Kai-Csek a kapcsolatokat Moszkvával megszüntette, kereken tíz év telt el. Ez alatt a tíz év alatt a japánok — kisebb-nagyobb szüneteket tartva — beljebb-beljebb tolták a felkelő nap zászlóját Észak-Kínában. Minden lépés, amit a japánok befelé tettek, enyhítette a feszültséget Kína és Szovjetország között. Kína érzi, hogy külső segítség nélkül nem tud tartósan és eredményesen ellenállni a militarista tökélyre emelt Japán nyomásának. És tudja, hogy a segítséget közvetlenül, leghatékonyabb módon és eszközökkel Szovjetországtól kaphatja. Szovjetország viszont érzi, hogy Japánnal előbb-utóbb szembekerül. Érdeke, hogy ez a Japán minél erősebben legyen foglalkoztatva egy másik fronton. És tudja, hogy a háború lángjába borult Kína oly lehetőségeket rejt magában, ami ma talán egyedüli reális reménykedése Moszkvának, illetve Moszkván keresztül a III. Internacionálénak.

Mi sem természetesebb, mint hogy a moszkvai és nankingi kormányzatok nemcsak meg fogják, de máris megtalálták az annakidején meglazult és szétesett kapcsolatokat. Ezt bizonyítják azok az újsághírek, amelyek nemrégiben arról számoltak be, hogy Blücher tábornagy, a szibériai orosz haderő parancsnoka, Nankingba repült és megbeszéléseket folytatott Csang-Kai-Csekkal. Ez a hír nem nyert ugyan megerősítést s könnyen lehetséges, hogy Blücher nem járt most Nankingban. Ez azonban nem fontos. Volt helyette más valaki. Fontos és lényeges az, hogy Szovjetország a kulisszák mögött erősen részt fog venni a kínai-japán háborúban, s hogy Moszkva-Nanking között újból létrejött az a közös platform, amely 1928-ban szétesett.

Moszkvából bizonyára megnyugtatták Csang-Kai-Cseket arra nézve, hogy a szorosabb kapcsolatokat nem fogják — mint 1928-ban — kommunista propagandára felhasználni. Ezt minden bizonnyal megígérték Moszkvában. Az ígéretet minden valószínűség szerint meg is fogják tartani. Egyfelől azért, mert a lefolyt húsz esztendő alatt hivatalos szovjetkörökben is belátták és az a meggyőződés kezd felülkerekedni — éppen a Szovjet 20. évén okulva —, hogy egyes államok megérették ugyan egy polgári-nacionalista, de nem egy szocialista forradalomra. Ez érvényes Kínára is, mint gazdaságilag és iparilag teljesen visszamaradt államra. Másfelől hasonlíthatatlanul nagyobb érdeke a Szovjetnek, hogy Japán egy elkövetkezendő háborúban vereséget szenvedjen, mint hogy Kínában a már

egyízben balul végződött bolsevik propagandával újból kísérletezzék.

Nyitott kérdés marad, hogy a Szovjetunió beavatkozása — miként azt most Spanyolországban teszi — csak az anyagi szállításokra, politikai tanácsadók, vezérkari tisztek, műszaki specialisták, stb. kiküldésére fog szorítkozni, avagy nyíltan fellép Kína mellett és megindítja a háborút Japán ellen.

A beavatkozás, illetve támogatás módját és mérvét főképpen az fogja eldönteni, hogy hogyan alakulnak a viszonyok Szovjetországon belül. Ha abból a feltevésből indulunk ki, hogy Sztalin továbbra is tartani tudja politikai hatalmát, úgy azzal kell számolnunk, hogy Szovjetország egy japán-kínai háborúban egyelőre várakozó álláspontra fog helyezkedni, azaz meg fog elégedni, hogy Kínát a már fentebb említett módon támogassa. Sztalin ugyanis meg van arról győződve, hogy a szocializmus felépítése Oroszországban akkor is lehetséges, ha a többi államokban továbbra is megmarad a kapitalista rendszer. Hogy azonban ez a szocializmus megépíthető legyen, feltétlenül békére van szüksége Szovjetországnak. Az állam teljes iparizálása és teljes függetlenítése más államoktól, — ez egyik törekvése Sztalinnak. Lehetetlen azonban a tervnek megvalósítása, ha Szovjetország idő előtt háborúba keveredik. Nagyjában ez az elgondolása, vezérelve Sztalinnak, amikor a külpolitikai sakktáblán a figurákat rakosgatja s amikor háború és béke kérdésében döntenie kell. Különös gondossággal kell őrködnie Sztalinnak a béke fenntartásán éppen most, amikor az igen mélyen gyökerező és a legmagasabb helyekre felnyúló trockista összeesküvés felszámolásával van elfoglalva.

De viszont!...

A helyzet távolról sem olyan egyszerű Szovjetországban, hogy a béke fenntartása feltétlenül biztosítaná egyben Sztalin további uralmát és elméletének a gyakorlatba való átültetését is. Az állapotok Szovjetországban olyannyira zűrzavarosak és olyannyira keresztezik egymást keresztül-kasul különböző gazdasági, politikai és katonai komplikációk, hogy kell ennek a fentebb kifejtett és eléggé indokoltnak látszó feltételezésnek ellenkezőjével is számolni.

Ha ugyanis azt látja Sztalin, hogy tervei egy másután rombadőlnek s hogy a tömeges kivégzések mitsem segítenek a bajokon, ha az az érzés kerekedne benne felül, hogy a béke fenntartása dacára is ugyanaz a sors vár rá, mint Robespierre-re a francia forradalomban, — úgy könnyen lehetséges, hogy Sztalin a külháborút nemcsak kerülni, de keresni fogja. Bármilyen aggályai is vannak egy külháborúval szemben, a háború a maga kiszámíthatatlan eshetőségeivel és lehetőségeivel még mindig jobb, mint egy elkerülhetetlennek látszó, kísértetiesen közelgő Robespierre-sors.

Nagyon nem időszerűtlen tehát, hogy egy esetleges orosz-japán összeütközés körülményeit és esélyeit latolgassuk.

A helyzet új orosz-japán háború esetén.

Mi, ma élő 40–50 év közötti nemzedék, gyermekkorunkban kipirult arccal, tűzben égő szemekkel olvastuk, hogyan rohamozzák meg apró japán katonák a Port-Arthur-i magaslatokat és nem győz-

Érdekes.

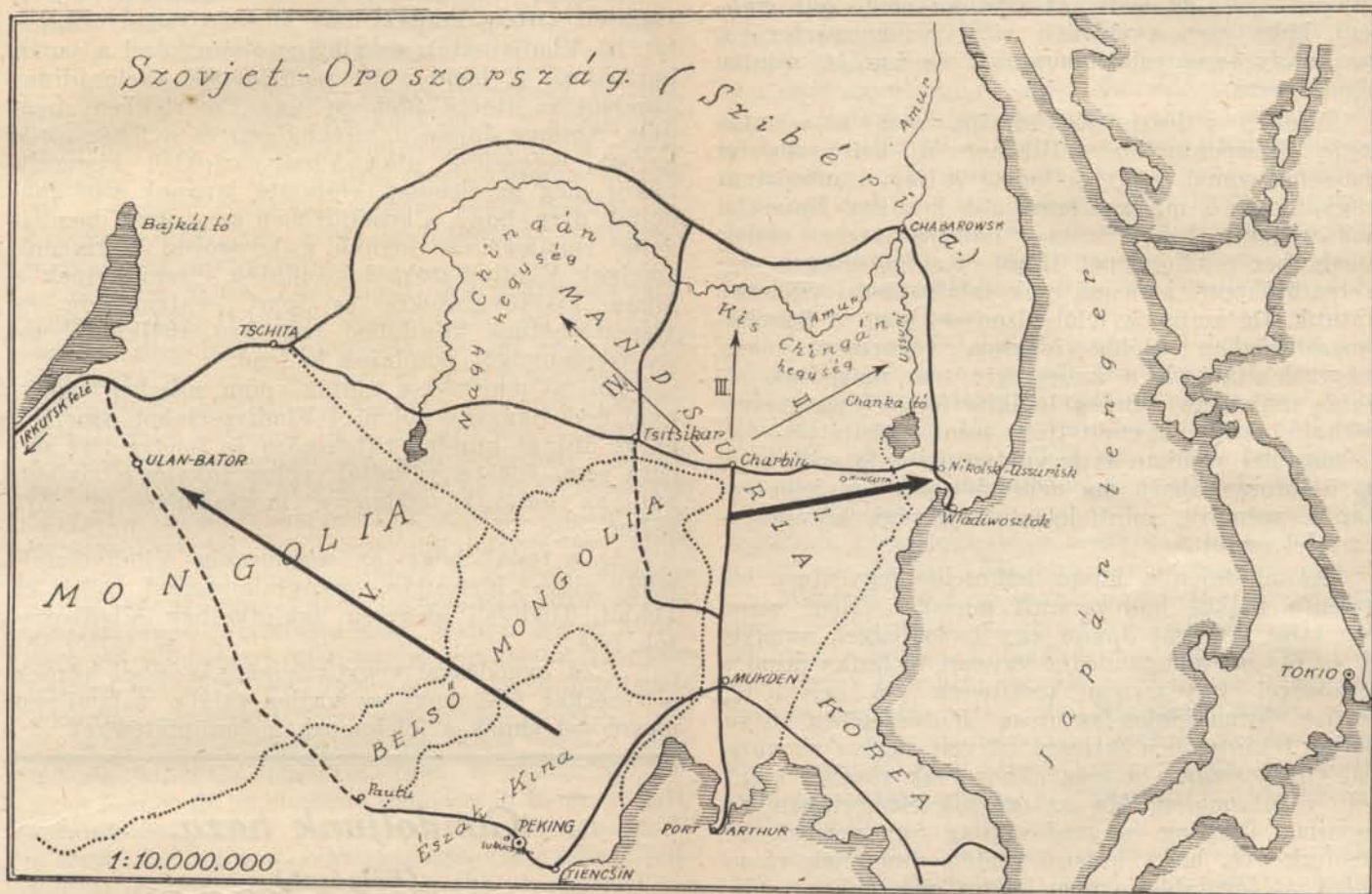
A-i örs leltárában 1936. III. 17-ről a következő bejegyzés van:

Egyik fejsze a kútba esett. A falapát eltörött. Veder pedig mint selejt a padláson van.

tünk betelni a Friss Ujság címlapjain között tuss-rajzokkal, amelyek a Jalu-folyón való átkelést ábrázolták. A *Togo*, *Rosdesztvenszky*, *Kuroki* és *Kuropatkin* nevek sokkal többet jártak az iskolapadokban egyik szájról a másikra, mint: *Archimedes*, *Galilei*, *Periklesz* vagy *Pythagorasz*. Kivétel nélkül a japánoknak drukoltunk és a japánok katonai erényeit olyannyira kiszíneztük, hogy a ferdeszemű kis sárga katonák mindegyike, mint valami félisten élt fiatalosan rajongó képzeletünkben. Hősök, félistenek, akik előtt nincs semmi akadály. Ebből az elképzelésből későbbre is sok maradt meg bennünk.

megrohamozása és birtokbavétele azonban józan katonai szemmel nézve egyértelmű a lehetetlenséggel. A cári Oroszország örökebe a Szovjet lépett és a Szovjet kereken 20 esztendeje mindent elkövet, hogy Vladivosztokot teljesen modern hadikikötővé és bevehetetlen tengeri erőddé építse ki. A Szovjetunió ezen munkája a rendelkezésünkre álló adatok szerint teljes mértékben sikerült és ma már befejezettnek tekinthető. Hűvös mérlegelések és számítások szerint minden olyan támadásnak, amely a tenger felől jön, meg kell törnie Kelet-Szibéria sziklafalain, illetve Vladivosztok acél és beton erődművein.

Nézzük a szárazföldi határokat!

Bár a japán katonai erények minden elismerést megérdemelnek, még sem szabad azt hinnünk, — mint ahogyan képzeletünkben él, vagy itt-ott elvéve halljuk, — hogy a japán hadseregnek csak meg kellene indulnia és parádémarsban vonulhatna át Szibérián, akár egészen az Uralig.

A dolog nem ilyen könnyű.

Egy rövidke vizsgálódás a térképen és látni fogjuk, milyen óriási akadályok állják útját az esetleges japán támadásnak Szovjetország ellen.

Szibéria keleti partvidékét Japántól a tenger választja el. Ez a partvidék, kivéve Vladivosztokot és közvetlen környékét, mindenütt kopár sziklás, hajók kikötésére teljesen alkalmatlan. Nagyobb se-regtestek kihajózásáról itt az esetben is alig lehetne szó, ha nem kellene ellenállással számolni. Csapatokat partraszállítani Japán csak akkor tudna, ha Vladivosztokot birtokába kerítené. Vladivosztok

Szibériát a japán uralom alatt lévő Mandsuriától két olyan hatalmas folyó, illetve folyam választja el, amelyeknek egyik partját a másiktól szabad szemmel vagy egyáltalában nem, vagy csak helyenként napsütéses, pára- és ködmentes időben lehet látni. Egyik az Amur, másik ennek mellékfolyója, az Ussuri. Csaknem pontosan az Amur folyását követi az Észak-Mandsuriában nagy kuszorú ívben húzódó Chingán hegység. Ez helyenként eléri a 2000 méter magasságot, csúcsai az örök hó és jég birodalma, alacsonyabb részein áthatolhatatlan, úttalan erdőrengetegek...

(Lásd Vázlat II. III. IV. jelzésű nyilak!)

Nem kell nagy fantázia hozzá elképzelni, mi-csoda emberfelettien nehéz feladatot jelent a japán vezérkarra adott határviszonyok mellett egy támadó hadjárat esetére tervet kidolgozni.

Ennek, a több mint kétezer kilométer hosszú vonalnak mégis van olyan része is, amelyet nem

véd sem áthidalhatatlan folyó, sem áthághatatlan magas hegység. Ez a rész a Chanka-tó és Vladivosztk közötti. Az Ussuri a Chanka-tóból ered és északi irányban folyik — a határt alkotva —, amíg az Amur folyóba ömlik. Déli irányban a Chanka-tónak nincs lefolyása, déli irányban a tó déli csücskétől a tengerpartig Szibéria és Mandsuria között a határ „szabad”. A határvonalnak eme részén várható az elkövetkezendő orosz-japán háborúnak legnagyobb és leghevesebb tömegesátája. (Lásd Vázlat I. jelzésű nyilat!) A japán hadműveletnek első célkitűzése lesz Nikolski (Nikolszk—Usszuriszk) elfoglalása. Ez a város a Chanka-tótól délre fekszik és találkozáspontja a szibériai és mandsuriai vasútvonalnak. A hűség kedvéért azonban meg kell említeni, hogy ezen a vidéken sűrű a mocsárterület, ami nagy seregtestek mozgását és harcát szintén akadályozza.

Minden valószínűség szerint ezen a vonalon fogja összpontosítani Blücher a kelet-szibériai hadsereg zömét, hogy feltartsa a japán offenzívát vagy, hogy ő maga offenzívába kezdjen. Ennek a hadseregnek békelétszáma háromszázezer ember másfélezer repülőgéppel. Hogy ez a hadsereg mennyire ütőképes, arra ma csak találgatással válaszolhatunk. De amíg egyfelől bizonyos, hogy a Szovjet-országra az utóbbi időkben végbement nagy megrázkódtatások a hadseregére sem maradtak kihatás nélkül és minden logikus feltételezés szerint sokkal inkább gyengítették, mint erősítették azt, — másfelől azonban az is valószínűnek látszik, hogy az új orosz háború ma nehezebb diót fog jelenteni Japán számára, mint jelentett a régi, három évtizeddel ezelőtt.

Annakidején a japán lelkesedés legyőzte a lelkesedés nélkül hadbavonult muszkát. Most szemben találja magát Japán egy hadsereggel, amelyet 20 év óta a propaganda és katonai technika minden eszközével tervszerűen készítenek elő erre a háborúra. Annakidején az orosz hadvezetőség utánpótlás tekintetében teljesen rá volt utalva az európai Oroszországra a még akkor csak részben kiépített vasútvonalon. Ma az oroszok Szibériában katonailag, iparilag és gazdaságilag úgy vannak be rendezkedve, hogy háború esetén nincsenek rászorulva — legalább is nem olyan mértékben, mint az előtt — az anyaországra.

A japán támadás szempontjából számításba jöhet még Mongólia. (Lásd V. jelzésű nyilat.) Itt azonban hegyek, folyók és mocsarak helyett nagyrészt csak karavánutakkal átszelt, lakatlan sivatagterületek fogadják a fel- és átvonuló hadsereget. Már pedig egy modern nagy hadsereg utak nélkül nem tud mozogni és utánpótlási nehézségekkel küzdve, nem tudná megközelítőleg sem teljes erejét kifejteni.

Mindezek a nehézségek és körülmények arra figyelmeztetik az új háború esélyeit latolgató japánrajongót, hogy számításai közben ne hagyja el a realitások bázisát. A japán hadsereg erkölcsi és technikai téren is óriási erőt képvisel és egyáltalában nincs kizárva, hogy meg tud birkózni az összes útjába álló nehézségekkel, de a hazafias lelkesedésnek és legmagasabb katonai erényeknek is határai vannak, mert a húsból és vérből való ember teljesítőképesége korlátok közé van szorítva.

A hadászatiilag előnytelen helyzetre való tekintettel az sem tartozik a lehetetlenségek közé, hogy vajjon nem fogják-e a japánok valamilyen megfélemlítésben részesíteni szibériai ellenfelüket.

Egy ilyen meglepetésszerű akció lenne például, ha Japán egész repülőflottájával megtámadná Vladivosztkot és az orosz szibériai légiflottát legyűrve a szó szoros értelmében vett „bombazáporral” lehetővé tenné, hogy hajóhada befusson Vladivosztk kikötőjébe és a kihajózott kötelékek ott lábukat megvethetnék.

A „Vladivosztk-probléma”.

Minden valószínűség szerint Japán szívesen is vállalná Oroszországgal az állandó béke állapotát, ha Vladivosztk nem lenne olyan közel a japán partokhoz. A bombavető repülőgépek akciórádiusa azonban az utóbbi időkben nagy mértékben megnőtt. Amikor Japán a világháború és a fehér-vörös harcok befejezése után Vladivosztkból kivonult, akkor még az éleseszü, előrelátó japánok sem gondoltak arra, hogy a közeljövőben már olyan bombavető repülőgépek fognak a levegőben keringeni, amelyek Vladivosztkból kiindulva, elrepülhetnek a japán kikötővárosokig és ipari centrumokig és visszatérhetnek kiindulási helyükre anélkül, hogy az üzemanyagot pótolniuk kellene.

Ha ezt már akkor tudták volna, minden bizonyosan nem hagyták volna el Vladivosztkot Amerika és az ántánt minden tiltakozása és fenyegetése dacára sem. Illetve vállalták volna inkább a rizikót, ami az ántántkövetelmény megtagadásával járt volna.

Az a tudat, hogy az anyaország Vladivosztk felől nincs biztosítva, nyugtalansággal tölti el Tokiót. Tokióból idegesen tekintgetnek Vladivosztk felé...

...és aggodással vegyes reménykedéssel néznek a vezérkar felé, hogy ez vajjon talál-e valamilyen megoldást ennek a félelemnek megszüntetésére?...

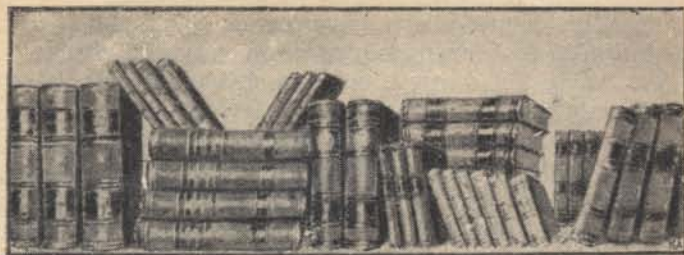
Gondoljunk haza.

(Pályázat.)

Sokan közülünk két évtizede, vagy talán még hosszabb idő óta nem látták a szűkebb hazájukat, szülőföldjüket, felejteni pedig talán mindent lehet, de a szülői házat, a patakot, az öreg diófát a kertben, ezeket felejteni nem lehet soha. És annyi éven át nem láthatni a felejtettetlent: szenvedés.

Leírásokat kérünk ezekről az érzésekről. Írja le a pályázó a szülőföldjét minden részletével és színével, emlékeivel, embereivel és apró tárgyaival úgy, ahogyan a lelkében él. Emlékezzék és öntse bele emlékezésébe minden vesztését, keserűségét. A legszébb leírásokat közölni fogjuk okulásul azoknak, akiknek a szülőföldje a csonkaországban van, hadd lássák azt az igazi magyar szenvedést, amit Trianon a szülőföldet vesztetteknek okozott és okoz.

Pályázatot a csendőrség minden tagjától elfogadunk. Határidő október 15, az eredményt a november 1-i számban fogjuk közölni. A legszebb leírást fényképezőgéppel jutalmazzuk.

KÖNYVISMERTETÉS.

A magyar büntetőjog gyakorlati kézikönyve a m. kir. csendőrség számára.

A csendőr szolgálati igénybevételének jó felét olyan feladatok töltik ki, amelyeket a büntetőtörvénykönyvvel a kezében kell megoldania. A csendőrségnél a Szut. után a Btk. forog legtöbbet közközen, a testület egész működésére kiható kérdés tehát, hogy egy ilyen, naponta forgatott könyvünk hogyan van összeállítva.

Amikor törvényt alkotnak, nem gondolnak arra, hogy azt úgy, ahogyan összeállították és megfogalmazták, meg fogja-e mindenik csendőr érteni s arra sem, hogy vajjon a csendőrségi oktatás szempontjainak meg fog-e felelni. A törvény jogászok számára készül, de a hatalmas jogi szakirodalom tanúsítja, hogy még a jogásznak sem elég a törvény puszta szövege; a törvény helyes megértése és alkalmazása magasfokú jogi szakképzettség mellett sem mindig egyszerű feladat. Büntetőjogunk hatvan év alatt annyira összebonyolódott, hogy a Magyar Jogászegylet közgyűlésén egyik legnevesebb büntetőjog-professzorunk állapította meg: jogász legyen a talpán, aki tökéletesen kiismeri magát benne. Hogyan lehetne hát akkor azt úgy, amint van, minden szellemi segítség nélkül a csendőr kezébe adni?

A csendőr gyakorlatára sem lehet bízni a büntetőjogi kiképzés feladatát. Igaz: a gyakorlat nagyon fontos, de az elméleti tudást csak kiegészítheti, alkalmazhatja, nem pótolhatja. Amilyen keveset ér a gyakorlatilag nem alkalmazható vagy nem alkalmazott elmélet, olyan csekély értékű az elméleti tudás nélkül való gyakorlat, mert legfeljebb csak egy-néhány ellesett, vagy a saját káron — azaz inkább: a szolgálat és a testület kárára — reábukkant fogásra terjed és sablónembereket, kaptafa-embereket nevel. De egyébként is: a büntetőjog gyakorlati alkalmazása nem mesterség, hanem szellemi munka, már pedig milyen szellemi munka az, amelyből éppen a lényege: a tudás hiányzik.

De ha nem így volna is, ha a puszta gyakorlat elegendő lenne is, csak akkor lehetne reá biztosan támaszkodni, ha minden csendőrnek alkalma volna megszerezni. De nincs alkalma — hála Istennek. Szomorú lenne, ha minden örskörlet büncselekményei az egész büntetőtörvénykönyvet felölelnék. A helyzet azonban az, hogy az örskörletek legtöbbjében rendszerint csak ugyanaz az egy-néhány büncselekmény szokott ismétlődni, a munka zömét pedig kihágások adják. Ezeket a csendőr általában jól ismeri. Ha azonban kivétel adódik — mert adódik — és olyan büncselekmény történik, amelyre nincs mindennapos minta, a leggyakorlottabb csendőr is

gyakorlatlanná válik, mert amit az ember ritkán csinál, abban nem lehet gyakorlata. Ilyenkor a hiányzó gyakorlatot az elméleti oktatásnak kell pótolnia, az oktatás alapja pedig a tankönyv. Ez az elmélet és a gyakorlat egészséges viszonya.

A csendőrségnél a büntetőjog oktatása általában két szélsőség között mozog: 1. a szó szerinti betanulás; 2. a mutatós, de nélkülözhető elméleti fejtegetések között. Az előbbi gépies tudást nyújt, az utóbbit megemésztetlenül sodorja feledésbe a gyakorlati élet. A helyes út a kettő között van és ezt a helyes utat a tankönyvnek kell megmutatnia.

Az olyan tankönyv, amely a csendőrnek is jó, de amelyet, — ha mindjárt szükségből is — az ügyész, a bíró vagy az ügyvéd is használhat, nem való a csendőr kezébe. A csendőrnek olyan tankönyv kell, amelyik csak neki jó. Amelyik az első betűjétől az utolsóig csak a csendőr számára van írva. Amelyiknek megírásánál a szerző szeme előtt csak a csendőr áll, a maga kiválóságaival és emberi gyengéivel, szorgalmával és szellemi alapjával, igyekvésével és lehetőségeivel, teljesítményeinek felső- és alsó határaival. Jó csendőrségi büntetőjogi tankönyvet csak az tud írni, aki nem a csendőrt igyekszik közelebb hozni a jogászhoz, hanem a jogászt a csendőrhöz.

Nem könnyű feladat, hogy mai bonyolult jogrendszerünket is a csendőr számára világossá, érthetővé egyszerűsítsük. Ennek azonban négy feltétele van. Annak, aki erre a feladatra vállalkozik: 1. alapos büntetőjogi felkészültségének kell lennie; 2. ismernie kell a csendőrt és a csendőrséget; 3. csak annyit szabad nyújtania, amennyit a csendőrségi szolgálat kézzelfoghatóan megkíván és 4. azt, amit nyújt, egyszerűen kell leírnia, megmagyaráznia.

Mindezt abból az alkalomból írjuk, hogy szeptember elejével a csendőrség új büntetőjogi tankönyvet kapott: „A magyar büntetőjog gyakorlati kézikönyve a m. kir. csendőrség számára” cím alatt. Szerzői ismerős nevek: dr. Miskolczy Ágost, budapesti kir. főügyész helyettes, Pinczés Zoltán alezredes, a csendőrtiszt iskolá tanára és dr. Cziáky Ferenc alezredes-hadbíró, a debreceni honvédtörvényszék vezetője.

A szokásos könyvismertetésnél kissé behatóbban akarunk foglalkozni ezzel a könyvvel, mert a csendőrség életében, főként büntetőjogi szakképzésünk jövője szempontjából nagyobb jelentőséget tulajdonítunk a szerzők új utakon járó munkájának, mint amennyit egy új könyv megjelenése általában jelenteni szokott. Később megmondjuk azt is, hogy miért, de először ismerkedjünk meg magával a munkával.

Két hatalmas kötetben foglalkozik ez a munka a csendőrségnek nyújtott büntetőjogi ismeretekkel. Ha valaki elhatározná, hogy betanulja mind a két kötetet elejétől végig, joggal panaszkodhatnék, hogy sok a tanulnivalója. Ilyen elszánt csendőr azonban aligha fog akadni. De nem célja ez a munkának sem, amely csak félig tankönyv, félig utánanézésre való kézikönyv. Egy kézikönyvben pedig az ember naponta keres valamit: egy bizonyos törvényt, egy bizonyos dologra magyarázatot, egy felvetődött kérdésre útbaigazítást stb. s ha két oldalon megtalálja, pillanatnyilag nem törődik a többi ezer oldallal. De azt, amit keres, meg akarja találni. Ebben a két kötetben pedig meg fogja találni mindig.

A munka első kötete a *büntetőtörvénykönyvet* öleli fel a büntettekéről és vétségekről.

A különös részben minden fejezetet ú. n. *fejezetismertetés* vezet be, amely elsősorban az oktató számára készült. A fejezetismertetéssel az oktató előkészíti a csendőrt a fejezet tartalmára. Minden fejezethez *táblázat* tartozik: ez a fejezetben tárgyalt bűncselekményekről nyújt áttekintést. A táblázatnak két célja van: az oktató és a csendőr szempontjából. Az oktató számára vezérfonalul szolgál az oktatáshoz, iskolában, tanfolyamokon pedig nagyon megkönnyíti az óravázlatok előkészítését. A csendőr számára a táblázat az előfordult bűncselekmény minősítését könnyíti azáltal, hogy felhívja a csendőr figyelmét minden fontosabb körülményre, amely a minősítést befolyásolhatja.

De van a táblázatoknak még egy nagy előnyük: növelik a csendőr büntetőjogi áttekintését.

Ma a csendőr a büntetőjogból csak §-okat tanul; a fejezetek tartalmi felépítése, összefüggése, az elvek logikája stb. felett kevés csendőrnek van áttekintése, mert a kiszakított §-ok mindezt nem mutatják. Most már a csendőr a táblázatban egy pillantással áttekintheti a fejezet egész tartalmát, a különálló szakaszok kapcsolatait, összefüggéseit, a fejezetek révén pedig az egész Btk. felépítését.

A fejezetismertetést a törvények szövegerintézi szövege követi.

Az első, ami szembeötlő: a *törvénytörvények* gyakorlati csoportosítása. A szerzők rájöttek, hogy a Btk. eredeti szövegét módosító, kiegészítő, helyettesítő számos melléktörvényt nem elég csak a könyv végén úgy, amint megjelentek, jeltől jelig leközölni, hanem fel kell bontani mindeniket szakaszokra és minden szakaszt a Btk.-nek abba a fejezetébe kell beleilleszteni, ahova a benne foglalt rendelkezés természeténél fogva tartozik. Így a melléktörvényeket a csendőr sehol sem találja ugyan meg a maguk eredeti, teljes szövegében — erre nincs is szüksége —, de megtalálja mindenik rendelkezésüket külön-külön ott, ahol az értelmi vagy tartalmi összefüggés révén önkéntelenül is keresi. Ha pl. azt akarja a csendőr megtudni, hogy a lopással vagy az okirathamisítással kapcsolatban 1878 óta milyen törvényi rendelkezések jelentek meg, csak a lopás vagy az okirathamisítás fejezetét kell átnéznie: ott együtt találja az 1878 óta megjelent összes törvényeknek azokat a §-ait, amelyek a lopással vagy az okirathamisítással foglalkoznak vagy azzal kapcsolatosak. Nem kell keresgélni, nincs aggodalom, hogy esetleg a könyv más helyén eldugott valamilyen pótrendelkezés elkerülhette a figyelmét: azonkívül, amit a fejezetben megtalál, semmi másra nem kell gondjának lennie, mert az összekeresgélés munkáját elvégezték helyette a szerzők.

Másik, szintén nagyon gyakorlati újítása az I. kötetnek a minden egyes §. után következő — mondjuk — *csendőrségi adatok*. Könnyen szembeötlő számjelzések alatt minden tudnivalót megtalál itt a csendőr, amit eddig négy-öt helyről kellett összeszednie. Hogy a cselekmény hogyan üldözendő, mit képez, hova tartozik, eseményjelentést kell-e róla tenni, elfogás, fegyverhasználat jogos-e, kell-e róla az ügyészségnek előzetes jelentést tenni s hogy ezenkívül esetleg még mire kell gondolnia: mind ezt egy pillantással áttekintheti. Megint csak megtakarított keresgélés.

Külön kiemeljük a *tényelemek* gyakorlati jelentőségét. A törvénytörvény után ugyanis minden §-hoz külön fel vannak sorolva a tényelemek, kérdések alakjában, amelyekre a feljelentésben csak felelni kell. Eszébe juttatja a csendőrnek a tisztázandó legfontosabb körülményeket, amelyeknek egyike-másika különben elkerülné a figyelmét, mert a tényelemeket a törvény szövegéből összeállítani nem mindig könnyű dolog, különösen olyan bűncselekményeknél, amelyek a csendőr gyakorlatában ritkábban szoktak előfordulni. Ezután már kizárt dolog, hogy a csendőr, aki a feljelentés szerkesztése alkalmával a tényelemeket maga elé teszi, hiányos feljelentést írjon vagy fontos körülményről megfeledkezzék. Hogy ez gyakorlatilag mit jelent, könnyű megállapítani: próbáljon valaki feljelentést írni a tényelemek segítségével nélkül és azok segítségével: meglátja a különbséget.

A tényelemek után következő *magyarázatoknak* két értéke verseng: a tartalma és a nyelvezete. A magyarázat elég részletes ahhoz, hogy mindent megtaláljon benne a csendőr és mégsem túlsók. A nyelvezete egyszerű, világos; a mondatai magyarosak, gördülékenyek, könnyen érthetők; mintha nem is szakmunkát olvasna az ember, hanem olvasmányt, amely határozottan érdekli. A bonyolult jogi kérdés a csendőrhöz egyszerűsödik, a jogi fejtegetés közérthető mondatokká világosodik benne. Bőségesen lesz a könyvnek nem-csendőr olvasója is.

Gyakorlati célt szolgálnak a magyarázatokban az ú. n. *vezérszószerű kiemelések* is, amelyek feleslegessé teszik, hogy a csendőr ahányszor a magyarázatban valamit keres, azt mindannyiszor elejétől végig legyen kénytelen olvasni: elég a külön sorokba szedett vastagbetűs vezérszavakon átfutnia, hogy valamelyik vezérszó reávegye az éppen keresett szövegrészre. Nagy könnyítést jelentenek azonban a vezérszavak az oktatók számára is, akiknek az előadásaikhoz óravázlatot kell készíteniük: a vezérszavak az óravázlatok vezérszavait is alkothatják s a folyamatos előadásnak jó támaszpontjai lehetnek.

Gyakorlati szempontból az is helyes, hogy a szerzők a szakaszok közé nem iktattak magyarázatot. Igaz, hogy az olvasó számára kényelmesebb, ha a §-t mindjárt követi a magyarázata, de másfelől a közbeékelte magyarázatok az összetartozó §-okat szétválasztják egymástól s olyankor, amikor az ember csak magát a törvény szövegét akarja tanulmányozni, nehezen tudja a tíz-húsz oldalnyi magyarázat közé szétszórtan közbeékelte, de egyébként összetartozó szakaszokat áttekinteni. Hozzájárul ehhez még az is, hogy — amint a szerzők is megemlítik — az egy-egy fejezetbe foglalt, azonos nemű bűncselekmények közös fogalmai nem különülnek el szakaszonként, hanem a fejezetben belül rendszerint ismétlődnek, a magyarázatukat tehát vagy meg kellene ismételni minden szakasznál, amelyben előfordulnak, vagy pedig állandóan valamelyik előző magyarázatra kellene utalni: ez sokhelyütt az egész magyarázatot nehezkesé, áttekinthetetlenné tenné.

A Btk. oktatásánál fontosak a *gyakorlati példák*. Jó, ha a tankönyv minél több példát tartalmaz, de meg van ennek a hátránya is. A tapasztalat ugyanis azt mutatja, hogy a csendőr szívesen ragaszkodik a tankönyvben olvasott példához annál

inkább, mert ott a megoldást is készen kapja. Ez az oka annak, hogy oktatások alkalmával az örsökön egyes betanult példák az unalomig ismétlődnek s ez csökkenti a példa gyakorlati értékét. A szerzők ezen is segítettek. Bőségesen adnak ugyan példát, de azokat nem eseményszerűen írták meg, hanem egy-két mondatban csak a példák lényegét, velejét nyújtják és az oktatóra vagy a csendőrré bízzák, hogy ezt a lényegét a saját gyakorlatukkal, szöbbségükkel és kifejezőképességükkel formába öntsék. Így pl. ebből a mondatból, hogy: „Aki tehénvásárláskor a vételár kifizetéséig visszatartani szándékolt marhalevél kiadására azzal bírja reá az eladót, hogy a vételárat egy-két nap alatt kifizeti, azután pedig a tehenet nyomban eladva, a vételár kifizetése nélkül megszökik: csalást követ el” vagy: „aki más neve alatt kölcsönszerződést ír alá: magánokirat-hamisítást követ el” könnyen lehet példát összeállítani, csak helyet, időt, neveket kell mondani hozzá s kész a példa. Vagyis a könyv megadja ugyan a példát, de csak kereteiben s ezzel gondolkodásra kényszeríti azt, aki felhasználja.

A második kötetnek elég a tartalomjegyzékét átnézni, hogy megállapíthassuk: a szükséges és hasznos tudnivalóknak milyen tárháza ez. Azért mondjuk, hogy szükséges és hasznos tudnivalóké, mert a kötetben foglalt ismeretek nagyobbik része a mindennapi szolgálatban nélkülözhetetlen tudnivalókat tartalmaz, a másik része pedig olyanokat, amelyek nélkül a mindennapi járőrszolgálatot — de csak ezt — el lehet ugyan látni, de amelyek ismerete nélkül a nyomozó szolgálat magasabbfokú irányításáról nem igen beszélhetünk.

Itt van pl. a Bünvádi Perrendtartás. A Bünvádi Perrendtartás a csendőrség tananyagában a háború előtt egyáltalán nem szerepelt. Abból a felfogásból származott ez a mellőzés, hogy a csendőrségnek elég az alaki büntetőjogból csak annyit tudnia, amennyit a Szolgálati Utasítás felölel. Kétségtelen, hogy a járőrvezető ennyivel is beérheti. Örsparancsnoktól felfelé azonban már jó, még feljebb pedig egyenesen szükséges, hogy a csendőrség egész nyomozószolgálatát ne csak a járőr vagy az őrs látóhatáráig, hanem azon túl is tekintve fogjuk fel és irányítsuk. A csendőrség nem önálló, nem mindenkitől független, nem önmagában befejezett szerve az igazságszolgáltatásnak, hanem csak alkotórésze; nem különítheti tehát el magát az igazságszolgáltatás általános gépezetétől, mondván: ez az én dolgom, ezt elvégzem, ami a más dolga, azzal nem törődöm. Az ilyen felfogás, amely a csendőrség szerepét és érdeklődési körét lezártan tartja azzal a pillanattal, amint a napos az elpostázott feljelentéssel a kapun kilépett, kizár minden céltudatos összeműködést az igazságszolgáltatás többi szerveivel és mert a részt az egész fölé emeli, kis látókört és abból adódó hibákat eredményez. Aki a megtett feljelentéssel befejezettnek látja a maga szerepét, akit nem érdekel, hogy mi történik később az ő munkájával, hogyan használja fel, milyen hasznát veszi annak a kir. ügyészség és a bíróság, aki nem ismeri a következményeit, kihatásait annak, hogy a feljelentése jó volt-e vagy sem, az olyan kőműveshez hasonlít, aki egész életén át alapzatokat készít, de azzal, hogy az ő alapzatára lehet-e majd valamit építeni, hogy építenek-e reá egyáltalán valamit s ha igen: mit és hogyan, az már nem érdekli. Jórészt ennek a

Vasúti ügyelet.
(vitéz Balázs-Piri Gyula örgy. felv.)

felfogásnak tulajdoníthatjuk az ú. n. erőszakolt kiderítéseket, amelyeknek főcélja, hogy a fogalmazvány a szárnyparancsnokságtól kifogás nélkül érkezék vissza és hogy az eset a tevékenységi kimutatásban kiderítettésként szerepelhessen; hogy a feljelentés az ügyészségen érdemi intézkedés nélkül irattárba kerül, hogy vádirat sohasem lesz belőle s hogy tehát azzal a csendőrség semmi hasznos munkát nem végzett, arra az ilyen csendőr nem gondol, pedig ez a dolog lényege.

Ha belátjuk is, hogy a csendőrt már valóban nehéz új ismeretekkel terhelni, kell, hogy pl. az örsparancsnok ne csak a maga részletfeladatával, de a bünvádi eljárás egész menetével — legalább nagy vonásokban — tisztában legyen; az elsőfokú ítéletig feltétlenül. A későbbiek, a perorvoslati eljárásokat elég, ha csak a tisztek ismerik részleteiben. Meg vagyunk azonban győződve, hogy ebben a tansegédletben sok csendőr ezt is el fogja olvasni — megint csak azt mondjuk, amit az első kötetből mondtunk — nem mint „tananyagot”, hanem mint hasznos olvasmányt, amire érdemes néha egy-egy üres órát áldozni.

A II. kötet második része a rendőri büntető-eljárást tartalmazza hasonló összeállításban, mint a Bünvádi Perrendtartást.

A harmadik rész, amely a katonai büntetőjogot ismerteti, szintén rég érzett hiányt pótol. Ha gondolkoztunk azon, hogy miért hiányzott a Bünvádi Perrendtartás a csendőrség tantervéből, még érdekesebb a kérdés, hogy miért hiányzott a katonai büntetőjog is? Miért volt az, hogy a csendőr kívül-

ról tudott minden törvényt, amely polgári személyekre vonatkozott, de azokról a törvényekről, amelyek őt személy szerint leginkább érdekelték, mert reá vonatkoztak: a katonai büntetőtörvényekről úgy szólván semmit sem tudott. Az őrsökről a katonai büntetőtörvénykönyv teljesen hiányzott. Miért volt ez?

Némi magyarázatot mindenesetre találhatunk, habár kissé messzebb kell érte visszanyúlnunk. A mai Katonai Bünvádi Perrendtartás életbeléptetése előtt, 1912-ig, a régi katonai bünvádi eljárás a vádlottnak — tehát az érdekelt csendőrnek is — vajmi kevés tennivalót engedett a bünvádi eljárásban. A vádlott perrendi jogai lehetőleg korlátozottak voltak: nem volt rajtuk mit sokat tanulni. A németből szösz szerint, nyelvficamító magyarsággal lefordított katonai büntetőtörvénykönyv megtanultatása meddő fáradság lett volna. Inkább elhagyták tehát. Mind ezek a körülmények azonban nem állanak fenn az új Katonai Büntetőtörvénykönyvvel és a Katonai Bünvádi Perrendtartással szemben, ma tehát nemcsak, hogy nem ütközik akadályba, de egyenesen szükséges a katonai büntetőjog tanítása. A függetlenségről, vagy az őrszolgálati büncselekményekről szóló törvényszakasz van olyan fontos a csendőr szempontjából, mint pl. egy szösz szerint megtanulandó, közrend elleni kihágást szabályozó rendelkezés, nem indokolt tehát, hogy megkülönböztetést tegyünk közöttük az előbbi hátrányára.

Ezek a megfontolások vezették a felsőbbbbségünket, amikor az utóbbi évek folyamán a csendőrség tantervébe a katonai büntetőjogot is felvették. Az oktatást megnehezítette azonban, hogy nem volt hozzá tankönyv. Amit a közönséges büntetőtörvénykönyvvel kapcsolatban mondtunk, hogy t. i. a törvény pusztán szövege egymagában nem elég a csendőr számára, áll a katonai büntetőjogra is. Ebből a szempontból is házagpótló az új tansegédlet, mert a II. kötet harmadik része nemcsak kézikönyvül szolgálhat, hanem a katonai büntetőjog oktatásához kiváló tankönyvet is szolgáltat.

A katonai büntetőjoggal foglalkozó rész nem alkalmazkodik sem a Katonai Büntetőtörvénykönyv, sem pedig a Katonai Bünvádi Perrendtartás anyagbeosztási rendszeréhez, — mert azok sem oktatás, hanem alkalmazás eljárására készültek, — hanem a csendőrségi különleges szempontok figyelembevételével új anyagbeosztást követ.

Először a katonai büntetőjog alapfogalmaint ismerjük meg, azután következnek az egyes katonai büncselekmények a törvény eredeti szövegével és világos, a próbacsendőr által is könnyen megérthető magyarázatokkal. Ezután következik a katonai büntetőtörvénykönyv életbeléptetési törvényének, majd a katonai büntetőtörvénykönyv általános rendelkezéseinek az ismertetése. Jó gondolat volt a katonai büntetőtörvénykönyv rendelkezéseit a polgári Btk. azonos rendelkezéseivel párhuzamba állítani, mert a polgári Btk.-t a csendőr jól ismeri s így: a két büntetőtörvénykönyv közötti különbségeken át tehát jobban megismeri az utóbbit is.

A következő fejezet a csendőrségnek, mint közbiztonsági testületnek és nyomozó szervezetnek a katonai bünvádi eljárásban való szerepével foglalkozik, ami szintén elég újszerű terület a csendőr számára. Ismerteti a katonai parancsnokságoknak és hatóságoknak a csendőrséghez való viszonyát,

felhívási jogát stb. és részletesen tárgyalja a csendőrség békebeli és háborús eljárási jogait és köteleseit olyan személyekkel szemben, akik nem a polgári, hanem a katonai büntetőbíráskodás alá tartoznak.

Ezután következnek a *kivizsgálásra* vonatkozó általános tudnivalók, majd egyenkint a cselekmények, amelyek a gyakorlatban leggyakrabban kerülnek kivizsgálásra. Mindeniknél külön-külön felsorolja, hogy a katonai bünvádi eljárás szempontjából milyen körülményekre kell a kivizsgálónak figyelemmel lennie, minő tényelemeket kell tisztázni stb. Sokat lapozgatott fejezete lesz ez a második kötetnek.

Igen gyakorlati értékű a VIII. fejezet, amely ezt a címet viseli: „*A csendőr személyes helyzete a katonai igazságszolgáltatásban*“. Kiváló útmutatósokat ad a könyv ebben a fejezetben a csendőrség minden tagja számára, aki a katonai igazságszolgáltatásban szerephez juthat.

Ahhoz, hogy valaki a Katonai Bünvádi Perrendtartásban kiismerje magát, gyakran kell forgatnia. A csendőr azonban nem forgatja, mert a közbiztonsági szolgálatban nincs reá szüksége; legfeljebb csak olyankor kellene a kezébe vennie, amikor mint a katonai bünvádi eljárás személyes résztvevője — mint sértett, tanu vagy terhelt — valamilyen tennivalója, joga vagy kötelessége felől tájékozódni akar. Igen, de pl. a sértetthez — még inkább a terheltre — vonatkozó tudnivalókat a Kbp. nem együtt, nem egy helyütt tárgyalja, hanem szótszórtan úgy, ahogy a törvény felépítése, rendszere megkívánja. Ezeket a szétszórt rendelkezéseket alkalomadtán mind megtalálni, összeilleszteni és azok felől helyes, egységes képet alkotni nem könnyű. De most már nincs is erre szüksége a csendőrnek, mert pl. „*A csendőr, mint terhelt*“, „*A csendőr, mint sértett*“, „*A csendőr, mint tanu*“ stb. címek alatt együtt találja a Kbp. minden rendelkezését, amelyek őreá az éppen fennforgó minőségében vonatkoznak. Nem kell ezeket egyenkint összekeresgálnie, ezt elvégezték helyette a szerzők, hanem csak néhány oldalt átolvasnia s minden szükségeset éppen úgy megtud, mintha az egész Katonai Bünvádi Perrendtartást áttanulmányozta volna.

Ugyanilyen gyakorlati módon vannak összegyűjtve és megírva az előkészítő eljárásra, a főtárgyalásra, a perorvoslatokra stb. vonatkozó, valamint pl. az illetékes parancsnokot, a haditörvényszék elnökét, tagjait, a védőt, a tiszteket stb. érdeklő tudnivalók is.

Külön kell megemlékeznünk a munka *nyomda-technikai* beosztásáról és kiviteléről. Szakított a zsebalakú kiadással s ez lehetővé tette a szövegnek könnyen olvasható betűkkel nyomtatását. A különféle betű- és szedéstípusok, beosztások stb. hozzáértő alkalmazása és váltakozása az egész munka anyagát rendkívül áttekinthetővé teszi, a minden oldalon alkalmazott tájékoztató feliratok a keresést könnyítik. A bőséges tárgymutató nemcsak könnyen utbaigazít, de együvé csoportosítja a címszóval kapcsolatos összes tudnivalókat és ezáltal jó emlékeztető is szolgált. Az elsőosztályú nyomdai kivitel a *Stádium Sajtóvállalatnak* közismerten lelkiismeretes munkáját dicséri.

Két reményünk van a kézikönyv megjelenésével kapcsolatban. Az egyik, hogy az őrsök által szer-

kesztett feljelentések ezután még jobbakké lesznek, mint eddig voltak. Szinte a keze alá ad a könyv a csendőrnek mindent; lehetetlen, hogy annál a csendőrnél, aki ezt a könyvet nemcsak az író- és ruhaszekrényében tartja, hanem forgatja is, ezen a téren nagyobb hibák, hiányosságok adódjanak. Akinek megvan hozzá a kriminalisztikai tudása is — mert ez persze nélkülözhetetlen — az olyan munkát végezhet ennek a könyvnek a segítségével, amelynél külföldet senki sem kívánhat. Másik rémünk pedig, hogy e kiváló könyv segítségével a testület büntetőjogi szakképzése új utakon járva, bő gyümölcsöt fog hozni.

Nyugodtan állítjuk, hogy ez a tansegédlet a múlt évben megjelent bűnügyi nyomozástannal együtt, amellyel egymást méltóképpen kiegészítik, olyan szakkönyvek, amilyenekkel sem nálunk, sem külföldön nem sok azonos hivatású szervezet dicsekedhetik.

CSENDŐR LEKSZIKON.

62. Kérdés. Az őrskörletben bűncselekmény történt, amely az első nyomozás alkalmával kiderítetlen maradt. Később az őrsnek adatok jutnak a birtokába, hogy a bűncselekményt egy olyan gyanúsított követhette el, aki az őrsállomástól 120 km. távolságra lakik, de ellene csak úgy lehetne bizonyítékot szerezni, ha őt a sértettek felismernek. Joga van-e a járőrnek a gyanúsítottat felismerés végett szembesítés céljából az őrsállomásra kísérni? Mi történik, ha a sértettek a szembesített egyénben nem ismerik fel a tettest?

Válasz. A csendőr vagy elfog valakit, vagy elővezet. Olyan „odakísérést”, amely sem elfogásnak, sem pedig elővezetésnek nem tekinthető, az utasítás nem ismer. Ha tehát a szóban forgó gyanúsított ellen a járőrnek csak egyszerű gyanúja van, nincs joga őt sem elfogni, sem pedig elővezetni, különösen, ha ennek olyan messziről kell történnie. Mint a kérdésből is látszik, előfordulhat ugyanis, hogy a sértettek nem ismerik fel a gyanúsítottban a tettest, már pedig ilyen esetben az odakísért egyén jogosan teheti panasz tárgyává a járőr eljárását s meg is teszi, különösen, ha ártatlannak érzi magát.

Ha a nyomozás érdeke a szembesítést feltétlenül megkívánja, a dolgot kétféleképpen lehet megoldani. Vagy úgy, hogy az őrs az illetékes őrsnek részletes személyleírást küld a gyanúsítottól, és kéri, hogy a szóbanforgó időre az alibiét is igazoltassák, vagy pedig úgy, hogy a sértettek (vagy valamelyikük) a gyanúba vett személy tartózkodási helyére utazik és ott — esetleg az illetékes őrs közreműködésével — megtekintik őt. Ha a bűncselekmény jelentős, a kárösszeg nagy stb., a sértett egészen bizonyosan elutazik a gyanúba vett egyén tartózkodási helyére; ha ezt nem tartja érdemesnek, akkor valószínűleg csak jelentéktelenebb bűncselekményről van szó.

Ha a távol lakó gyanúsított ellen nincs annyi bizonyíték vagy gyanú, amelynek alapján őt el lehetne fogni vagy elő lehetne vezetni, valószínű, hogy itt csak a járőr próbálkozásáról van szó; feltevésről, hogy talán az illető lehetett a tettes. Ilyen feltevés alapján azonban olyan súlyos intézkedést, mint valakinek az elfogása és 120 km.-nyire kísérése, nem lehet tenni.

Még nehezebb feladat elé kerül az őrs, ha az ilyen átkísérésből költségek merülnek fel. A gyanúsított vasúti költségét ugyanis a járőr az illető tartózkodási helyéről az őrsállo-

másra utazás alkalmával csak akkor tudja elszámolni, ha az illető elfogottként vagy elővezetettként szerepel. Ha azonban a sértettek a gyanúsítottban nem ismerték fel a tettest és emiatt őt a járőr szabadon bocsátani kénytelen, a visszautazás költségei már nem számolhatók el a kinstár terhére. Ha a gyanúsított ezt, a munkabérvesztését vagy egyéb költségét követelné, az őrsöt igazolásra vonnák miatta. Ha az őrs az eljárását nagyon alaposan meg tudja indokolni, nincs kizárva, hogy a belügyminiszter úr kivételesen engedélyezné a visszautazási költségek megtérítését is, de ez olyan kivételes eset volna, amire nem szabad számítani; még kevésbé megengedett dolog természetesen az, hogy az ilyen eljárás rendszerré váljék.

63. Kérdés. A. elvesztette az arany karikagyűrűjét, B. megtalálta, de sem az elvesztőnek nem adta vissza, sem a hatóságnak nem jelentette be, hanem jogtalanul elcsajátította. B.-től a gyűrűt C. ellopta. Kit kell a feljelentésben sértettként megnevezni: A.-t, a gyűrű tulajdonosát-e, vagy pedig B.-t, a jogtalanul elcsajátítót, akitől a gyűrűt C. ellopta?

Válasz. Lopásnál a sértett mindig az, akinek birtokából vagy bírlalatából a dolgot ellopták. A tulajdonjog kérdése, hogy t. i. az ellopott tárgy kinek a tulajdona, a lopás megítélése szempontjából mellékes. Ebben az esetben a lopást illetően B. a sértett, annak dacára, hogy jogtalanul jutott a gyűrűhöz, mert az a lopás elkövetése alkalmával az ő bírlalatában volt. Ebben az esetben, miután két különálló bűncselekményről van szó, két feljelentést kell tenni: egyet B. ellen jogtalanul elcsajátítás miatt, ennél A. a sértett és egyet C. ellen lopás miatt (valószínűleg vétség); ennél B. a sértett, A.-t pedig a feljelentésben mint magánfelet kell megnevezni.

A kérdésre részletes magyarázatot ad az új büntetőjogi kézikönyv az I. kötet 595. és a II. kötet 1049. és 1434. oldalain.

64. Kérdés. Büntetendő cselekmény-e, ha egy lelkészről azt állítják, hogy egy temetésért 10 pengőt kért s mivel az elhalt hozzátartozói ezt sokallották, más vallású lelkészhez fordultak, hogy a temetési szertartást végezze el. Megjegyzendő, hogy a híresztelés valótlannak bizonyult; az elhalt hozzátartozói a temetés ügyében nem is jártak az illető lelkésznel.

Válasz. Ha a helyi megállapított vagy szokásos temetési díj, amit a lelkésznek fizetni szoktak, lényegesen kevesebb 10 pengőnél, vagyis, ha a híreszteléssel azt a látszatot akarták kelteni, hogy a lelkész az elhaltak szegénysorsú hozzátartozóival szemben szívfeletlenül túlzott követeléssel lépett fel, a híresztelés az 1914:XLII. t.-e. I. §-ába ütköző rágalmazás tényálladékat valósítja meg, mert az, ha való lenne, a lelkész közmegvetésnek tenné ki, de az egyházi felettes hatósága esetleg fegyelmi eljárást is indíthat ellene miatta.

A cselekmény azért rágalmazás és nem becsületsértés, mert tényállítás alakjában történt. A sértett lelkész főmagánvadjára üldözendő.

Ha a 10 pengő temetési költség nem túlzott, a cselekmény nem büntetendő.

65. Kérdés. A gyanúsított a következő kijelentést teszi: „Ha nincs igazság, az Isten súlytse az ezt az országot!” Büntetendő cselekmény gyanúja fennforog-e?

Válasz. A cselekmény az 1921:III. t.-e. 8. §-ába ütköző, a magyar állam és a magyar nemzet megbecsülése ellen elkövetett vétség tényelemeit kimeríti. A bűnvádi eljárás a kir. ítélőtábla székhelyén levő kir. törvényszék hatáskörébe tartozik.

66. Kérdés. A. 50 pengőt adott kölcsön B.-nek, aki kötelezte magát, hogy az összeget 1937 május 1-én visszafizeti, de A. többszöri felszólítására sem fizette vissza. A fizetési határidő letelte után B., az adós, eladott egy sertést 60 pengőért. Amint az utcán a pénzt számolgatta, a háta mögé lopódzott A., a 60 pengőt kikapta a kezéből és: „Most már rendben vagyunk!” kiáltással elszaladt. A nyomozás során A. azt adta elő, hogy csak az 50 pengő tartozást akarta B.-től visszaszerezni, az azon felüli 10 pengőt hajlandó neki visszaadni. Mit követelt el A.?

Válasz. A gyanúsított lopást követett el. Sem rablás, sem pedig zsarolás nem forog fenn, mert a gyanúsított sem erőszakot nem fejtett ki, sem pedig fenyegetést nem alkalmazott. (A pénznek egyszerű kirántása a kézből nem erőszak).

Az, hogy a sértett a gyanúsítottnak 50 pengőjével adósa volt, s hogy a gyanúsított pontosan ennyit vagy többet vett-e el a sértettől, a lopás megítélése szempontjából a csendőrszámára közömbös. Lopni senkitől sem szabad, az adóstól sem.

Ha A. nem tudja a pénzét megkapni, nem szabad azt jogtalan módon megszereznie, hanem B. ellen polgári pert kellett volna indítania.

A cselekmény az ú. n. önbíráskodásnak jellegzetes esete.

67. Kérdés. — Az 1925-ös csendőrségi toborzási évfolyamba tartozók közül azokat, akiket 1934. XI/1-én törzsőrmesterré léptettek elő, mikor illeti meg a törzsőrmesteri havizsold magasabb fokozatába való sorolás, ha a járőrvezetői tanfolyamot kitűnő eredménnyel végezték el? Mi az oka annak, hogy az ily törzsőrmesterek egy részétől, — akiket 1936. XI/1-ével már a törzsőrmesteri havizsold magasabb fokozatába besorollak, — a már egyszer folyósított magasabb havizsoldkülönbséget levonják?

Válasz: Az 1925-ös csendőrségi toborzási évfolyamba tartozók törzsőrmesterré való előléptetése még az 1926. évi régi előléptetési rendszer szerint (L. az 1926. évi 3. sz. Cs. K.-ben közzétett 121400/eln. VI—c. 1925. sz. B. M. körrendelet D/e. pontját.) ennek felfüggesztése előtt, 1932-ben kezdődött meg, de befejezést nem nyerhetett, mert időközben a csendőrségenység előléptetése az új, 1935. évi rendszer életbeléptetéséig ideiglenesen fel lett függesztve. Az 1925-ös csendőrségi toborzási évfolyamba tartozóknak a törzsőrmesteri előléptetésben visszatartott része további két csoportban lepett elő törzsőrmesterré, éspedig: 1934. XI/1-én törzsőrmesterek lettek azok, akik a járőrvezetői tanfolyamot kitűnő vagy jeles eredménnyel végezték el (L. 16355/eln. VII—c. 1934. sz. B. M. rendelet); míg azok, akik a járőrvezetői tanfolyamot jó vagy elégséges eredménnyel végezték, mar az új, 1935-ös előléptetési rendelkezések D) mell. a) és c) táblázataiban foglaltaknak megfelelően, 1935. XI/1-én lettek törzsőrmesterek. Tehát az 1925-ös csendőrségi toborzási évfolyamba tartozók 3 különböző évben három csoportban léptették elő törzsőrmesterré. Az 1932-ben már törzsőrmesterré előléptettek csoportjában előfordulnak olyanok, akik részben az 1934. XI/1-én, részben az 1935. XI/1-én előléptetett évfolyamutársaikkal szemben felállított előléptetési feltételeknek feleltek meg és ennek dacára évfolyamutársaikkal szemben indokolatlan rangelőnyzéshez jutottak.

A 46.428/eln. VI—c. 1931. sz. B. M. rendelet szerint a törzsőrmesteri legalacsonyabb havizsoldfokozatban 2 évet kell eltölteni, azért az 1925-ös csendőrségi toborzási évfolyamba tartozók 3 csoportban előléptett törzsőrmesterek közül az 1934. XI/1-én törzsőrmesterré előléptetteket 1936. XI/1-ével sorolták a magasabb havizsoldfokozatba és az 1935. XI/1-én előléptetteket pedig 1937. XI/1-én fogják besorolni a magasabb havizsoldfokozatba.

Az 1932-ben a járőrvezetői tanfolyam eredménye mérlegelése nélkül már törzsőrmesterré előléptett 1925-ös csendőrségi toborzási évfolyamba tartozóknak a magasabb havizsoldfokozatba való sorolására nézve az 1934. IV/5-én kelt 15316/eln. VII—c. 1934. sz. B. M. rendelet akként intézkedik, hogy az 1932-ben törzsőrmesterré előléptett 1925-ös csendőrségi toborzási évfolyamba tartozók 1934-ben még nem sorolhatók a magasabb havizsoldfokozatba, mert a még elő nem lépett rangtársaik a kiadás alatt álló új előléptetési rendelkezések szerint még nincsenek előléptetési soron. Ezek a törzsőrmesterek magasabb havizsoldfokozatba csak a később előléptetésre sorra kerülő rangtársaikkal együtt sorolhatók be. Tehát az 1932-ben törzsőrmesterré előléptett 1925-ös csendőrségi toborzási évfolyamba tartozók közül 1936. XI/1-én csak azokat kellett már a magasabb havizsoldfokozatba előmozdítani, akik a járőrvezetői tanfolyamot kitűnő vagy jeles eredménnyel végezték el; míg a jó és elégséges eredménnyel végzeteket csak 1937. XI/1-én fogják a magasabb havizsoldfokozatba előmozdítani. Ez annyit jelent, hogy az 1932-ben már törzsőrmesterré előléptett 1925-ös csendőrségi toborzási évfolyamba tartozókkal szemben az 1935. évi új előléptetési rendelkezéseket a magasabb havizsoldfokozatba való előmozdítás tekintetében visszamenőleges hatállyal, — de a már elnyert rendfokozat érintése nélkül, — érvényesítették, azaz mindenkit oda helyezték vissza, amely hely az új előléptetési rendelkezés szerint őt az évfolyamtársai között megilletett volna, mert csak így lehetett ugyanazon évfolyamba tartozók között a járőrvezetői tanfolyamban elért különböző osztályzatokat igazságosan érvényre juttatni.

Összegezve az eddig kifejtetteket: a kérdéses visszafizetés elrendelése egyeseknél indokolt, míg másoknál a „rangtársaikkal együtt” kifejezés téves értelmezésén, az „évfolyamtárs” fogalommal való összeecserélésén alapulhatott. A tévesen elmaradt előmozdítást kérni lehet, míg a tévesen megadott előmozdítás visszavonásában meg kell nyugodni.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Betöréses lopás nyomozása.

Irta: SIPŐCZ GYÖZŐ tiszthelyettes (Szombathely).

Rozsnyai Károly,* az Első Dunagőzhajózási Társaság Somogy községhez tartozó somogybányatelepi élelmiszerraktárának vezetője 1930 február 8-án 6 órakor távbeszélőn a vasasi őrsöt arról értesítette, hogy a vezetése alatt álló élelmiszerraktárból — ahol élelmiszereken kívül egyéb árukat is tartanak — az éjszaka folyamán, betörés útján, nagyobb mennyiségű férfi és női cipőt elloptak. Hogy ezenkívül még mit loptak el, azt csak ezután fogja megállapítani.

Csiszár Gáspár tiszthelyettes, őrsparancsnok egy járőrt, amelynek tagjai: e sorok írója és Kozák László törzsőrmester voltak, az eset nyomozására azonnal szolgálatba vezényelt.

A járőr a helyszínrre 1930 február 8-án 8 óra 10 perckor érkezett meg. Ekkorra Rozsnyai már megállapította, hogy 17 pár férfi cipő, 5 pár női cipő, 9 pár műselyem zokni, 1 darab zsebkész, 2 darab nyakkendő, 2 darab csalánzsák, 300 gramm cigarettadohány, 11 csomag Modiano cigarettapapír és 1 doboz svéd gyufa tünt el 509 pengő 22 fillér értékben és ezenkívül a kézipénztárból is elloptak 10 pengő aprópénzt. Egyben előadta, hogy a cselekmény elkövetésével gyanúsítani nem tud senkit. A raktári alkalmazottak mind régi, megbízható emberek. Tájékoztatól azonban közli, hogy az ottani bányatelepről 11 bányász még aznap kivándorol Hollandiába. Azt is hallotta másoktól, hogy az esti órákban egy 35—40 év körüli, erős termetű teknővájó cigány ott ólálkodott a raktár körül.

Rozsnyai rövid kikérdezése után, a járőr a helyszíni szemléhez fogott, melynek során az alábbi változásokat észlelte.

A földszinti élelmiszerraktár lizstraktárának nyugati oldalán levő félreeső ablak külső és belső szárnyai nyitva voltak. Az egyik külső szárny fakeretén hegyes tárgytól eredő feszítés nyoma volt látható és az üvegtábla ki volt törve. Az ablak vasrácsának 2 függőleges $\frac{3}{4}$ — $\frac{1}{4}$ centiméter átmérőjű és 1 vízszintes $\frac{1}{2}$ centiméter átmérőjű pálcája az ablaktoknál frissen el volt fűrészelve. Az elfűrészelt pálcák végei kifelé és fölfelé voltak görbítve anynyira, hogy az így keletkezett nyíláson egy vékonyabb testalkatú ember keresztül bujhatott.

A lizstraktárt a fűszerraktártól téglafal választotta el és csak egy üveges ajtón át lehetett az

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

egyikből a másikba menni. Az ajtó egyik üvegtáblája — ugyanolyan módon mint az ablaké — ki volt törve.

A fűszerraktárból az irodahelyiségbe lehetett jutni, ahol az irodai berendezésen kívül 1 közönséges fiókos asztal, 1 Wertheim-szekrény és árucekkek voltak. A kézipénztárnak is használt asztal felsőlapja valami keskeny lapos tárgy segítségével frissen fel volt feszítve. A Wertheim-szekrényen is voltak valami hegyes tárgytól eredő lényegtelen fészegési nyomok. Ezek a Wertheim-szekrény fel-törésében való járatlanságra mutattak. Egyéb használható nyom sem a helyiségben, sem azonkívül nem volt, ami annak tulajdonítható, hogy mire a járőr a helyszínre érkezett, bent a 6—7 alkalmazotti és a vevőközönség összetaposta a padlózatot, illetve összefogdosta azokat a tárgyakat, amelyeket körül-belül a tolvaj is megfogott. Az épületen kívül a nyomokat az aznap virradóra esett körülbelül 2—3 centiméter vastag hóréteg tüntette el.

A járőr a további nyomozást a kitört ablaknál folytatta. Felkereste Rozsnyait, hogy a hozzá beosztot-takból három különböző termetű embert becsásson a járőr rendelkezésére, akik a kitört ablakon való be- és kijutást megpróbálják. Ezt a kísérletet az egyik vékonyabb termetű embernek sikerült is végrehajtani, akinek törzséről a járőr mértéket vett. Majd pedig a gyanúba jöhetőkre gondolva, igyekezett közülük olyat kiválasztani, akire a vett mérték körülbelül ráillett. Mint gyanúba vehetőkre a járőr a bányatelep lakóira, közülük különösen a 11 Hol-landiába készülő bányászra, elbocsátott munká-sokra, továbbá néhány más emberre gondolt, akik személyismeretei alapján szóba jöhettek. Rövid gon-dolkodás után a választás Király József 17 éves so-mogybányatelepi lakos, munkanélküire esett, ki-vel pár nappal azelőtt már egy másik járőr tyúklo-pás gyanúja miatt foglalkozott, de eredménytelenül. Király termete megfelelt annak, amilyennel az ab-lakon bebújt tettesnek — a lefolytatott kísérlet ered-ménye szerint — rendelkeznie kellett.

Itt említem meg, hogy Királyt az Első Duna-gőzhajózási Társaság vasasi bányatelepéről 1929 ok-tóber 23-án a munkából elbocsátották, mert engedet-len volt és a munkáról többször indokolatlanul el-maradt. Miután szülei nem voltak, Somogybánya-telepre ment Ferenc nevű nőtlén bátyjához, akinek szerény bányászkeresetéből élt és azzal ketten lak-tak egyszobás lakásban. Király József — mint munkanélküli — az utóbbi időben bátyjának kere-setével összhangban nem álló módon kezdett költe-kezní, miáltal a járőr figyelmét magára vonta.

A járőr a legrövidebb úton meglepetésszerűen Király lakására ment és rajta érte Királyt, amikor az egyik lábára teljesen új, fekete box-cipőt pró-bált. Ezzel a váratlan megjelenéssel a nyomozás ügyszólván be is volt fejezve. Király a járőr lát-tára kővé meredt és szólni sem tudott. Ebből a vi-selkedéséből ki lehetett olvasni, hogy ő a keresett tettes. Nem is tagadott, csak annyit mondott, hogy ha tíz perccel később megyünk, már a bezárt lakást találjuk, mert a lopott dolgok egyrészét Pécsre szándékozott vinni, hogy ott eladja. Korábban akart elindulni, de mivel az éjszaka későn feküdt le, reg-gel elaludt. A lopott tárgyakat, mintegy 120 gr.-nyi dohány kivételével önként eladta. A dohány egy-

részét a falban levő füstjáratba rejtette, ahol az a kályhától tüzet fogott és a legnagyobb része el-égett.

Király a lopás elkövetésére vonatkozólag elő-adta, hogy 1930 február 6-án volt a bányászoknak kéthetes bérfizetése, amelyből az élelmiszertárban levő adósságukat törlesztették. Az élelmiszertárnak ilyen módon nagyobb összegű pénze folyt be, ezt meg is figyelte s ennek az ellopására határozta el magát.

Másnap, azaz február 7-én reggel Pécsre ment és ott vasfűrészlemez vásárolt az élelmiszertár már előre kiszemelt ablakrácsának elfűrészelésére. Pécsről még a nappali órákban visszatért és körül-belül 20 óra 30 perckor még egy konyhakést is vett magához s kerülő úton elment az élelmiszertár fen-tebb leírt ablakához. A konyhakéssel a becsukott ablak egyik külső szárnyának üvegtábláját kezdte fészegetni a keretnél mindaddig, míg az üveg meg-repedt. Az üvegtáblát azután a hátával benyomta. Ezzel hozzáfért az ablak külső szárnyának záróíhoz és azokat kinyitotta. Miután a belső szárnyak amúgyis nyitva voltak, azonnal hozzáfogott az ab-lakvasrács pálcáinak a már ismert módon való el-fűrészeléséhez. Azt befejezve, az elfűrészelt pálcák végeit egyenként kézzel kifelé és fölfelé hajlította, amikor pedig már a vállát is alá tudta támasztani, azzal is segítette az elhajlítást, míg végre olyan nyí-lás keletkezett, hogy azon be tudott bujni a liszt-raktárba. Minthogy azonban a lisztraktárból a fű-szerraktárba nyíló ajtó is be volt zárva, annak üvegtábláját ugyanolyan módon, mint az ablakét, betörte, azon át bemászott a fűszerraktárba. Onnan az irodahelyiségbe került, ahol a Wertheim-szek-rényt kezdte fészegetni a konyhakéssel, de látva a céltalanságot, a kézipénztárasztalt feszítette fel és az ott talált 10 pengő aprópénzt elvitte. A zsák-mányt keveselte, ezért összeszedte a kezeügyébe akadó tárgyakat is. Ezeket az ajtó, majd az ablak nyílásán át a raktárból kirakta és utána ő is ki-mászott, majd pedig kétszeri fordulattal az összes tárgyakat lakására cipelte.

Király beismerte még, hogy Somogy községben 1929. év karácsony hetében egy darab, 1930. év ja-nuár 29-én virradóra 11 darab, 1930 február 1-ére menő éjjelen pedig két különböző helyről 3 darab, illetve 4 darab tyukot lopott. A tyukokat esténként Pécsre vitte és az ottani piacon előtte ismeretlen egyéneknek eladta.

Királyról a járőr tényvázlatot szerkesztett és azzal 1930. év február 9-én a pécsi kir. törvényszék fiatalkorúak bíróságának átadta.

Az említett bíróság 1930. év március 21-én meg-tartott nem nyilvános tárgyaláson nevezettet 1 évi fogházbüntetésre ítélte.

A leírt esetről a nyomozás villámgyorsan folyt le. A nyomozó járőr a feljelentés után 2 óra múlva már a helyszínen volt és a helyszínrelépéstől szá-mított másfélórán belül a tettes és az összes bűn-jelek a kezében voltak.

A helyszínen való gyors megjelenés a sikeres nyomozás egyik fontos alapfeltétele. Itt is ez a tény, továbbá a helyszín adataiból, valamint a lefolyta-tott kísérletből vont következtetések (a tettes ter-metére) alapozták meg a sikert.

Moldovay Kálmán ny. alezredes.

Hirtelen és megrendítő halálával ismét egy értékes bajtársunkat veszítettük el. Szegeden, 52 éves korában, augusztus 18-án halt meg rövid, kínos szenvedés után. Nemes, egyszerű, lebilincselően közvetlen, derűs lélek volt. Kiváló bajtárs és barát, aláren-

deltjeinek atyai előljárója. A budapesti cs. és kir. hadapródiskolából 1905 augusztus 18-án avatták fel s már a következő évben a csendőrséghez helyezték át. Nyitrán, Ujmoldován, Orsován, Temesváron szolgált a világháború előtt. A világháborúban, annak mindjárt kezdetén, az ellenség előtt tanúsított hősiességéért a Legfelsőbb dicsérő elismerésben részesült. Az alkotmányos rend helyreállítása után Budapesten szolgált, majd Cegléden lett gyalog tan-

alosztályparancsnok. Gyulán, majd Szentesen volt osztályparancsnok, azután pedig a szegedi kerületi parancsnokság beosztott törzstisztje lett. Mint ilyen került nyugállományba.

Azt írja róla egyik volt előljárója: „Elmulása különösen azért fájdalmas, mert nagy tudásának és fáradhatatlan munkásságának alkalomadtán még nagy hasznát látta volna a magyar csendőrség, de azért is, mert egy aránylag még fiatal, alkotásra kész életet tört ketté s így korai halála felett bizony nagyon nehéz alázatos lélekkel kimondani: Uram, legyen meg a Te akaratod“.

F. hó 20-án Szegeden temették el katonai pompával, porig sujtott özvegye és két fián kívül a csendőr- és honvédtisztikar, valamint barátai igen nagy részvéte mellett.

A gyászban mi, bajtársai is osztozunk és Moldovay alezredes emlékét kegyelettel őrizzük meg.

Hadnagyavatás a Ludovikán. Ünneppélyes külsőségek, nagyszámú és előkelő közönség jelenlétében avatták fel augusztus 20-án, Szent István napján, katonai főiskolánk IV. évfolyamát végzett akadémiкусait.

Fél tizenegy órakor érkezett meg a Kormányzó Úr Ő Főméltósága képviselőjében vitéz Ruhmwerti Rapaich Richárd lovassági tábornok, a m. kir. honvédség főparancsnokának helyettese, aki kíséretével a kivonult akadémiкус alakulatok, a felavatandó hadnagyok és a tanári kar arevonala előtt elhaladva, a Himnusz hangjai mellett fogadta az alakulatok tisztelgését.

A Ludovika-szobor előtt vitéz Szombathelyi Ferenc ezredes búcsúzott az új tisztektől, majd az eskü következett. Ennek elhangzása után az új tisztek rangelsője, Tormássy Tibor hadnagy tolmácsolta hűségüket a Legfőbb Hadúr iránt, utána ősi hagyomány szerint az új tisztek egyszerre kardot rántottak s egy emberként kiáltották: „A hazáért mindhalálig!“

Az ünnepség befejezéseként vitéz Rapaich Richárd lovassági tábornok intézett buzdító beszédet az új hadnagyokhoz.

Erzsébet királyi hercegnő Ő Fensége udvartartása az alábbi levelet intézte Perkáta község előljáróságához: „Erzsébet királyi hercegnő Ő Fensége magas megbízásából van szerencsém értesíteni, hogy a tekintetes Elöljáróság címére ma egy koszorú postára adatik azzal a kéréssel, miszerint szíveskednének azt az ottani r. kath. temetőbe, néhai Horváth János csendőrtiszt helyettes sírjára, az alesuti Fenségek nevében elhelyezni. Ugyanis néhai Horváth tiszt helyettes 1919. évben Alesuton lévő állomáson, nagyon hűségesen és lelkiismeretesen teljesített szolgálatot a Fenséges család körül is. Monnock s. k., ny. huszárezredes.“ A községi előljáróságnak megküldött koszorút a perkáti őr állományaiba tartozott és 1927 július 22-én Perkáta községben garázdálkodott ittas huszárok által ágyonlőtt néhai Horváth János csendőrtiszt helyettes sírjára, az ottani r. k. plébános közreműködésével a község előljáróság az őr összes legénysége jelenlétében elhelyezte. A székesfehérvári II. csendőrkerületi parancsnokság a magas személyiségnek, bajtársunk kegyeletét hosszú időn át őrző és elismerést jelentő megemlékezését megköszönte.

Pénzjutalom. A m. kir. Belügyminiszter úr a közbiztonsági szolgálat terén elért eredményes tevékenységéért a jutalmazási alaphoz a *szegedi V. kerület* állományában a következőket jutalmazta: *Lengyel József* törzsrőrmester 50 P, *Bárdos János* törzsrőrmester v. 25 P, *Márvány József* törzsrőrmester 50 P, *Mohács Balázs* törzsrőrmester 25 P és *Boros Jenő* őrmester 25 P-vel.

Dicsőretek. A budapesti I. kerület parancsnoka dicső okirattal látta el: *Gesztesi Ferenc* tiszthelyettesét azért, mert különítményparancsnoki minőségben körlete két községében elharapódzott magzatelhajtások felderítése és megszüntetése terén lelkiismeretesen fáradozott s ennek következtében 18 magzatelhajtási eset derült ki és 21 egynél jutott az igazságszolgáltatás kezére; nyilvánosan megdicsérte: *Mihály Károly* őrmestert, mert járőrvezetői, továbbá *Kozári László* és *Gede Imre* csendőröket, mert járőrtársi minőségben az előbb említett magzatelhajtások felderítésében kötelességtudásukkal és fáradságos munkájukkal hathatósan támogatták különítményparancsnokukat. — A *székesfehérvári II. kerület* parancsnoka dicső okirattal látta el: *Kun Miklós* tiszthelyettesét 16, *Kövesdi Gábor* törzsrőrmester v-at 14, *Bajnok József* törzsrőrmester v-at 12, *Bodor Mihály* őrmestert 9, *Takács János* V. törzsrőrmestert 12, *Sándor Ernő* törzsrőrmestert 15, *Varga József* IX. tiszthelyettesét 18, *Bognár József* törzsrőrmester v-at 12, *Nemes József* törzsrőrmester v-at 11, *Papp József* tiszthelyettesét 14, *Molnár József* II. törzsrőrmestert 23, *Vas Mihály* törzsrőrmestert 23, *Mecseri István* törzsrőrmester v-at 13, *Finta Imre* törzsrőrmestert 14, *Váli Ferenc* törzsrőrmestert 12, *Tóth Ernő* őrmestert 11, *Tóth Lajos* III. törzsrőrmester v-at 14, *Szűcs János* törzsrőrmestert 23, *Hunyadi János* tiszthelyettesét 23, *Juhász Lajos* törzsrőrmester v-at 11, *Nyitrai József* tiszthelyettesét 16, *Németh István* I. törzsrőrmestert 12, *Baráth Sándor* I. tiszthelyettesét 18, *Vörös István* törzsrőrmester v-at 14, *Takács Sándor* II. törzsrőrmestert 13, *Vitéz Torda János* törzsrőrmestert 16, *Polgár István* őrmestert 9, *Szabó József* VIII. tiszthelyettesét 14, *Pál Pál* tiszthelyettesét 13, *Fülöp József* I. törzsrőrmestert 10, *Szajkó István* őrmestert 9 évet meghaladó csendőrségi szolgálati idejük alatt tanúsított eredményes, buzgó szolgálataikért és jó magaviseletükért; *Németh János* I. tiszthelyettesét, mert, mint osztályirodai segédmunkás, irodai teendőit 12 éven át ernyedetlen buzgalommal, igen pontosan és eredményesen látta el; *Majoros István* tiszthelyettesét 1936. és 1937. évben elkövetett számos betörés és kasszafúrás helyszínelésénél felmutatott kiváló közreműködéséért.

Közlekedési baleset. A budapesti közlekedési őrs állományába tartozó *Vörösmarti József* tiszthelyettes augusztus 11-én az F-000, rendszámú gépkocsival 17 óra 30 perckor Mátyásföldön, a műúton, hogy egy hirtelenül és váratlanul eléje került kerékpárost el ne gázoljon, hirtelen fékezett, amitől a gépkocsi a jobboldali árokba csúszott és ott felborult. *Vörösmarti tiszthelyettes* a gépkocsiból kiesett, a fején, vállán és jobb karján súlyosan megsérült. *Vörösmarti tiszthelyettes* a budapesti 9. sz. honv. és közrendészeti helyőrségi kórházba szállították. A baleset ügyében kivizsgálás indult.

Fegyverhasználatok. A tápiószzelei őrs állományába tartozó *Szabolcs Ferenc* törzsrőrmester és *Doboki Imre* próba-
csendőrből álló járőr augusztus 11-ről 12-re menő éjjel *Szepcsik István* jászkeséri és *Major Mihály* jászladányi születésű egyéneket Tápiószele községben rabláson tetten érte. *Szepcsik* és társa a járőr elől elfutottak, a felszólításra nem engedelmeskedtek, mire a járőr ellenük — eredménytelenül — löfegyvert használt. A járőr tovább üldözte a Nagykatá felé menekülő rablókat és ezt vasuti távbeszélőn a nagykatái őrsrel is közölte. A nagykatái őrs járőre a bűnözőket a község déli kijáratánál lesállításban várta. *Szepcsik* és társa a nagykatái járőr felszólítására sem állt meg, mire *Záhonyi József* csendőr ellenük löfegyvert használt. *Szepcsik* életveszélyesen megsérült és a jászberényi kórházban aznap 14 órakor meghalt. *Major Mihály* a sötétben elmenekült és — amint utóbb megállapítást nyert — Budapesten, a Teleki-téri kubikosok között húzódott meg. *Kelemen János* törzsrőrmester, a budapesti I. nyomozó osztály nyomozója augusztus 13-án délután felismerte és az ott szolgálatot teljesítő detektív, valamint 2 rendőr segítségével el akarta fogni. Amikor *Major* látta, hogy nincs menekvés, *Browning-pisztolyával* főbelötte magát és a helyszínen meghalt. — Folyó hó 22-én *Fagd János* huszár szakaszvezetőt a csömöri *Fagd Mihály*-féle kocsmában botrányokozásért az őrs járőre elfogta. Engedelmesség megtagadása miatt megbilincselte és kényszereszközökkel vitte el. A kocsmában mulató

nagyobbrészt ittas tömeg a szakaszvezető eltávolítását erőszakkal meg akarta akadályozni, majd midőn az őrsről segítségre érkezett másik járőr segítségével sikerült az elfogott egyént a kocsmából eltávolítani, a fogoly kiszabadítása céljából mintegy 100—150 főnyi tömeg követte a járőrt. A Hangya szövetkezet előtt a járőr 3 tagja sikertelen felszólítás után tusatámadással igyekezett a tömeget feloszlatni. A tömeg a műtról felszedett terméskövel közútport zúdított a csendőrökre, mire az őrsparancsnokhelyettes, *Kovács Sándor* II. törzsrőrmester v., löfegyver használatára adott parancsot. A járőr összesen 5 lövést tett. A fegyverhasználat következtében *Kadók János* csömöri lakos súlyosan, de nem életveszélyesen megsebesült. Megsebesült még *Orsányi István*. A fegyverhasználat során járőr tagja nem sérült meg. A kivizsgálás folyik. — A tiszapalkonyai őrs *Tóth Agoston* csendőr és *Hernádi Lajos* próba-
csendőrből állott járőre augusztus 22-én 19 óra 45 perckor Tiszapalkonya határában a Tisza-híd közelében elterülő erdőben *Hajdu András* füzes-
abonyi és *Hajdu János* tiszapalkonyai lakosok, orvvadászok ellen löfegyvert használt. A lövés *Hajdu Andrást* a basán találta, sérülése életveszélyes. *Hajdu Andrást* a miskolci Erzsébet-kórházba szállították. Kivizsgálás folyik.

Megtámadott csendőrök. A himodi őrs állományába tartozó *Szőke Sándor* törzsrőrmester v. és *Kozma Gábor* próba-
csendőrből állott vasútügyeleti járőr augusztus 10-én 22 óra 05 perckor Himod egyik utcáján egy 40—45 főnyi lármázó tömeget utasított rendre. A tömegből többen a járőr szétoszlására való felszólításának nem engedelmeskedtek, sőt *Kiss Antal* mihályi lakos megfogta *Szőke* törzsrőrmester v. puskáját. A járőrvezető a puskatusát kényszerítő eszközként alkalmazta, miközben *Kiss Antal* a fején 8 nap alatt gyógyuló sérülést szenvedett. A csendőrök sértetlenek maradtak. A járőr a gyanúsítottakat elfogta. — A rakamazi őrs állományába tartozó *Vitéz Sasfalvi Ferenc* tiszthelyettes augusztus 8-án szolgálaton kívül *Rudolf Ferenc* és *Steiber Gyula* cipészsegédek az utcán tettenérte, hogy ittas állapotban kivilágítatlan kerékpárral közlekedtek. A kihágás folytatását megakadályozandó, megállásra szólította fel őket. A felszólítás eredménytelen maradt, sőt a megnevezettek kerékpárjukkal nekihajtottak a tiszthelyettesnek, lezuhantak

A m. kir. Belügyminiszter úrnak 1937 június 10-én kelt 50.630/eln. VI. c. 1937. számú engedélye alapján
megjelent:

A magyar büntetőjog gyakorlati kézikönyve a m.kir. csendőrség számára

IRTAK:

Dr. Miskolczy Ágost
budapesti kir. főgyász-
helyettes

Pinczés Zoltán
m.kir. csendőrálezredes,
a csendőrtiszt iskolai
tanára

és

Dr. Cziáky Ferenc
m.kir. alezredes hadbíró,
a m.kir. debreceni honvéd törvényszék vezetője.

Tartalmazza két kötetben: a polgári és a katonai büntetőtörvénykönyveket és bűnvádi perrendtartásokat a csendőrség gyakorlati használatára szolgáló feldolgozásban.

Egy kötet ára közel ezer oldálnyí terjedelemben, kötve, postaköltséggel együtt: 8.— P. A két kötet: 18.— P. Fizethető hathavi részletben.

MEGRENDDELHETŐ:
STÁDIUM SAJTÓVÁLLALAT R. T.
BUDAPEST, VI., RÓZSA-UTCA 111.

a kerékpárról és bár megsérültek, nekitámadtak vitéz Sasfalvi tiszthelyettesnek s annak kardját lefegyverezési szándékkal megragadták. A kardtól mindketten 8 napon túl, de 20 napon aluli sérülést szenvedtek. Az őr a támadókat elfogta. Az esetek ügyében kivizsgálás indult.

Beutalások Balatonfüredre. Belügyminiszter úr a folyó évi V. gyógyidőszakra a balatonfüredi csendőrségi gyógyháza a következőket utalta be: *A tényleges csendőrtiszt állományból:* Berényi Zsigmond és felesége, Zámbovári Árpádné százados felesége, vitéz Bódy Vilmos g. százados, a felesége és László fia, Troján Ferencné, Tarnay Ferenc II. g. százados édesanyja. *Az ellátást élvező csendőrtisztek, tisztí özvegyek és árvaik közül:* Vasady Béla ny. ezredes és felesége, Altorjai Lőrincz Ignác ny. alezredes és felesége, Tasi Dániel ny. g. alezredes és felesége, özv. Reschner Györgyné, ezredes özvegye, valamint Csilla leánya, özv. Krausz Antalné, ezredes özvegye, özv. Márialaky Imréné, ezredes özvegye és sógornője: özv. dr. Schletter Ferencné, özv. Zgorszky Lászlóné és özv. Herkely Gyuláné, alezredesek özvegyei, özv. Lemhényi Sigmund Lázárné és özv. Szentmihályi Lajosné, őrnagyok özvegyei, özv. Bokor Istvánné, g. százados özvegye. — *A m. kir. honvédség tényleges tiszt állományából:* dr. Ludány László I. oszt. főorvos és felesége, Solymosy Jenő alezredes hadnagy, vitéz Mikola Jenő őrnagy és Jenő fia, Zirczy Antalné, százados felesége, özv. dr. Czenhe Pálné, hadnagy édesanyja. — *A m. kir. honvédség ellátást élvező tisztjei, tisztí özvegyei és árvaik közül:* özv. báró Hauer Lipótné, vezérezredes özvegye, özv. nagysíkai Kiss Árpádné altábornagy özvegye, vitéz Kadicsfalvy Gyula ny. tábornok, Zuna Venó ny. ezredes és felesége, dr. Papp Vilmos I. oszt. főorvos, a felesége, Róza és Vilma nővérei, báró Durneisz Géza ny. százados, özv. Beniczek Józsefné, altábornagy özvegye, özv. Kubinyi Tivadarné, tábornok özvegye, özv. Beliczay Sándorné, tábornok özvegye és Médi leánya, özv. albísi Bod Péterné, tábornok özvegyének édesanyja, özv. Achác Istvánné, ezredes özvegye, özv. Kanász Jánosné, ezredes özvegye, özv. Scoffó Ottóné, ezredes özvegye és Magda leánya, dr. Tamássy Istvánné I. oszt. főorvos özvegye, özv. Zs. Krausz Sándorné, alezredes özvegye. Továbbá: özv. Jacsó Manóné, honv. min. tan. özvegye. — *A tényleges csendőr legénységi állományból:* Bálint István tiszthelyettes, a felesége és özv. Papp Györgyné nevű rokona, Agoston József tiszthelyettes és felesége, Naszvadi József törzsőrmester, Tóth Árpád csendőr. — *Az ellátást élvező csendőr legénységi állományú egyének, ezek özvegyei és árvaik közül:* Albert János ny. alhadnagy és felesége, Galló István ny. alhadnagy és felesége, Imre Ferenc ny. tiszthelyettes és felesége, Henger István, Várközi Mihály és Schieder János ny. tiszthelyettesek, Ujhelyi János ny. szv. tiszthelyettes, Balonyi László ny. törzsőrmester, Kleisch Gottfriedné és özv. Hunyadi Györgyné, tiszthelyettesek özvegyei, Henger Istvánné, ny. tiszthelyettes felesége, Unoki Pálné, ny. tiszthelyettes felesége, özv. Nagy Lajosné, szv. tiszthelyettes özvegye, özv. Gáspár Józsefné, törzsőrmester özvegye, özv. Hatala Mihályné és özv. Vekerdy Benőné tiszthelyettes özvegyei.

Beutalások Hévízre. Belügyminiszter úr a folyó évi V. gyógyidőszakra a hévízi csendőrségi gyógyháza a következőket utalta be: *A tényleges csendőrtiszt állományból:* Berényi Ferenc ezredes és felesége, Ponyó László ezredes és felesége, vitéz Sellyey Vilmos alezredes, Loór Tivadar őrnagy,

Szűcs János g. őrnagy és felesége, Fehérvári Ferenc százados, dr. vitéz Ujlaky László százados és felesége, Kovács Andor százados, Csányi Károly g. százados, dr. Melynédasdy Antal ezredorvos, Varga Ferenc III. főhadnagy, *Az ellátást élvező csendőrtisztek közül kricsfalusi Kricsfalussy Jenő ny. ezredes és felesége, Nagy Vilmos ny. ezredes, Végh Kálmán ny. g. százados és felesége. A m. kir. honvédség ellátást élvező tiszt állományából:* Zobory-Pachner Guidó ny. vezérhadbiztos és felesége, vitéz Alföldi Mándoky Sándor ny. tábori főesperes és hűga: özv. dr. Enyiczkey Béláné, Kolossváry Pál ny. főhadnagy. Továbbá: Vécsey Barnabás szkv. szert. tisztviselő. — *A tényleges csendőr legénységi állományból:* Magyar József tiszthelyettes és felesége, Pál Lajos tiszthelyettes és felesége, Balázs András törzsőrmester v., Pintér István II. törzsőrmester, Balogh Péter törzsőrmester, Fenyves József törzsőrmester és felesége, Dombóvári Gyula törzsőrmester, Végvári György és Dörömbözi András csendőrök. — *Az ellátást élvező csendőr legénységi állományú egyének, ezek özvegyei és árvaik közül:* Horváth Ferenc II., Kovács Márton, Szabó István IV. ny. tiszthelyettesek, Mészáros Vendel ny. tiszthelyettes és felesége, Gács Hermann ny. tiszthelyettes, Farkas János ny. tiszthelyettes és felesége, Raffai Ferenc, Kerekes István, Kovács Ádám, Gondí Lőrinc, Somogyi Lajos ny. törzsőrmesterek, Toldi Péter ny. őrmester, Barna Ferencné, ny. alhadnagy felesége Ibolya és Piroksa leányaival, Széll Mihályné, ny. tiszthelyettes felesége, özv. Noé Mátyásné, tiszthelyettes özvegye, Barta Józsefné, ny. tiszthelyettes felesége, özv. Németh Józsefné, fegyverszáki tiszthelyettes özvegye és Nagy György ny. f. őrm., végül dr. Fráter Ivánné belügymin. o. tan. felesége.

A magyar katasztrófa 1918—1919 című munkájával a szerzője: dr. Szende Zoltán értékes szolgálatot tett a magyar történelemnek, hadtörténelmünknek, a nemzet egyetemes érdekeinek. A magyar katonák próbáratétele, hűsége és hősiessége az összeomlás előtti időkben a legmagasabbra fokozott követelmények elé volt állítva s a könyvnek azok a legszebb részletei, ahol az olasz harctéren volt magyar csapatok hihetetlen nehéz küzdelmeit írja le a szerző. Adatait egészen új, eddig sehol nem közölt levéltári okmányok és a szereplők jegyzetei alapján egészíti ki s ezek is annak újlágos igazolását szolgálják, amit mindig joggal hangoztatunk: a magyar ezredek helyt álltak mindig, a legreménytelenebb helyzetben is. A fegyverbeesületnek, ami a katona ember előtt eszmény, oly ragyogó eseteit találjuk itt megírva a különböző harcterekről hazatérő ezredek útjának leírásában, hogy az egyébként tragédiát hozó napok történelmének olvasása közben büszkeség tölti el bensőnköt. Nem volt magyar csapatrész, amelyiknek ne kellett volna ismételttel sikerrel szembeszállani útközben az ellenségessé vált lakosság, hatóságok és fegyveres alakulatokkal, hogy kiereszkölje fegyverei, felszerelési megtartását és hazahozatalát. A könyv egyik kiemelkedően izgalmas része a belső ellenség aknamunka, céltudatos előkészület a nemzetrombolásra, Károlyi és elvtársai hazaárulása. Egybefogott, teljes képet ad a szerző a tragikus események e szép gyűjteményében, amely forrása lesz a magyar történetírásnak, a hadtörténelmünknek is és tanulságot nyújt azoknak, akiket illet. Vezetőnek, vezetőnek egyformán. A könyvet a Madács-nyomda adta ki, ott megrendelhető. (Budapest, IX., Lónyai-u. 18/b.) Ára 2.80 P.

A csendőrség 1937. évi második negyedévi közbiztonsági tevékenységi statisztikája, 1937 április, május és június hó-

A legnagyobb csendőrségi szolgálati könyv-, nyomtatvány-, írószer- és felszerelési cikkek raktára

PALLADIS RT.

BUDAPEST, V., GÉZA-UTCA 2.

A csendőrséget érdeklő új cikkek forgalombahozatalát külön körlevelekkel hirdetjük.

nappalban a csendőrség — működési területén — összesen 29.706 (29.195) büntett és vétség, valamint 63.541 (45.238) kihágás esetében folytatott nyomozást. A lefolytatott nyomozások a büntettekkel és vétségeknél 29.319, a kihágásoknál 62.317 esetben vezettek eredményre. 387 büntett és vétség továbbá 224 kihágás esetében a nyomozás még folyamatban van. A nyomozásokkal kapcsolatosan a csendőrség összesen 3099 (3436) egyént fogott el és vett őrizetbe és 102.115 (82.329) egyént jelentett fel különböző törvénsértés miatt. Az elkövetett büntettek és vétségek között 7824 (8856) lopás, 6498 (5748) rágalmazás és becsületsértés, 4356 (3741) testisértés, 2216 (1761) csalás, 1204 (1378) orgazdaság és bűnpártolás, 1259 (1416) sikkasztás, zártörés és hűtlen kezelés, 975 (851) vagyonrongálás, 1359 (1113) gyújtogatás és tüzeset, 613 (552) magánlaktsértés, 524 (517) ember élete elleni bűncselekmény, 369 (346) rablás és zsarolás, 249 (288) okirathamisítás és 103 (101) pénzhamisítás fordult elő. A fennmaradó szám egyéb büntettek és vétségek között oszlik meg. A zárójelben levő számok az előző év második negyedének statisztikáját mutatják.

Csendőrségi Közlöny 16. szam. Személyes ügyek. Minis-
teri rendelet. *Felvetetett a Vitézi Rendbe: Porpáczy Jenő*
százados. Nevezett a „vitéz” cím használatára jogosult. —
Odaitéltetett a II. oszt. tiszti szolgálati jel: vitéz Torzsay
Lénárd, dr. vitéz Damasy Farkas, Huszár Ágoston, Herold
Ádám, Perey László, Fodor György, Rohonczy Imre, Raskó
Alfréd, Simenszky Elemér, Oláry Sándor és Vattay Ferenc
alezredeseknek; *a III. oszt. tiszti szolgálati jel: Kontra Kál-*
mán, Lajtaváry András, Bogrányi József, Tavassy Lajos,
Hanthy Károly, Mariska György, Lázár Pál, Németh Fe-
rene I., vitéz Ferenczy László, Örendy Norbert, Hajdu Endre,
Zalassy Ferenc, Simonyi és Varsányi Simonyi József, Deteky
Ágoston, Herndy Sándor és vitéz Várkonyai és Nagymadi
Bogay Kamill századosoknak. — *Athelyeztettek: Sáróy Kál-*
mán százados előadótiszti minőségben a belügyminisztérium
VI. c) osztályába, *Kiss Ákos* főhadnagy oktatótiszti minőség-
ben a pestszenterzsébeti gyalogtanalosztályhoz, *Árvay József*
százados szárnyparancsoknak Kecskenétre, *Homoki László*
hadnagy osztálysegéd-tisztnak Sopronba. *Tartósan vezényeltet-*
tek: Bogrányi József százados előadótiszti minőségben a m.
kir. csendőrség felügyelőjéhez Budapestre és *Torbágyi József*
a kecskenéti szárnyhoz a szárnyparancsnokság vezetésére
Árvay százados bevonulásáig. — *A tényleges állományba*
visszavéttetett: Horváth Ferenc II. budapesti I. kerületbeli
ideiglenes nyugállományú tiszthelyettes. — *Allandó nyugállo-*
mányba helyezettettek: Izsák Dénes, Arvai Géza budapesti I.
kerületbeli tiszthelyettesek, *Baranyai Márton* szombathelyi
III. kerületbeli alhadnagy és *Lénárt Mátyás* miskolci VII.
kerületbeli tiszthelyettes. — *Várokozási illetményekkel szá-*
badsággaltattak: Tóth László szegedi V. és *Szabó Károly I.*
debreceni VI. kerületbeli tiszthelyettesek. — *Szabályrendelet-*
tek: A dőlmány beszerzésének és karbantartásának felfüg-
gesztése és a társasági zubbony viselésének szabályozása. —
Felhívás az 1938 február 1-én kezdődő őrsparancsnokképző ta-
nulómba való jelentkezésre. — A családi pótlék felemelése. —
Bőrmellény rendszeresítése a m. kir. csendőr legénység ré-
szére. — Fehér lenzásvoly nadrág rendszeresítése a csendőr le-
génység részére. — A „Cs-4.” Ideiglenes Ruhagazdálkodási
Utastás” helyesbítése.

Megvételre keresünk „Cs.—15. Utasítás a m. kir. csendőrség lovasalakulatai részére (Lov. ut.) Tervezet” c. könyvet. Akinek eladó van, közölje a szerkesztőséggel.

Csiszár volt járásőrmestert, aki 1916–1917-ben Bártfán teljesített szolgálatot, keresi Virágh József tanító, Celldömölkről.

Keresek lehetőleg némi tőkével rendelkező nyugdíjas, vagy közel jövőben nyugdíjba menő erélyes csendőraltszót (lehet nőtlen is), aki a gyümölcstermelés és főleg méhészet iránt kedvet érez. A birtok Hevesmegyében van, kb. 60 hold

kiterjedésű, kétharmad erdő. Élő és holt felszerelés van. Jelentkezéseket a szerkesztőség továbbít.

Csendőrségi tollforgót árusít, köt, javít Várfai (Vlahina) Mihály ny. szakaszaltiszt, Budapest, XIV., Újvidékköz 5. fldsz. 2. (69-es villamossal Amerikai-útnál leszállani.) *Dél József* ny. thtts. Budapest, VII., Amerikai-út 74. sz. *Fekete Imre* ny. törzsrőrmester, Új-Hatvan, Toldi-utca 2. Árak és munkadíjak: szép, új dísz toll, válogatott tollból 10 P, szolgálati tollforgó nagyság szerint 5—6 P, régi toll átkötése 1 P, pótlással 2 P, beköltött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 P, pótlással 3 P 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli. — **Papp Ferenc** ny. törzsrőrmester (Hajdúböszörmény, Szilágyi Erzsébet-körút 35.) kaffanarokból különleges gondnal készült tollforgókat 30, 25 és 20 P-ért árusít. Megtekintésre vételkötelezettség nélkül küld tollforgót, az esetleges visszakiadás postai költségét azonban az érdeklődőknek kell viselniök.

SZEMÉLYI HIREK.

Elölépett: őrmesterré Kapos Mihály budapesti I. kerület-beli esendőr.

Új örösparancsnokok: A budapesti I. kerületben: *Köteles Ferenc*, *Feres András* II. és *Gróf János* törzssörmester v-ak; a székesfehérvári II. kerületben *Juhász Gábor* tiszthelyettes; a miskolci VII. kerületben: *Varga István* I., *Lénárt Mátys* I. és *Jobbágy Kálmán* törzssörmester v-ak.

A lovasesendőrképző tanfolyamot elvégezték: A szombat-
helyi III. kerületnél: *Csonka Gyula és Bogdán József* próba-
esendőrk; a pécsi IV. kerületnél: *Páy János, Gábor Jenő, Ke-
rekas Antal, Tóth Imre III. és Dénes János II.* próbaesend-
örök; a szegedi V. kerületnél: *Békési Ferenc, Siket Ferenc és
Szabó Lajos II.* próbaesendőrk; a debreceni VI. kerületnél:
Rádi József esendőr, *Kalydi Ferenc, Bujdosó Antal, Thurzó
László és H. Rácz Imre* próbaesendőrk; a miskolci VII. ker-
ületnél: *Tóth Imre III., Fodor István I., Herpai Ferenc* esend-
örök, *Csöri Ferenc, Kékési Dániel, Székhelyi Sándor, Kovács
Antal és Béki József* próbaesendőrk.

Házasságot kötöttek: A budapesti I. kerületben: *Barna* Kálmán törzsrőmester *Mikecz* Lidiával Szentesen, *Bognár* Mihály törzsrőmester v. *Pásztor* Jolánnal Balassagyarmaton, *Fenyőedri* Károly tiszthelyettes *Németh* Annával Újpesten; a székesfehérvári II. kerületben: *Selmeczi* József törzsrőmester v. *Pazekas* Margittal Alesütön, *Kovács* Ferenc I. törzsrőmester *Dózsa* Máriával Balatonszemesen, *Kristóf* János őrmester *Desits* Máriával Nyőgyéren, *Gulyás* Vince törzsrőmester *Kiprich* Máriával Alsógallán, *Takács* István törzsrőmester *Keserű* Flórával Püspökladányban, *Siklósi* István törzsrőmester *Farkasdi* Etelkával Takácsi községben, *Vámosi* Hugó törzsrőmester *Kaiser* Terézszel Bakonyársárány községben; a szombathelyi III. kerületben: *Csöndör* József törzsrőmester *Koroknai* Margittal Szombathelyen, *Perlaky* Géza törzsrőmester *Ádám* Erzsébettel Szil községben, *Kántor* István III. törzsrőmester *Kancsal* Máriával Lenti községben, *Vince* György törzsrőmester *Márton* Máriával Vasváron, *Simon* János őrmester *Rába* Margittal Molnarszecsődön, *Harasztos* Ferenc törzsrőmester v. *Kläninger* Margittal Gyenesdiáson, *Cseh* János őrmester *Nagy* Annával Teskánd községben, *Horváth* Mihály I. tiszthelyettes *Szoka* Teréziával Celldömölkön, *Fehér* József III. törzsrőmester *Zóka* Annával Toponáron, *Fehér* József II. törzsrőmester *Németh* Jolánnal Porrog községben, *Jenei* Máté őrmester *Pap* Irmával Molványhid-pusztán, *Mészáros* István II. törzsrőmester *Szigeti* Margittal Baresón, *Boldog* József törzsrőmester *Kis* Ágnessel Teszár községben, *Egyed* László törzsrőmester v. *Kovács* Annával Nagykanizsán; a pécsi IV. kerületben: *Bódi* András őrmester *Baldás* Máriával Kiszomborban, *Jeles* Ferenc törzsrőmester v. *Gál* Margittal Balaton-

Legprimább minőségű német gyártmányú varrógépek

(hímző minimális használattal)

A m kir. csendőrség részére amíg a készlet tart, egy évi részletfizetésre.

Felsőszekrényes	P. 260.—
Sűlyesztő 2 fiókos	„ 320.—
Sűlyesztő 2 fiókos csapó asztallal	„ 340.—
Sűlyesztő, 2 fiókos faállvánnyal	„ 360.—

5 éves garanciával.

HORVÁTH VILMOS mechanikai vállalat BAJA.

Új üzletünkben
különleges kedvezményt

nyújtunk a csendőrség tagjainak. Bűtörök, be-
rendezések, sezlón, matrac, szőnyeg, paplan,
függöny, ágyynemű és fehérenemű anyagok. Kész-
ruhák, kabátok, szövetek óriási választékban.
Előleg nélkül legrosszabb lejárati részlet-
fizetésre **Budapest, VI., Szondy-u. 25.**
Vörösmarty-utca sarkán.

Vörösmarty-utca sarók.

zondy-bolt

máriafürdőn, Pap Gyula I. törzsrőmester v. Knézl Juliannával Szekszárdon és Molnár György őrmester Veréb Juliannával Sükösdön; a szegedi V. kerületben: Gyapjas Ferenc tiszthelyettes Királyhalmi Etelle Makón, Palotás Mihály törzsrőmester v. Petres Etelkával Bácsalmáson; a debreceni VI. kerületben: Papp Mihály törzsrőmester v. Kovács Gizellával Pápon, Kovács János II. törzsrőmester v. Lázár Juliannával Nyíradonyban, Békési János törzsrőmester v. Budai Margittal Gégényben, Váradi András törzsrőmester Turóczi Juliannával Vas megyében és Bodó Gáspár törzsrőmester Papp Erzsébettel Baktalórántházán; a miskolci VII. kerületben: Kispál András törzsrőmester Illyés Gizellával Putnokon, Soós István I. tiszthelyettes Gonda Ilonával Mezőtúron, Máté Sándor törzsrőmester Gerván Erzsébettel Veszprémben, Miklós Mihály törzsrőmester Udvardi Ottilia-Olgával Szikszón, Gécz Márton törzsrőmester v. Deutsch Erzsébettel Végardón, Dombovári Ferenc őrmester Tóth Margittal Riesén, Lantos János I. törzsrőmester v. Vecsernyés Juliannával Szegeden, Kővári Albert törzsrőmester v. Kovács Piroskával Poroszlón és Kövy László törzsrőmester Csorba Piroška-Margittal Miskolcon.

Családi hírek. Született: a budapesti I. kerületben: Vas Gábor törzsrőmester v-nak László-Imre fia, Bankó János törzsrőmesternek Éva-Mária-Magdolna leánya; a székesfehérvári II. kerületben: Zsedely István törzsrőmester v-nak Árpád-Zoltán fia, Rónás Ferenc törzsrőmesternek Ferenc fia és Varga Ferenc V. szv. tiszthelyettesnek Margit-Vilma leánya; a szombathelyi III. kerületben Csap Mihály törzsrőmesternek Mihály-Pál fia; a pécsi IV. kerületben vitéz Gál Pál törzsrőmester v-nak Mózes fia, Tihanyi József II. törzsrőmester v-nak Márta-Terézia leánya, Nagy Sándor V. törzsrőmesternek Árpád-Miklós fia, Alföldi János II. törzsrőmesternek Gizella leánya, Pusztai János törzsrőmester v-nak Magdolna leánya és Katona János törzsrőmesternek Ervin-János fia; a szegedi V. kerületben: Szállás András törzsrőmester v-nak Anna-Magdolna leánya, Legendás József törzsrőmesternek József és László nevű két fia, Szinvali László őrmesternek Márta-Amália leánya; a debreceni VI. kerületben: Kerékgyártó Mihály őrmesternek Margit leánya, Fekete Lajos törzsrőmesternek Lajos fia, Csorba Mihály törzsrőmesternek János és Ferenc nevű két fia, Birta Miklós törzsrőmester v-nak Miklós fia; a miskolci VII. kerületben: Lénárt Lajos törzsrőmester v-nak Edit leánya, Zay Károly törzsrőmesternek Katalin leánya és Tamás János törzsrőmesternek Barnabás fia.

Szénás József szv. tiszthelyettes, a belügyminisztérium csendőrségi szolgálati osztályába beosztott segédmunkás augusztus hó 12-én hajnalban meghalt. Régi, kínzó szív baja ölte meg hűséges, becsületes bajtársunkat, aki közel 30 évig szolgált a testületben. Augusztus 15-én temették el. Pestújhelyen. Temetésén a belügyminisztérium csendőrségi szolgálati osztályának tisztikara és legénysége teljes számban részt vett és koszorút helyezett sírjára. Szénás tiszthelyettest két — most már teljes árvaságra jutott — fia és

nagyszámú rokonsága gyászolja.

Elhalálozás: Dán Gyula tiszthelyettes, zsámboki őrsparancsnok augusztus 13-án, lakásán szívbénulásban váratlanul meghalt.

Halálozás. Horváth István szv. tiszthelyettes, a budapesti II. csendőrsztály gazdasági hivatalába beosztott segédmunkás 56 éves korában augusztus hó 11-én délután a budapesti 8. számú honvéd és közrendészeti kórházban hosszas betegség után meghalt. Harminchárom évet szolgált a testületben, melynek igen hasznos tagja volt. Augusztus 14-én az Újpesti-megyéri temetőben temették el. Előljárói és számos bajtársa kísérté utolsó útjára. Sírjára a budapesti csendőrkörlet valamint a II. osztály gazdasági hivatala koszorút helyezett. Felesége és két gyermeke, valamint nagyszámú rokonsága gyászolja elhunyt bajtársunkat.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átészolgáltatásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja reá a kézirat oldalára piros íróval: „Szó szerinti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, trógeppel, kettes sortávolságra, kézírással pedig jól, olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kézírással nem foglalkozunk. A kéziratokban semmilyen rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímezett és válasz-bélyeggel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szokásos tiszteletdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomatni. A nyomdai korrektúrát mi végezzük, korrektúralevonatot csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, V., Honvéd-utca 10.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszába szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetekben; magánleveleket akkor sem írunk, ha a beküldő válaszbélyegyet mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az álló-

Kerékpár

a kitűnően bevált, legnagyobb strapát is kibíró „Turán” gépűket gyári garanciával 12 havi részletre szállítjuk a csendőrség tagjainak. **PANNONIA, VI., HAJÓS-UTCA 15.**

CONTINENTAL-PORTABLE 34-37

WANDERER gyártja,
csak jó lehet!

CSENDŐRSÉGI ÍRÓGÉPMODELLJEINK
BEÉRKEZTEK! SZENZÁCIÓSAK!!!

Kérjen díjtalan PRÓBAHASZNÁLATRA még ma gépet
GOY ÉS KOVALSZKY BUDAPEST

magyarországi vezérképviselőtől

V., Nádor-u. 11.

máshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzáunk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldőik kitétele felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jeligétől legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy ötjegyű számot választani. Annak, aki jeligét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrségi Lapok” rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési díj felét fizetik. Legkisebb előfizetési idő: félév. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekk-számlájára befizetni. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Bőszörményi-út 21. szám”

Debreceni alhdy. Nincs mit köszönnie, megérdemelte.

B. B. Majd ha rájön arra, hogy minden levelet alá kell írni, válaszolunk.

Kárpátok. A volt m. kir. 2. honvéd huszárezred iratai a debreceni népgondozó kirendeltségnél vannak, atyjának ott kell keresni a szolgálati idejére vonatkozó igazolást.

Bánáti. Jobst József tábornok a nyilvántartásban nem szerepel. Paulay Ernő (nem Ede) ny. áll. alezredes címe: Székesfehérvár, Lépeső u. 4.

Arad. Olvassa el a folyó évi július 15-iki Csendőrségi Lapokban „Rába 555.” jeligérei adott üzenetünket.

Fényképek. Jeligét nem írt, viszont biztosak vagyunk, hogy így is ráismer kérdéseire. Nem jók a felvételek és nem jók a mondatok sem, amelyekkel képeit magyarázza. Az egyik mondat így hangzik: „A csendőr kerékpárját csinálja, mert készült nagy útra, mellyel szolgálatát hajtja végre!” Ilyet egy magyar csendőrnek nem szabad leírni! Olyan tősgyökeres magyar neve van, hogy ritkaság, hát ne tűnjék ki az ilyen lehetetlen beszéddel. Fogadja meg bajtársi tanácsunkat: olvasson sokat figyelmesen, lassan, egyszerű, könnyű írásokat, tanulja meg azokból a szavak elhelyezkedését a mondatokban, lesse el a gondolatokat, mondanivalókat egymásközötti viszonyát, mert sok baja lehet a kifejezések helytelensége és a mondat szerkesztés hiányosságai miatt. Ezekre szolgálata miatt szüksége van, mint magyar embernek pedig kötelessége is, hogy szépen beszélje az anyanyelvét, azt, amelyről egy idegen nyelvtudós, aki 63 nyelvet ismert, azt mondta, hogy az olasz és görög nyelvek után a legszebb. Szolgálati vonatkozású kérdésére lexikonban fogunk felelni.

B. J. csendőr. Vásárlási szándékát nem helyeseljük. Közel ezer pengő kiadásról van szó, olyan dologra nincs a csendőrnek szüksége. A motorkerékpárral csak kiadásai lesznek folyton, aztán bosszúságai, haszna viszont — úgyszólván — semmi. Ha pénze van, vásároljon ingatlant, persze azt se csak úgy első látásra. Folyó évben egyik pályázatunk anyagából olvashatta, hogy hány bajtársunk van, aki következetes takarékoságával házat, földet, gyümölcsösöt szerzett magának. Bizonyára egyrészt azért, hogy ha kiöregszik a kemény szolgálatból, legyen hol megpihennie, másrészt azért,

mert átérzte a csendőrnek azt a hivatását, amely utasításokban sehol sincs megírva, de amelyiknek érzete mindegyik csendőr lelkében első helyet kell, hogy elfoglaljon: nemzet-erősítő hivatását. Ez abban is megnyilvánul, hogy megszeresse magamagának s a fajtájának a földet, amelyikből született. Ne a motorkerékpár legyen tehát Ön előtt, hanem amit mondtunk. A Szut. 178. pontjában a csendőrrel s annál magasabb rendfokozatúakról beszél, a próba csendőrrel nem. Ezzel meg is mondja, amire Ön felvilágosítást kért.

Bűnügy. A látélet csatolása elsősorban a sértett érdeke. A csendőr a Szut. 402. pontja szerint jár el, tehát lelet hiányában az orvos véleményét kell jelenteni. Az, hogy a látéletre kell-e okirati illeték s ha igen, mennyi, az orvos érdeke, ha — amint írja — annak hiánya miatt már ismételtelen meglepetezték. Az illeték felől az előjáróság ad felvilágosítást.

Anonymus. Nem felel meg a valóságnak a híresztelés, hogy új előléptetési szabály készül. Nyugodtan várhatja az intézkedéseket.

Nemzetes. A „Bűnügy” jeligére adott üzenetünkkel Önnek is feleltünk.

Igazság. Sajnos, az állományparancsokat nem ismerjük, viszont a hírt, illetve a vizsga eredményeit úgy kaptuk, ahogyan közöltük. Egész nyugodtan fordulhat magánlevélben volt parancsnokához, hivatkozva a július 15-iki számunkban közölt beszámolóra és erre az üzenetünkre.

Dörmötör csendőr. A Szut. 65. e) pontjában említett társadalombiztosítási ügy és a gazdasági gépeknél (pl. cséplőgép, traktor) alkalmazottak balesetelleni biztosítási ügye: kettő. Lexikonban fogjuk bővebben tájékoztatni.

Cellőmölki őr. Kérjük, közöljék Virágh József tanítóval, hogy kérésének eleget téve, mai híreink között keressük Csizsár volt járőr-mestert. A válaszbélyegét lapunk javára írtuk.

Jóna Antal csendőr. A Nyomozati Értesítőben tárgyalni kell olyan egyénnek az elfogását is, akit a csendőrnek saját kezdeményezéséből kell elfognia a Szut. 312/20. pontja alapján. Ez esetben nincs olyan büntetelmény, mint amelyek a Nyut. 38. pontjában fel vannak sorolva. Ha pedig a Szut. 312/21. 22. pontja alapján jogosult a csendőrt elfogni, akkor az ily egyéneket is ott kell köröztetni, jöllehet semmiféle büntetelményről nincs szó, csak oly körülményekről... (lásd! Nyut. 182—1. pont, 1 bekezdés utolsó 4—5 sorát.) Kísérje figyelemmel a Nyé.-t, ott sok ilyen esetet fog olvasni.

A csendőr-levelezőlapok szépek, művésziek. Magunkat becsüljük meg, a magunk népszerűségét és tekintélyét emeljük, ha ízléstelen cífraságok helyett a magunk levelező-lapjain üdvözljük rokonainkat és ismerőseinket.

**STANDARD
PHILIPS
ORION
TELEFUNKEN
és EKA**
legújabb rádióeszközök

részletre, eszerére legolcsóbban

Reich Miklós CÉGNEK
Budapest
VI., Vilmos császár-út 45. Nagymező-u. sarok.
Képes rádióárjegyzék díjmentesen

FOTO-
gépeit és cikkei
SZENES MÁRTONNA
szerezze be.
Főüzlet: Bpest, IV. Károly-körút 16. Tel.: 1-891-66
Pótkülfizek:
VI., Teréz-körút 1/c. Telefon: 1-259-68.
VI., Teréz-körút 41. Telefon: 1-124-71.
„Csendőrségi tagok részére megkönnyített fizetési feltételek”

Újrendszerű bútorhitel!

Lakását berendezheti bútorral, szőnyeggel minden csendőr

ELŐLEG NÉLKÜL

harminc egyenlő havi részletre,

vagyis minden P 100.— után 3.33 pengő havi részletre. Egy éven belüli törlesztésnél a kamatokat visszatérítjük.

KARDOS TESTVÉREK

Budapest, VII., Wesselényi-u. 18. Kazinczy-u. mellett.

Tóváros. Jólesik látni, hogy nyugállományban is ennnyire érdeklődik a testület körül történő dolgokról, maradjon továbbra is igazi bajtársunknak. Az újság, amelyet említ szemelőtt van, illetékes szervek sohasem mulasztják el a szükséges eljárást, ha arra okot adnak. A kritikához szokva vagyunk, egészségtelen volna, ha ily nagy testület nem kapná azt meg. Hogy azután vannak, akik e kritikájukban igazságtalanok, rosszmájúak, sőt egyenesen ellenségesek, az már ismét csak a harc jele. A harc, amelyet mi folytatunk a nemzet minél teljesebb erkölcsi jóléte érdekében és amelyben az ellenfeleinknek hiányzanak — a nemes eszközei. A kritikát — ismétéljük — kívánjuk, mindenkor állunk elébe.

Kaposvár. A Cserba-rendelet tovább is érvényes. Az erre vonatkozó rendelet f. évi július 1-én megjelent. A módosításokat most dolgozzák fel. A Cserba-orvosokat vegyék csak nyugodtan igénybe, mert maga az elgondolás, az, hogy a nyugellátásban levőket és családtagjaikat kedvezményesen orvosi kezelésben, kórházi ápolásban részesítsék, nem egy esztendőre volt tervbevéve. Ez megcsúfolása lett volna a nemes célnak. Ilyenre nem szabad gondolnunk. Ha elolvassa a Cserbáról írt hosszú ismertetésünket, másképp fog gondolkodni a többi bajtárssal együtt. Azt csak nem tagadhatja, hogy a levonások mégis csak kisebb megterhelést jelentenek, mintha ma is orvosi intézmény nélkül kerülne nekik bajba — és költségekbe!

1903—2. Mindenekelőtt orvossal vizsgálta meg magát és pedig a kerületi parancsnokságnál. Ha ugyanazt a bajt állapítja meg, akkor kérje magát oly állomáshelyre, ahol a gyógykezelés lehetséges. Mostani állomáshelyétől nem messze is, mai kerülete területén, vannak gyógyvizek, amelyeket az orvosok hasonló betegségek gyógyítására (kezelésére) igen jóknak mondanak. (Debrecen, Hajdusoboszló, Karcag, stb.) Ez a megoldás még kevesebb költségbe kerülne és ami a fő: könnyebben is lehetséges. A budapesti gyógyfürdőkórházakba leendő beutalás iránti kérelmekről az 1931. évi Csendőrségi Közlöny 181. oldalán talál útbaigazítást.

Miskolc. Vitéz Revisnye Reviczky László ny. áll. altábornagy meghalt. Bánhidyi László és Cseh Gyula volt tartalékos tisztiek lakcíme ismeretlen.

M. S. H. B. Az 1931. III. tc. 2. §-ában foglaltakból következik, hogy a B. és C. mintájú igazolvány elnyerésének egyik feltétele a négy középiskola sikeres elvégzése. Ha ez nincs, akkor a 12 évi szolgálat után is csupán az A. mintájú igazolványra jogosult. Sajnálatos tévedés volt az, amit Ön erről olvasott, de ami azóta már rendezve van.

K. J. törzsörömester, Magyaróvár. Pótlólag elküldtük. Nem értjük azonban a dolgot, mert azt kérte, hogy lapját ezentúl Martonvásárra küldjük, címét tehát így is javítottuk. Több hasonló elölízetünk van s így esetleg más helyett az Ön címét javítottuk. Ezért van szükség arra, hogy címváltozás esetén mindenki *nemcsak az új címet, hanem a régit is* írja meg, különben tévedések lesznek.

KÉZIRATOK.

Parlament. A gondolatok egységbentartásához a versforma nem megfelelő. Ha elküldi annak, akinek ajánlotta, az örömmel fogadja bizonyosan a hibájával is.

Zalaegerszeg. Annyi érdekes dolgot kapunk, hogy e kis visszaemlékezéseknek nem tudunk helyet szorítani.

Tamás István. Köszönjük, közöljük. A sógorok viselt dolgai felől is kérünk lehetőleg minél derűsebb leírásokat.

Öreg csendőr. Igen jó, közöljük, máskor is szívesen olvasuk írásait.

Zúg az erdő.

(Regény.)

(3)

Írta: NYÁRY ANDOR.

XIX.

Mintha boszorkányok jártak volna az éjszaka. Mintha varázsló érintette volna bűvös pálcájával az embereket. Mintha a bűvös pálcá elvarázsolta volna a falut.

Nótás emberek jártak az utcákon.

A fejükön félrekapott katonasapka.

A sapkán lankadt virág s a lobogós nemzetiszínű szalag.

Úgy ragyogott az emberek szeme!

És úgy daloltak!

A katonavonatok mentek... mentek...

Jász Suba Gáspár keblére vonta a remegő lányt:

— Ne sírj, Mária! Ne sírj, én gyönyörű dalos madaram...

Mikorra visszajövök, téltre hullott a falevél, de a mi tavaszunkra télbe fogan az almavirág.

Megsimogatta a Mária arcát, aztán megcsókolta:

— Visszajövök én fehér rózsaszálmal!

Takács Mária könnyes szeme a menyasszonyi ruhára tapadt.

A menyasszonyi ruha szomorúan roskadt a széken. Mintha a hangos jókedv összegyűrte volna. Mintha bús szemrehányással nézte volna Jász Suba Gáspár katonasapkján azt a mosolygó violaszálalt ott a nemzetiszínű szalag mellett.

Takács Mária rámutatott a menyasszonyi ruhára:

— Nézd, milyen szomorú!

Jász Suba Gáspár nótás, virtuosos ajkára ráfagyott a mosoly.

Valami megmarkolta a szívét.

Odament a ruhához, nézte, a keze lassan emelkedett, meg-simogatta a ruhát, aztán nagyot sóhajtott.

Mária szorosan odatapadt a legényhez, sokáig nem szólt... Édes-fájdalmas érzések viharzottak a szívében, elfojtották a szavát.

Nézte, nézte a székre roskadt hófehér ruhát, az asztalon nyújtózó hosszú fátyolt s egyszerre csak könnyen — mint amilyen könnyű volt a fátyol — kibuggyant ajkára a szó:

— Hány nap még az esküvőnk, Gáspár!

Kérdő szemét a legényre emelte...

A m. kir. csendőrség
kedvelt bevásárlási helye

VÉRTES ÉS TÁRSA BARTA

CSENDŐRSÉGI SZAKÜZLET
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 93. SZ.

TELEFON: 1-436-51.

Kedvező fizetési feltételek! Minőségben elsőrangú. Mintacsomagot bármilyen vételköltséggel nélkül küldünk.

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE

SEZLONOK TAKARÓVAL P 65-től

EBÉDLŐSZÖNYGEK P 28-tól

Fotelágyak, paplanok, vasszőrök, futószőnyegek, fehérműtáskák, ruhaszövetek. „Baross” Szőnyeg- és Kárpitosüzlet

Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.

A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény!

ÍRÓGÉP

új és újjáépített hordozható és nagy irodai írógépek

HUNGÁRIA és RHEINMETALL

hordozható írógépek tökéletes kivitelben, messzemenő jótállással

FORBÁTH és RÉVÉSZ

Budapest, V., Bálvány-u. 26. — Tel.: 1-102-19

A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény és kedvező fizetési feltételek

Jász Suba Gáspár szíve akkorát dobant, hogy bele-
remegett.

Mit mondtam erre?... Mit feleljen!... Hiszen, ha
tudna, mit felelni. Ha meg tudná mondani... De meg is
mondta volna már régen!

Látó szemei a messzeségbe meredtek, messze-messze a
nagy hegyeken túl, ahol a napsugár megesillan a szuronyok
hegyén, ahol sötét seregek gyülekeznek, hogy megöljék
egymást...

Összeremegett.

Mintha valami elsuhanat volna szeme előtt...

A halál!

Riadt tekintetét Máriára kapta.

Borzongós testét édes melegség árasztotta.

Mária szeméből édesen mosolygott az Élet.

Megfogta Mária kezét, aztán a menyasszonyi ruhára mu-
tatott:

— Mindennap varrj rajta egy öltést. Mire elkészül, ad-
digra itthon leszek.

Kemény hangjában erős meggyőződés rezgett.

És Mária szerelmes szíve olyan szívesen elhítte a csalóka
szavakat.

Aztán elindultak az állomás felé.

Elöl ment Jász Suba Gáspár és Takács Mária, utánuk
baktatott a két öreg asszony, aztán a két öreg ember, Jász
Suba István és Takács Mihály.

A két öreg asszony sírdogált...

A két öreg ember lelkesült.

Jász Suba István rátartósan lóbálta kezében a barna-
színű katonaládát, amelynek födelén nagy ákombákom betűk
tarkáltak:

Jász Suba Gáspár, 1889.

A vonat megindult... Ment... kanyarodott... befordult
a völgybe... már csak a nóta verődött az állomásra... az-
tán az is elhalt...

A kísérek megfordultak, a kijáratnál mégegyszer utána
néztek az eltűnt vonatnak, aztán megindultak, beszélgettek...
lassanként elhallgattak.

Minél közelebb értek a faluhoz, annál kevesebben beszél-
tek. Mintha a szó tüze lelohadt volna bennük. Mintha vala-
mi megülte volna a lelküket. Mintha a katonalegények vala-
mit elvittek volna a szívékből...

XX.

Mintha boszorkányok jártak volna az éjszaka. Mintha go-
nosz varázsló érintette volna bűvös pálcájával az embereket.
Mintha a bűvös pálcá hatalma másodszor varázsolta volna el
a falut.

Szomorú emberek jártak az utcákon.

Öregek.

Asszonyok.

Leányok.

Gondolatba mélyedt szótalán apák.

Panaszos szívű megroppant anyák.

Sírásra elbujt hervadó mátkák...

Messze-messze megvillantak a szuronyok... messze-messze
ordítva bömbölt az ágyú... messze-messze egymást soha nem
látott emberek tajtékos haraggal összerohantak...

A gyűlölet rátette lábát a világra...

XXI.

A nyár ősze fordult...

Aztán leesett a hó...

Aztán megérett a búzakalász...

Aztán kizöldeltek a fák...

Takács Mária arcáról letörölte a két viruló rózsát a szo-
morúság. Olyan volt, mint az alvajáró. Akkor evett, amikor
Takácsné elibe tette az ételt:

— Egyél, Mária!

Takács Mária kezébe fogta a kanalat, evett, mint a kis
madár. Aztán letette a kanalat, eltolta a tányért.

Nem ízlett neki az étel!...

A menyasszonyi ruha gyűröttén szomorkodott a széken.

— Mindennap varrj rajta egy öltést. Mire elkészül,
addigra itthon leszek!

Azóta eltelt egy hosszú év.

Takács Mária bezárkózott a szobába, minden nap varrt egy
öltést a menyasszonyi ruhán, úgy, amint Gáspár mondta.

Már régen készen van a ruha...

És Gáspár még mindig nincs itthon!...

Takács Mária mélyet sóhajtott, hogy fájó lelke majdnem
beleszakadt.

Az égen fehérén izzottak az apró csillagok... Mint régen-
rég, amikor huszonegy hosszú nap választotta el lelküket az
eszküvő napjától.

Nagyboldogasszony!... Augusztus tizenöt.

Aranyos betűkkel írott dátum és a sors fekete gyász-
keretbe rejtette, hogy fájjon.

És fáj, sajgott, égetett...

Mária szívében életre kelt a mult s gondoktól nehéz fejét
az ég felé fordította...

Fent... nagyon magasan parányi csillag pislogott.

Mária a parányi csillagot nézte...

Összeremegett...

A parányi csillag mintha megnőtt volna... mintha a
közepében poros, megtépett katona állna, amint fegyverére
támaszkodva bánatosan maga elé néz...

Mária felsikoltott:

— Gáspár!

A szék eldőlt...

A menyasszonyi ruha Mária elé suhanat a földre...

Mária felkapta a ruhát, keblére szorította és sírva fakadt
és sirt és gyötrődött, hogy csak úgy vonaglott a teste...
hogy csuromvíz lett a könnytől a fehér menyasszonyi ruha...

XXII.

Egy...

Kettő...

Három...

Megint elmúlt egy esztendő...

Aztán megint egy...

Aztán 1918-at írtak az emberek...

A háború fűriája végigtiport a magyar földeken...

Ősz volt...

A bágyadt sugárú nap aranyos szemfödőt hintett a halódó
természetre. A dércsípte levelek bánatos suhanással koppan-

A két

elválaszthatatlan!

Ön által megszabott időre terjedő előlegnélküli
hitel a m. kir. csendőrség m. t. tagjai részére.

Bátorok, szelencék, matracok és sodronyok, szőnyegek,
áruk, fűtő- és ebédőszőnyegek, díszlámpák és az
összes vászonárak, abrosok, ágyneműdamasztok.

Vidékre árajánlatot mintákkal küldünk.

Lakásberendező vállalat, VI. Andrassy út 66

tak, hullottak, zizegtek... aztán megragyoztak a napsugárban... aztán kósza szellő csapott a fák alá és vitte, sodorta a letépett leveleket...

Mint a háború a magyar életet...

Mint a hitehagyott nemzetet a pusztulás anyyala!

Jász Suba István az udvaron ült... fázott... süttette magát a napsugárral.

Mintha megöregedett volna!

Fekete haja megezüstösödött, mint őszi reggelen a deres mező. Sastekintetű szemében fáradtan csillant az életkedv. Férfias izmai lesorvadtak testéről.

Olyan volt, mint a száradó fa.

Négy éve már, hogy meglóbálta kezében a barnaszínű katonaládát... Négy éve már, hogy leszakították kebléről egy szerelmes fiát, bús öregségének egyetlen ifjúságát!

Sok idő. Belebetegszik a lélek!

Jász Suba István elnézett a maga portáján...

De szomorú kép!... De nagyon szomorú!...

Szanaszéjjel minden...

Csupa szalma az udvar...

A háztető lukasodik!

A kocsirúd törött, rozsdás dróttal van összedrótva...

A két táncos ló helyett vén kicserélt hadi lovak ropogtatják az izetlen szalma-kosztot...

A kerítés dűledezett, ki-bejár rajta a szomszéd kutyája.

Ha az a pár tyúk nem gubbasztana a szemétdombon, azt hinné az ember, hogy meghalt a gazda.

Pedig... ott ült az udvaron, fáradtan nézi az udvart, összeremeg... elkapja tekintetét, hogy ne lássa a pusztulást, hogy ne lássa azt a nótás gyereket, aki rendet teremtené... aki magasra tartott kantáron vezeti itatóra a két táncos lovat... akit úgy hívnak, hogy Jász Suba Gáspár.

Jász Suba István vén szemében meggyöngyözik a könnyesepp... aztán ül... néz... már a portáját se látja... már azt se látja, hogy a ház teteje rongyos... hogy a kocsirúd rozsdás dróttal van összedrótva... hogy a kerítésen ki-bejár a szomszéd kutyája... már azt se hallja, hogy a táncos lovak helyett kicserélt vén ló ropogtatja a szalma-kosztot... már azt se érzi, hogy a napsugár milyen melegen süti a testét...

Kipp... kopp!...

Lusta cseppekben hull a könnye...

Kipp... kopp!...

A könnyesepeket mohón issza a fekete föld...

Es a talián hegyek között biztos halállal lövi az ellenséget Jász Suba Gáspár...

Jász Suba Istvánné az udvarra lép; tekintete ráesik az urára.

Megáll...

Nézi...

Sóhajt...

Nem akarja, hogy embere megtudja, hogy könnyezni látta, megfordul, aztán úgy kiált:

— István!

Jász Suba István föleszmél, kérges tenyerét a szeméhez kapja, dörzsöl egyet rajta, fölkel a fűrészelő bakról, aztán visszakiált az asszonynak:

—Nó!

Jász Suba Istvánné az urához megy:

— Azt hittem, már régen kihajtott a földre.

Jász Suba István a feleségére néz:

— Minek hajtottam volna ki!?

— Hát nem úgy beszéltük meg az este, hogy máma hazahozza kend a répát.

Jász Suba István ellegyintett maga előtt:

— Nem olyan sürgös!

— Itt az ideje... Egyszer csak haza köll hozni. Nem maradhat mindig a földön... oszt a tehénnek sincs mit enni!

— Ott a szalma!... Ha a lovak megélnék vele, a tehén se fordul föl tőle.

— Az ám!... Csakhogy a tehénnek borjúja van... A szalmából nem igen telik táplálék két jószágának... oszt ha elpusztul!...

Jász Suba István vállat vont:

— Hát... pusztuljon!...

Keserűen sóhajtott:

— Kinek neveljem!

Jász Suba Istvánné az urára nézett:

— Hát Gáspár!

Jász Suba István szemére húzta a kalapot:

— Gáspár! — szomorúan ellegyintett maga előtt. — Ketten se gyűttek vissza azóta, hogy elmentek a legények!

Bement a rongyos tetejű istállóba, kivezette a két vén lovat, befogta az összedrótzott rúdú kocsiba, aztán a szalmával teleszórt udvaron keresztül kidöcögött a nyikorgós kapun: A lovak patája kopogott... a kenetlen kerék zörgött... és eltűnt a sarokház mögött...

Jász Suba Istvánné akkorát sóhajtott, hogy kibuggyant a szeme könnye. Végignézett a pusztuló udvaron... a tetőn... a kerítésen... nagyon-nagyon megfájdult a szíve. Mintha szíven ütötték volna!...

A kutya odament hozzá. Olyan borzas volt, olyan sovány, olyan elhagyott. Csak a szeme maradt a régi hűséges kutya szem.

Gáspárral szokott vadászni...

Jász Suba Istvánné megsimogatta a kutya fejét:

— Duhaj!

Levette a poleról a tejes köcsögöt, a tejet tányérba öntötte, kenyeret aprított bele, aztán a tányért letette a kutya elibe:

— Egyél Duhaj!

Messziről beverődött a kerék ropogása...

(Folytatjuk.)

Pályázat.

A Szut. előírja, hogy ittas egyénnel szemben való fellépésnél mily körültekintéssel kell eljárni. Bizonyos, hogy sok olyan eset fordul elő, amikor ittas egyén kerül a csendőrség elé, mint tettese egy büncselekménynek és sok olyan is, aki csak — ittas. Ily eseteket írjanak le bajtársaink részletezve, hogy mi módon, mily eszközökkel sikerült a nagyobb bajt megelőzni!

Pályázatot csak a csendőrség köréből fogadunk el. Határidő: október 15. Az eredményt a november 15-iki számunkban fogjuk ismertetni. A legjobb pályázatot szép asztali-órával jutalmazzuk.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

MOHÁCSY LAJOS százados.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, V., Honvéd-utca 10. — Felelős: Győry Aladár igazgató.

Magyar gyártmány

Cipők, csizmák, szíjzatok, nyergek, tölténytáskák, pisztolytáskák fényesítésére és ápolására.

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V., Eötvös-tér 1. Telefon: 1-848-32, 1-404-10.

Mint a honvéd jóléti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi gh. levonás mellett: egyenruhát, polgári ruhát, fehérneműt és minden felszerelést. • Vidéki megbízottak!

Különleges Hízetési kedvezmény a m. kir. csendőrség tagjai részére. Egyes bútorok és teljes berendezések. Szőnyegforrás. Ebédlő- és futószőnyegek, sezlónok, paplanok stb. Ágy-nemű és fűtőszőnyeg vásznak. Női és férfi divatszövetek. 12, 18, 24 havi előleg nélküli részletfizetésre.

LAKÁSBERENDEZŐ-nél Budapest, VI. Liszt Ferenc-tér 5. sz. Telefon: 1-271-77. Minta-árjegyzéket és modell-árjegyzéket küldünk huzat mintákkal.